

Stará Boleslaw | All-Bunzlau

Historické popsánj
milostného obrazu
a pautnického chrámu

blahoslawené

Panna Marie

to Staré Bolešlawi;

8 přidánými modlitbami rannými, ke mšši sw.,
k sw. zpovědi, k swatému přijmání, 8 písněmi
a ostatnj pobožnostj, kteráž se na tom sw. místě
wykonává.

Od

Josefa Horčice,

šdelnjho staršjho kanovníka, čestn. konsistornjho rady, doktora
přesem sw. a duchownjho administrátorem uprázdněného kapl.
děkanstwj Starobolešlawského.

Druhě poprawené a rozmnožené wydání.

W Praze 1859.

Tiskem Bedřicha Rohlsčeka to kn: arcib. jeminářj.

**Batnickum putugjejm
k milostnému obrazu**

blahoslavené

P a n n y M a r i e

to Staré Boleslawi

wěnowáno.

Předmluva k prvnímu vydání.

Když roku 1836 náš neymilostiwěgššj země Pán Ferdinand s neymilowaněgššj Chotj swau Marij Annau před slawností korunowánj w zámku brandensském po tři dny se zdržowali, památne dwa chrámy Staroboleslawské nawšstjwiti ráčili; při kterězto příležitosti popsánj těchto dwau kostelů Gegich cjs. král. Milostem podáno bylo.

Mnozí z dwořanů žádali si mjtí tišstěné knížky o těchto stáncjch Božjch, zwlášt o chrámu Panny Marie; a ne bez příčiny, neb tento dům Boží, gať z dalšštho wyprawowánj poznáme, gestif památka wznessené dobročinnosti a nábožnosti Cjsarů a Králů českých a Gegich Chotj. Co pať se obrazu milostného týká, byl giž dwakráté we Wjdni a negednau w zagetj nepřátelském.

Takovéto poptávání na knížky o kostelích boleslawských, gest tu každoročně slyšeti, od domácích obywatelů, od zdejších osadníků, nábožných pautníků nejen z Čech ale i přichozích z Moravy, z Uher ano i z Polska.

Abych slusněmi těmto žádostem katolických křesťanů, zvláště pak ctitelů Mariánských co nejmůžněgi ku pomoci přispěl láskou přirozenou k svým vlastencům, a náchylností k ostatním Slovanům wzbuzen gsa, a ode dávna w starobylostech boleslawských své zalíbenj mage: přehledal gsem archivy kapitolnj, děkanské, knihy památnj i fundačnj, k tomu i kroniky o české zemi gednagjcj, a sebrav, kde co o Boleslawi, zvláště o těch kostelích nalezti bylo, nynj popsanj každého toho chrámu zvláště wydati hodlám.

Předewšim tuto podávám wypsánj obrazu milostného a chrámu Panny Marie, kteréžto aby k pobožnosti Mariánské auplně směřowalo, oddělil gsem ge na tři částky, totiž: 1. historickau, 2. pobožnosti a 3. duchownj písne obsahujcj.

Gest-li tento spis k wzbuzenj prawé,

nyňj poněkud kleslé pobožnosti k Panně Ma-
rii přispěge: budeť to nehměťšj odplata za
práci, kterauž gsem při sbjránj a skládánj měl.

Stenjt owšsem úmysl můg, takowau
pobožnost wychwalowati, kteráby sláwě Božj
aneb sláwě Božského našeho Wykupitele
odporowala, aneb také nábožným lidem za
příležitost k negatě poměře slaužila, aneb
posměššky swaté cirkwi přínášsela. Wjt
každý katoljk dobře wycwičený, že mezi bož-
skau Welebnostj a Marij Pannau weliký
rozdjíl gest a protož předně Boha Wšsemo-
haučjho a Krista Páua za pramen a dárce
wšseho dobrého a wšsech milostj má. Předce
ale gisto, že kdo prawau wnitřnj pobožnosti
Matce Božj oddán gest a mrawy swé s ta-
kowauto pobožnosti srownáwati se wynašna-
žuge, ne málo strže přimluwu té nehbla-
hoslaweněgšj Panny, kterážto u Boha tak
mocná gest, daufati může.

Gen tedy ctitelowé Marianšstj w swaté
pobožnosti stále setrweňte, hogné owoce ctno-
stj Marianškých wlažnému swětu na gewo-
dáwagjce a cwičjce se we wšsem dobrém,
při swých modlitbách na skladatale této knihy
zpomeňte, abychom dle slow sw. Pawla mo-

VIII

dljce se za sebe wespolek po tomto pomjge-
gicjm životě přjmluwau Marie Panny wšsi-
ckni spogeni byli.

W Staré Boleslawi, dne 19. března 1837.

Josef Horčice.

Připomenutí k druhému vydání.

První vydání této knížky ve dvou tisícičích výtisků v arcibiskupské knihtiskárně opatřené, ve čtyřech letech od pautníků Staroboleslawských rozebráno bylo, tak že od r. 1841 až na naše doby na tu knížku gať v Praze tak v Staré Boleslawi časté po-
ptávaní se stává. — Že od onoho času úcta blahoslavené Bohorodičky v lidu roste, a pautníků do Boleslawi každoročně přibývá, postaral jsem se o druhé vydání gmenované knížky, kteréž pautníkům Staroboleslawským věnugi, wraucjm srdcem žádage, by jim k duchovnímu potěšení, k vzdělání a k spasení dušj gegich poněkud nápomocna byla. Krom doplnění historie chrámu Páně Panny Marie od r. 1837 až do r. 1858, hleděl jsem i zrcadlo zpovědlnj na některých místech neauplné doplniti; zvláště pať rozmnoženj gsau modlitby po-
božnosti živého růžence, což zagiště mnohým ctitelům M. P. velmi wjtané bude giž proto, an se i bratrstwem i modlitbau sw. růžence seznámj tak, že obé netoliko ctiti ale i zamilowati nuceni se utwidj. —

Sbírka písní zrostla o tři, které dle mého zdání srdce katolika zvláště láskou k Marii Panně rozpalují a k nebesům unášejí; což aby skutečně způsobily a čest Marie P. v celém světě vždy více a více rozšířovaly, ze srdce přeje.

Skladatel.

W Staré Boleslavi na den Nanebevzetí
P. M. 1858.

Uvaučeuí o pautíh.

Pauti aneb cestý, kteréz se buď o samotě neb společně na některé zvláštuj nábožnan památkaú znamenité místo z úmyslu pobožného konají, základ swúg w přirozenosti lidské magj; za kterauž příčinaú ge w každém náboženstwí nalezáme. Giž staří pohané míwali své pauti, nowěgšj ge magj nápodobně; pauti byly giž před křesťanstwem a udržely se w katolické a řecké církwi od počátku gegich až na naše časý. Zdá se býti hluboko založená potřeba srdce lidského, že člověku žádaucjmu se Bohem swým a swatými geho přátely obrati, wšseduj a každodenně spátrowané předměty mu w tom nestačuj, nýbrž že zvláštujch, kromobyčegných prostředků k tomu hledá.

Gest sice prawda, že Bůh co wšsudý přítomný nížaduhm místem nemůže se uzwřjti; moc Wšsemohaucjho gest wšsudý rozšjřena a následowně na každém místě může člověk Bohu w Duchu z wnitřnosti srdce swého slaužiti. Než On, Gemuž nebe za obydli a země za podnoží slauží, a gehož nesmjř-

nost a welebnost žádného konce nezná, pro autlost a slabost lidskou wymolil k své službě obzvláštních míst, kde dle nezpytatelných zákonů svých zvláštním způsobem milostj svých rozdává; a gať poznáváme, ten wšsemohaucj a milosřrdný Bůh podle své štědrosti na gednom místě dobrotiwěgššim a laškawěgššim se prokazuje lidem, nežli na druhém. Gaťo některým místům wjce než jiným hognost požehnanj swého a pozitků zemských uděluje: tať zase jiná z nezpytatelných přjčin duchownjmi dary a swými milostmi obdaruje; odkud w starém i nowém zákoně zvláštnj místa a časj k uctěnj Boha, k dořazenj milostj Božjch byly ustanoweny.

Židům bylo zákonem nařjzeno, „každěmu z pohlawj mužského třikráte za rok před Pánem Bohem se ukázati,“ t. g. ke třem slawnostem k Welkonoci, k letnicům a k slawnosti stánků do Jeruzaléma putowati*). A nesměli je při tom bez obětj ukázati. Což pať wěrně se plnilo, ne toliko na rodičjch nasseho Božského Wnkupitele, nýbrž i na něm samém, i na geho nčednjcjh spatřugeme. Ano do chrámu Jeruzalémského putowali wššični, genž gmeno prawého Boha wřznawali, a přinášsegjce gemu oběti

*) 2. Moj. 23. 17. a 5. Moj. 16, 16.

powinného uctění, smjření a díkyčinění, žádali dogjti milostj Božjch.

Ž po uvedenj nové úmluwy a založenj cjrkwě křesťanské mnozj chrámowé mezi ostatnjmi powěstj hogného nawssťemowánj wyňikali. Neb sotwa protiwěnstwj cjrkwě přestala, křesťané z blížkých i dalekých končin, od wýchodu i od západu putowali do Jeruzaléma, kdež křesťanské náboženstwj počátek swúg wzalo, aby tu zemi swatau, giž nohy Wskupitele swěta zasnětily, nawssťiwili; na hoře, kde trpěl Syn Božj, swých hřjchů oplakali a u geho hrobu k nowému, bohumilému žiwotu powstali. Rowně tať i prwnj křesťané wydáwali se na pauti k hrobům mučedlnjků swatých, na kterýchžto hrobjch oltářowé býwali wyřaweni.

Zwláště pať dle swědectwj nejstaršjch letopisů putowali gsau do Řjma k hrobu knjžat apostolských Petra a Pawla, a Bůh, kterých stjnem Petrowým*) a pásky Pawlowými**) nemocné uzdrawowal, nemohl-li i gegich oslawěnými těly a skrže gegich gmena zázraky činiti?

Mezi těmi pautnjky giž w prwnjch stoletjch cjrkwě nalezáme negen sprosté a chudé, ale i učené a bohaté lidi, ano směle řjci můžeme, důstogné a swaté osoby, genž pauti na

*) Skut. Apofft. 5, 15. **) Skut. Apofft. 19, 11.

svatá místa konali, často k nemalému prospěchu duše i těla. —

O sw. Karoljmovi, sw. Heleně, máteři cjsaře Konstantýna, a jiných matronách římských nám historie cirkewnj swědčj, že do Jerusálema putowaly, a swatá místa tam nawštwily. O sw. Banně a mučedlnjci Lucii se píše, že se swau matkou Eutihij, kterážto na křvotoš trpěla, putowala k hrobu sw. Agathy (Sáty), a hle, nemocná máš se pozdravila.

Š česstj Páni wznesšeného rodu putowawali z pobožných úmyslů do země swaté; a nám swé cestj popjali, kteréž negen bázeň Božj a gegich nábožnost, ale také hlubokau známost gegich rozličných wěcj dokazugj. Co se putowánj do Řjma týče, wjme, že i tam Čechowé putowali, ku kterémužto cjlí měli tam wlastnj hospital od Řožmberků pro české pautnjšj založenj.

Cirkew swatá katolická newelj síce panti žádnému, předce wšak ge Schwaluge. Giž snem cirkewnj w městě Chalons r. 813 drženy dj strany panti: „Chwáljme pobožnost těch, genž k naplněnj gim uložného. pokánj panti před sebe berau, modljce se, almůžny udělgjce a mrawy swé napravugjce.“ Neb poněwadž cirkew od přjsnosti pokánj w prwnjch stoletjch užjwaného odstaupila, nastal jiný pro-

středek, za hříchů svých zadost učiniti, totiž pauti. Je pak v tehdejší době pauti s mnohými nepřijemnostmi a obtížnostmi spogeny byly, tím se stalo, že za něgakých způsobů pokání považovány byly. Odtud i za našich časů pautníci dalekým a obtížným cestám se podrobujíce, když se jim proti tomu lecos namítá, říkávají: tolik kroků, tolik nejnáze, nepohodlí v jídle a pití, na noclehách, tolik úmru doma strpěti a Bohu obětovati nemůžeme. Soudí totiž dle svého srdce, že cokoliv jim obtížnější, totéž Bohu přijemnější, a že co z lásky pochází, a co rádi a ochotně ke cti jeho obětují, to že i laskavě přijme, daufajce, že tím spolu za své poklechy zadostučiní. — Při tom ti, když pautě před sebe berou, mají i ten úmysl, by na zvláštních místech Svaté a Světice Boží uctili.

Cirkve jw. sice dost zřetelně se wygádruge, že pocta svatým nepřijemnější, a nám nevyžitečnější v následování jejich ctivosti záležití; a gestli i uctění obrazu Matky Boží a jiných Svatých schwaluge, nikdy neučila a nenučí, že by v nich něgaké božství neb moc byla, pro kterauž by ctění býti měli; aneb že by se co od nich mělo žádati aneb důvěrnost v obráz klásti, jako pohané činili — ale vssecka úcta jim profázaná na původní podobu, totiž na toho, jehož obraz před očima máme a konečně na Boha samého se

wztahuge.*) Protož také, kdž obecným a starobylým obyčejem něgaký obraz, milostným neb zázračným nazýváme, při tom nic jiného říci nemyslíme, než že Bůh sám swau božskou wšsemohaucností na tom místě diwou činiti a milostí swých propůgčiti ráčí.

Než člověk smyslůh chce i smyslůhm způsobem na blizku swau uctiwost Swatým a gich obrazům prokázati; proto geho nábožnou láskou pogaté srdce wábí geg k spatřowánj a nawšstiwenj takowých míst, kde se láska a milost boží zgetwněgi ukázala. Na takowém místě pohled na některé věci u. p. ostatky neb obrazy swatých, hlaub k srdci geho sahá, než slýššj-li o těchto věcech pauze wyprawowati.

Protož sw. Jan Zlatoustý w swém pátém kázanj o sochách dj: „Mnozi daleko putugj, přes moře se ubjragjce, a z nehwzdáleněgššjch končin swěta gdau do Arabie, by ono hnogíšště spatřili, na němž seděl Job; ljbagj tu zemi, kde tento wjtěz bogowal, a tu půdu, kteráž krew, dražššj nade wššecko zlato, přigala.“

Sw. Augustin si předewzal, swaté ostatky sw. Jaroljma w Betlémě nawšstiwiti. Tento weliký učitel cirkwe pozorowal,

*) Trident. sess. 25. a sw. Athanas w knize de pass. imag. Dom.

že na takových místech mnohý v sobě cítí živější víru a rozjícenější pobožnost, a proto v mém dvacátém listu proti Faustovi dý takto: „Místa některá napomínají k většímu milování těch, kterých následovati máme, a k většímu milování toho, s jehož pomocí také je následovati můžeme.“*)

A opravdu mnohé místo v krásné přírozenosti gafo od samého Boha k uctění jeho vzdělaný oltář, více člověka než kterékoli jiné k pobožnosti vzbuzuje; a proto na takovém místě modlitba poutníků mnoho horlivější a důvěrnější bývá, než doma a podle slibu: „Začkolí budete prositi Otce mého ve jménu mém, dáť vám“ nezřídka vyplnění nalezá. K tomu geftě jiné příčiny poutí přicházejí.

Mnohá obec neb osada byla u velikém nebezpečenství n. p. ohně postavena; jiná od velikého neštěstí, n. p. potlučení, nakažlivých nemocí byla ochráněna; jiné osady by si rády vyprosily rozličné milosti boží n. p. zdraví, prospěšné počasí, aurodu zemšťau: k tomu se zaslíbily a zavázaly, že na to neb jiné poutnické místo nábožně putovati budou, aby je Bůh tím spíše vyslyšel; proto se koná tak mnoho poutí zaslíbených. Řdýž to náležitě na

*) Lib. 20. contr. Faust. c. 21.

mysli své uvážíme: zdaliž to těm lidem tak za zlé pokládati budem, že každoročně slib učiněný, vykonáním pauti splniti chtj? —

Ž ten garnj čas k pautjm náklonnost budj, a sprostý člověk, mage z wětšj částky práce své dohotowené, gi upokogiti se suazj. Co to ptactwo z gara wábj, že z dalekých krajín k nám a k swým powědomým hágům, radostně prospěwugjej, se opět nawracuge; co wlastence pudj, aby slawná města, rokošné krajiny spatřii, a obdiwowal; co urozené a zámožné k lázujm, na wyhledáwanj nowých rozkošj láká: to sprostých a nábožných lidj wábj na pautnická mjsta, aby sobě i nám wšsem požehnánj Božjho wyprosili; za kterauž přjčinau přjbytky své, kde wššedko, nač se ohljdnuu, na domácj starosti a trampoty ge pamatuge, na čas opustiwšše, zde horlitwé modlitby své Swrchowanému: přednášsegj. A proč bychom za nassich wzdělaných časů, kde se ošwětau a lidskostj (Humanität) wychlaubáme, tomu lidu prostému a pracowitému, tu gedinau radošt, na kterau se celý rok těšj, a o kteréz zase po wykonánj pautj celý rok powjda, nepřáli? —

Saul gessťe giné přjpadnosti žiwota lidského, často welmi smutné, z nichžto pauti co z něgakého pramene se přejšstj. Přjlišná tesklivost a zármutek myslj; těžký doma začátek polepšsenj sebe samého; powinná w zdálenosti náhrada; upokogenj swědomj obtjženého swa-

tofrádežnjmi zpowědmi, a jiné okolnosti nás k tomu úsudku vedou, že panti, kteréž se z pravé pobožnosti konají, mnohý náitek člověčenstvu přinášejí. Protož také byli a jsou dosavadě i znamenití lékařové, jenž panti co prospěšný prostředek vzhledem těla i duše schvalují.

Kdo příležitost měl z blízka pohnutí lidu pantnického pozorovati, a vj, gať takové pohnutí srdce lidské k ctosti rozněcuje, a k dosažení křesťanské spravedlnosti tak prospěšné jest: ten nebude panti zatrhovati, aniž tvrditi, že jsou plodem středního věku, následek neumělosti, pověrčivosti aneb modloslužebnosti.

O pantích gestil místo a čas, svědomí v každé stolici bez bázně odvrhiti, a mnoholeté swatofrádežné zpowědi oprawiti; cehož by gisté každý pantníkú zdowědlnýk mnohé příklady uvesti mohl. Gest prawda sice, že každý katolický křesťan gest powinnen, swému nařizenému knězi t. g. swému vlastnjmu pastři se zpowjdat; ale i tento, gaťož i každý jiný powážlivý za prawdu dá, že gest lépe někde, než nikde uzdrawenu býti.

Powážiti wssak vždy sluffj, žeť gen pa u t m a u d ř e z ř i z e n á k napravení života mocně přispjwá; k dosažení pať toho zapotřebj jest: 1) panti nemáme před se wzjti z pauhé zvědawosti aneb z marného něgakého úmyslu; 2) máme si k tomu nábožné, a ne snad ne-

bezpečné ipolečnjšy cesty wolili; 3) čas, do-
řawad na cestě gsme, máme modlenjm, ná-
božnhwi zpěwh, swatými a wzdělawatedlnými
rozprávkami stráwiti; 4) na noclehách neb
weřegných hospodách slussj se počestně chowati,
a zwlássl nestřjdmého gjdla a pjti se waro-
wati; 5) na pautnickém mjstě uenlépe gest,
samau pobožnostj se objrati, a gestli gen po-
někud možno, swátostj pokánj od hřichů se
očistiti, a neřswětěgšj swátost oltárnj přigjti;
6) nemáme se w takowý čas na pauti wy-
dati, řdyž powinnosti stawu a powoláuj na-
šeho ř tomu uás magj, abychom doma zů-
stali. Zwlássl pař mladjkům a mladicem dobře
se radj, aby na takowau paut se newydáwali,
řdyby se gesttě téhož dne domů nawrátiti ne-
mohli.

Z toho lehce uzawřjti lze, že pauti
w mnohých případnostech i hřjssné bhiti mohau,
a to tehdáž, řdyž z nepravých přjcin ř holi
pautnické saháme.

Řdoby se na paut wydal, gen aby do-
ma řřestanskému cwičenj, neb domácjm služ-
bám Božjm ussel, a tam toliřo tichau mšsi
řw. řlyšsel: o! toho by ani Maria, genž tař
hluboko učenj Božského řyna řwého w řrdci
řwém řkládala, chwáliti nemohla. Řdoby doma
řwé powinnosti, řwé řhurawé rodiče, řwé ne-
zaopatřené djtky opausstěl, a doma řeládku
řamau sobě zanechal; řdoby do řad pautnjků

se wtjral, gen aby swé lenosti howěti a na čas těžkým prácem se uhnauti mohl; kdoby na způsob farizeů gen toliko zevnitřnj pobožnosti wnhledáwage a w nj swau celau naděgi skládage, o zrušt pravé pobožnosti nepečowal, a snad tagný hřissnjš a swatausseš pautj toliko swé nepravosti příkřti, a chwálu swatosti žiwota si zjškati žádal, při tom snad i rozličných powěr následowal; kdoby na pautnických mjstech neb noclehách příležitosti k pachánj hřjchu naleznauti daufal, aneb pautj co prostředku pauhého k dosaženj zjšku užjwal: o! ten a ty wšickni pro tyto hanebné úmysly sprawedlnosti Božské měliby se co obáwati. Neb gestliže i oni, genž z chwalitebných ohledů na pauti se wnhdávagi, někdy aučet ze wšech kroků swých klásti musj: čím wjce se to dá sauditi o těch, kterjžby za wensš oznámenými příčinami pauti uestydatě zlehčowali; takowj at napřed wj, že ge přjssně sauditi bude wšewědaucj a sprawedliwý Bůh.

Proto cirkew katolická, která při wšsem i při pautjch toliko k dořonalosti křestanské směřuge, a k naprawenj žiwota, gať dotčený sněm Chalonský učj, wšseliké neřády ode dáwna kárala. Sw. Řehoř Řyssenjšký neslussně putugjcjch do Jerusalema přjssnau twářj trestal.

Blahoslawený Tomáš Kempenský w swé zlaté knize o následowánj Krista Pána

tato slova zaznamenal: „Steřj ča sto pu-
tu gj: málo neb zřídka swatj z nich
b h w a gj. Týmž spůsobem prawj sw. Jeron-
ním: „Proto gessťe člowěk chwálen býti
nezasluhge, že byl w Jeruzalémě; ale teh-
dáž gest chwály hoden, kdž w Jeruzalémě
nábožně žiw byl.“ Konečně napsal sw. Jan
Zlatoústý: „Slawnosti a pauti lehkomyslně
tráwiti, gest tolik, gako mjsto milostj Božjch“
pokuty sobě zaslaužiti.“

Předce wssať cjrkw sw., gať gsme giž
widěli, pautj docela nezawrhuge, ale dobře
zřizené co prostředek k rozhorlenj pobožnosti,
a k wzdělánj lidu křesťanského, a k dosaženj
dokonalostj považuge.

Namjtagj ale mnozj proti pautjm:

a) „že gich lid sprostý lehce k zlému
užjwá.“ — Než ale i nehlepssj a nehswětěgssj
wěci zle užjwánj býti mohou; není diwu,
gestliže se strany putowánj některé zlé obh-
čege proti wůli cjrkw se nacházegj. Proti
slusnému wssať a dobře zřizenému putowánj
nic zagisté nawrhnutí nelze, a widěti není,
proč by naprosto zawrženo býti mělo.

b) „Že wláda zemská pautj zapowjdá.“
Odp. Zdálo se sice, že wrchnost swětiská ku
konci minulého stoletj dle tehdegssjho ducha
wěku pauti nasťrz zawrhowala, ale tať je
zdálo toliko na prwnj pohled, nebo rozwažu-
gice gegj poslednj zákony, widjme, že toliko

powěry a předsudky rozličné přetrhnouti chtěla; gaťož i cirkew dřjwe wládnj od dáwna to činila a dosawáde činj. Pročež řjzenj zemské pozděgi wšsecku přjstnost w nakladánj s pautnjky zapowjda, a w gistých přjpadnostech sochy blahoslawené Panny Marie sluffně odjwati powoluge; aniž w této wěci do swědomj swých wěrných poddaných sáhati chce. A wláda zagisté maudře činj, trpjc takowé pobožné společnosti a cesty, než kdýž gich s nasiljm přetrhugé; nebo od těch časů, co se rozličná náboženská towaryšstwa russila a zakazowala, widěli gsme, že powstala gina záhubná cirkwi i státu. Bohnutedlné zagisté gest slyšseti, gať ten sprostý a nábožný lid, při každé pauti i na swého Mocnáře i celý Geho slawný Dům zpominjá, wraucj modlitby swé za Něk k nebi odsylage.

c) „Že wšsecky ty schwálené pauti nejwjce na wmyšslených a nepravých zázracjch se zakládaj.“

Odp. Wšsecky zpráwy o wyslyšsených modlitbách na pautjch a o zázracjch gisté negsau wmyšsleny; nebo pročbychom ža prawdu přigjti neměli, že Bůh mnohých pro gich wraucj pobožnost a horlivoost a mocnau přjmlutwu oslawených přátel Božjch wyslyšsel? Sw. Dtec Augustin w dotčeném listu proti Faustowi takto dj: „Nepostizitedlný gest jaud Božj, neboť na některých mjstech zázracj činj, a na giných

nečinj." Žeby byli naši předkové, zdravými smysly gsaue obdařeni gafo my, a tať poctivj gafo i my, gestli ne wjce, wssedň ty zpráwy o wyslyssených modlitbách, ač se nestaly, předce za pravé přigali: toť by byl ten nehwěťssj zázrať, genž se na taťowých místech stal.

d) Wnozi namjtagj, „že pauti gsau prostředek k zjstání důvěry a peněz od powěrečného lidu.“ — Toť by byl owssem offemetný a zahubný prostředek k zjstání lásky a důvěrnosti u osadnjků: ale sotwa se kdo nalezue, anby se tať hluboko až k zeměplázum snjzil. Za našich časů toho se tím méně gest obáwati, an bohatj obyčegně doma zůstawagj — při bohu swém, chudj obyčegně na pauti chodj, a gať skuffenost učj, duchownjho o přjspěweť k tomu žádagj.

e) Že se strze pauti zbuzuge lid k modlářské teměř a přjlišné uctivosti k ostatkům a obrazům swatým; tať že před obrazem w prsa se bige, a nemenssj uctivost, než samé welebné swátosti prokazuge. — To wsse ale Cjrkew katoličká negen neschwaluge, ale zatwrhugue a zapowjda, weliký rozdjl činje mezi poklonau Bohu powinnan, a mezi úctau Swatým prokazanau. Protož nás naučila w swých modlitbách k Bohu wolati: Smilug se nad námi, a k Swatým: Drodugte za nás. Tať cjrkew katoličká žádnému hřjssnjku tau mar-nau naděgj nelahodj, že by samau zewnitřnj

n. p. k Panně Marii pobožností spokožen gsa
w hřiffjch swých pokogně trwati mohl; anobrž
nás wffech s sw. Pawlem napomjná, že musj
každý křestan až do konce žiwobytj swého s
báznj a s třesenjím spasenj swé k o-
nati.

f) Mnozi se horffj nad těmi řezbami a
soffkami blahoslawené Panny Marie, na hudbě,
kteráž obyčegně ty processj doprovázi, a na
giných wěcech při těch náboženských průwodech
užíwaných obáwagjce se, že se tjm i nekato-
líkům pohorffenj dáwá. — Negsem fice z po-
čtu těch, kterj wffedko chwálj; ale gestli my
wzdělaněgffj bez těch zewnitřnjch prostředků
mysl jwau k Bohu pozdwihnauti můžeme:
proč bychom to lidu, genž bez těch prostředků
k nebesům se wzněsti nemůze, a gich k tomuto
cili užívá, tať za zlé měli? Dcera Saulowa
se horffila nad tjm, že Dawid při wěregném
průwodu radostj si posťakowal: ale co gj teh-
dáž a nám nynj za nesluffné a nepotřebné
přicházi, to často giným, kterj s námi na
gednom stupni wzdělanj nestogj, potěffitedlné
a prospěffné gest.

Wždy se toliko na nekatolíkny ohlžjeti, co
tomu neb ginému řeknau, se tázati nesluffj,
neb ti bez mála giž wffedku zewnitřnj pobo-
žnost, k wzbuzenj a rozhorlenj wnitřnj tať
potřebnau, zawrhli; wzhled na ně neustále be-
rauce musili bychom i ty nehsvětěgffj wěci
opustiti.

g) „Že se osadnj pořádek ruffj.“ Znam ale pastýře, kteří služby Boží tak zřídí, že takového ruffenj domácího pořádku pro pauť, genž se gednau za rok děge znamenati nelze. Mnozi pastýřové duchownj své osadnjky, by ge žádné nebezpečnstwj nezajáhlo, sami na místo, kde se co k zvláštnj požožnosti wzbuzujcjh nalezá, doprowážegj a opět domů přiwáděgj. Znamť i duchownj, genž sobě swěčené doma wyzpowjdagj, a toliko k přigjmánj neyswětěgssj swátosti oltářnj gim na pautujcké místo gjti powolj.

h) „Že se z pauti málo kdo polepsseny nawracj.“ — Toť owsssem přetěžká wěc gest chtjti rozhodnauti, zdalíž kdo polepsseny přicházj; té námjtky dalo by se také proti těm neylepssjm ljkům užjwati: ale gá gjž slyssel wážné pastýře o dobrých následcjh wyprawowati, kteréž na swých osadnjcjh, nawratiwssjch se z pauti znamenali. Gen ať se lid křestanský strany pautj naležitě poučj, gať se před každau pautj zkausseti, a z gakhč úmjhů gj wykonáwati má; pauti samy pro sebe powážené, ceny žádné že nemagj, ale gen tehdáž že dobrý a bohumilý skutek gsau, a welikau odplatu přinássj, kdž se gich k polepsseny žiwota užjwá; ať se lidu swětle wyložj člunek o wjwánj swatých, gať nás o tom krásně sněm Tridentský poučuge; processj ať gsau pod zpráwau maudrého a rozssafného něgakého muže

genž dohlíží, aby špatněj lehkého w městech obcování, slyšení oplzlých neznažujících na noclehách řečí, sprosté wesnj newinnosti škodné nebylo; zpovědníci na pautnických místech ať se nic shonem lidu myšliti nedávajíce, powinnost swau činí, a dle vlastnj každého pautníka potřeby, kagjci špatnědlné lžky předpisují: a tať uslyšíme, že se na pautnických místech dosáwáde zázrahy dějí, a sice ti newětší totiž — zázrahy prawého polepsšení.*)

Co se našj milé vlasti české týče, byly pauti u nás od newdawnějšjch časů obyčegné ano hned při počátku náboženstwj křesťanského w Čechách, kdž horliwost prwnjch wěřicjch se newjce na gewo dáwala. Giz o swatém Wáclawu se wyprawuge, že měl teu obyčeg mnohé chrámy Páně, zwlášt kdž se památka gich poswěcenj konala, nawstěwovati**). Tať putowal do Staré Bolešlawi, aby chrám Páně pod názwem swatých Kosmy a Damiána, kterž sám wystawěl, nawstiwil. A kdž od vlastnjho bratra swého tu zawražđen byl,

*) Wiz o tom wšem pogeďnání obšírnějšj, z něbož tuto toliko gádro se podává, J. J. Slámy: Pauti, gegich půwod, zrůst a mrawnj cena, i co strany gich duchownjmu pastýři k zachowávání. Časopis pro katol. duchow. 3. roč. běh, swazek II.

***) Wiz Petrohradský žiwotopis swatého Wáclawa w mušegnjm časopisu.

nábožnj Čechové putovali k hrobu jeho, gaťož i k hrobu sw. Vidmily, neb geden gať druhý wsseobecnyhm hlasem národu českého hned po gich mučedlnické smrti za Swaté wyhlášení byli. Tetjn tedy a Stará Boleslaw byla neyprwnejšj mjsta nábožnych putowanj. Po přenessenj těl sw. Vidmily a sw. Wáclawa do Prahy, byl hlavnj chrám Páně sw. Wjta to mjsto, kam se nábožnj pautnjci nehogněgi ubjrali, tam swau pobožnost wykonáwagjce. Tehdáž zwlášt, kdž Cisar Karel IV. shromáždil na swých cestách we Wlassjch a w Řjssi ostatky Swatých, a darowaw ge hlavnjmu chrámu sw. Wjta, wnmohl k gich weřegně úctě slawnost Ostatků Swatých: tu nešćislně množstwj lidu ze wssch krajin českého králowstwj, ano i z ciziny na hrad Pražský přicházelo. Za časů záhubných roztržek stranu wjry přestaly sice tyto pauti do Prahy, ale powstaly ano rozmnožily se opět nawštětowanjm hrobu sw. Jana Nepomuckého, zwlášt kdž tento Wlastenec náš weřegně za Swatého wyhlášen byl. Powědomo wúbec, že tento swatý Jan Nepomucký brzce před swau smrtj dle starého obyčege, do Staré Boleslawi putowal, aby zde blahoslawenau Marii Pannu w gegjm Obraze uctil, a k nastáwagjcmu swému poslednjmu bogi se pripravil. Mjsto tedy Stará Boleslaw prwnj taťořka mjsto pautnjcké w Čechách gest, a že ode dáwna u

welké powěsti bylo, a dosawáde putowáním sem mnoha tisíců Čechů wznessené gest: za= slusné gest, abychom o tomto místě něgaké známosti nabyli, a protož tuto následuge wy= psánj milostného Obrazu Bohorodičky Staro= boleslawské, a chrámu Paně, w němž se ten swatý Obraz nacházi.

Částka I. — Historická.

Počátek obrazu Mariánského w Staré Boleslawi, nalezenj geho a ostatnj příběhy až do našich časů.

Počátek obrazu Staroboleslawského, genž mnohá stoletj giž mysl pantujků w gaus wraucj pobožnost a horlivosť pozdwihuge, sluffj w neytemněššj dáwnowěfosti hledati.*)

Některj starj letopiscomé swědčj, že ten obraz Marie Panny S. S. Erha a Strachota z wýchodnjch krajin do Carigradu (Constantinopoli), a odtud do Morawy přinesse, geg sw. Rudmile, kdž křesť swatj přigala, darowali. Proto w Staré Boleslawi w kostele sw. Wáclawa bylo za starých časů widěti obraz, na němž wypodobněnj S. S. Erha a Strachota, obraz Marianšj sw. Rudmile

*) Caspar Arsenius in lib. de B. V. Bolesl. Georgius Pontanus in Bohemia pia ; Balbinus in lib. Diva Boleslav.

podávali. Ginj ale letopišowé o počátku obrazu tohoto nám wyprawugj takto:

Léta po narozenj Páně 871, prawdě podobně na podzim, Bořiwog knjze české, odwrátiv se od temnosti pohanské, na Morawi přigal křest swatý, a přidržel se swětla wjry Krista Jezjše. Několiw neystaršj spisowatelé o tom mlčj, předce je pochybowati nedá, že sw. Strachota do Čech přissel, aby tu náboženstwj křestanské wstjpil a rozšjřil. *) Za takowau přjčinau wyprawuge se w knihách wzhledem obrazu Staroboleslawského, že Bořiwog pogaw sw. biskupa Strachotu s sebau z Brachy k Mělnjku se obrátil, aby nawsttiwil manželky a djetě swých. Rudmila kněžna manželka swého wděčně přiwjtawssi po nedlanhém rozmlanwánj gest poznala, že s knjzetem přiwzený host gest kněz Boha neywyššjho, a horliwý biskup křestanský, sw. Strachota. Brzy na gewo dala wraucj žádost, též křest swatý a wjru Kristowu přigjti.

Slusšan tuto gegj žádost wida sw. biskup, nemesskal kněžnu spolu s dvěma synama gegjma Spitihněwem a Wratislawem, gakož i mnoho giných dwořenjuů, článkům wjry křestanské wyučowati, které také wšsedy po naležitém wyučenj na Mělnjce dle řádu cjrkwě křestanské katolické pokřtil.

*) Palacký's Geschichte Böhmens 1. Band.

Nová a horlivá křesťanská kněžna Ludmila kázala i dle vůle manžela svého Bořivoje modly pohanské, gichž dosti veliké množství bylo z rozličných kovů, z mědi, mosazu, stříbra a zlata — náš Hágel a Bečkovský gmenugj tu také zlatou modlu Krosinu — na hromadu sнести. Sv. biskup po horlivé k novým křesťanům učiněné řeči, gakby totiž veliká to slepota byla, Bohy lidskýmá rukama udělané, ctjti, w ně daufati, a od nich pomoci očekávati, dal ty modly na připravenou hranici klásti. Na to zapálena byla hranice, wssechny ty modly zrušeny a prudkostí ohně rozpáleny byly; z kterěžto smjsseniny od řemeslnjků rozličné kostelnj nádoby, kalichy, pacifikály kříže a podobné chrámové ozdoby slity byly. Sv. Ludmila rozkázala z ostatků udělati nádoby k stolu knjzeczmu potřebné, gáf staršj spisowatelé česstj udávagj, mjsy, šálky a kosljky, z kterýchto kosljčků prý geden w Staré Boleslawi se nacházal, a slaul Kosljček swatého Václawa.

Mimo giné věci poručila Ludmila, snad dle rady sw. biskupa sljti obraz Njswětěgšj Panny Marie, na rukau swých držjci Šh náčka swého. Gest pať ten sw. obraz osmí caulů dlauhý, a widěti gest, že není z pauhého zlata ani z stříbra, aniž z gakého giného samorošlého kovu, ale směšice podivná, kterěž žádný w kowjch zběhlý mistr gmenowati neumj.

Balbin se domnívá, že gest z tak nazvaného kovu forintského, a dílo má za velmi umělé a mistrné, gať i w skutku gest přirovnáwage ge k práci řeckým.

Gistý newšsednj básnjř český roku 1829 o tomto obrazu takto zpjwal:

„Giz Rudmila, tato kněžna swatá,

Sem přinesla drahou modlu swau;

Obraz náš ge slit z tohoto zlata

W pamět změny náboženstwj dwau.“*)

Wyučená tomu kněžna, kterak dle řádu katolického Bohu wšsemohaucjmu a Swatým geho, chwála se prokazuje, ochotně a s nemalým potěšenjm ten obraz Matky krásného milování přigala, w něm blahoslavené Králowně nebeské wšselikau čest wzdáwati počala, w tom až do swého usmrcenj setrwagje.

Když ale sw. Rudmila z nenáwisti wjry křesťanské náwodem ukrutné Drahomjry od Lumana a Rumana bezbožných wrahů nelitostně zavražděna byla, sw. Wáclaw gaťož dědic wšseho gmění báby swé, předewšjm giným milostný ten Obrázek pogal. Ginj tomu chtj, že sw. Rudmila ten obraz sw. Wáclawu před

*) Giz wstání k obrazu Nejsvětější Bohorodice Staro=Boleslawské G. R. M. Wáclawa Leopolda, Arcibiskupa Pražského, dne 8. září 1829, w Praze w Arcibiskupské knihárně.

svým mučedlnictvím odkázala a odemzdala, gež on nejen ve svém přibytku choval, ale i na cestách svých co nejsilněgšj sstjt před auklady nepřátelskými s nehwětšj horlivosťj a počestnosťj na prsech svých nosjwal.

Magj za to některj letopisowc, že kdž sw. Wáclaw nad Radislawem Kunjetem Kouřimským, ginať Deslawem r. 925 slawně swjtězil, wjtězstwj toto předně Bohu Wsse-mohauejmu a přijmluwě blahoslawené Marie Panny připisuge, Obrázek ten při svém nawrácenj se do Prahy, w wjtězosláwě nésti rozkázal.

Na to pať leta Páně 936 na křtinj od bratra swého Boleslawa pozwán byw, a chtěge w Staré Boleslawi swátek SS. Kosmy a Damiana w chrámu k gich cti postaweném slawiti, tam se s Obrázkem Marie Panny wyprawil. Zde ale před chrámem těchto swatých Mučedlnjku, — na mjestě, gež dosawáde Martyrium neb umučenj swatého Wáclawa sluge, — od bratra vlastnjho smrtelně raněn a na rozkaz toho ukrutného wraha bratrského, od Stjrsy a Hněwsy, služebnjku Boleslawowých dotlučen a usmrcen byl.*).

Nalezli tito wražedlnjci na prsech wjancj a wssechen newinnau křwj mučedlnjka Božjho skropený Obrázek Marie Panny, kteržto, po=

*) Žiwotopis sw. Wáclawa Petrohradský gmenuge

hané gšauce, bez messkánj za město pospicha-
gice na gednom poli hluboce zakopali, aby kře-
stanům do rukau nepřissel, a k gich modlár-
stwj, gať se donnijwali, nešlaužil. Takowýmto
způsobem wšsecka památka Obrazu toho zahy-
nula; napotom žádný wjce doptati a dozvě-
diti se nemohl, kam se to podobenstwj blaho-
slawené Panny podělo, neb kdeby skryto bylo;
pročež ubohé křesťanstwo české gať swého milo-
stiwého Knjzetc, tať Obrazu Mariánského, na
kterýž ponehprw patřila země česká, s tau ney-
wětšj žalostj zbameno býti musilo.

Prosslo dvě stě čtyry a dwacet let, co
ten Obraz Milostný do země zakopán byl, o
němž žádné wjce známosti nebylo, toliko že
při prvotínách křesťanského naboženstwj w Če-
chách dán byl Obraz Matky Boží Kněžně če-
ské Rudmile, a ten že při zamordovánj Knj-
zete Wáclawa se ztratil a wjce k nalezenj ne-
přissel.

Mezi tjm časem králowstwj české w ne-
malau sláwu rozkwetlo, tať že národ če-
ský neposlednj místo mezi ginými národy
měl; ano práwě roku 1159, dwaustého,
dwacátého třetjho od zamražděnj swatého

tři wraždělnjky, totiž: Čestu, Tyra a Gněwsu,
spolu i kněze Chrašteye, genž se osmělil, tělo zdwt-
hnauti, do plátna zaobaliti, a sluffně pochowati.
Wtz Musegnj časopiš český.

Wáclawa Čechové udatností svou a ltvou zmužilostí vlastencům a království svému přednost slavného a nesurtedlného gména při dobývání Mediolánu za času Cjsaře Bedřicha (Fridricha) gsau dobyli; tak že cjsarové, němečtj, tehdaž tak mocnj, přátelství knížat země této sobě hledali, a ge to důstognost královstau povýssili. A právě roč na to přálo dobrotivé nebe druhau stránku slávy a wznesseuosti království českému, drahý a wzácný poklad 224 let v zemi zakopaný, Obraz totiž blahoslavené Panny Marie.

Roku 1160, v čem je vssični spisovatelé ~~zomnávaj~~*) gistý města Staré Boleslavi obyvatel, gehož gméno vssak v letopisech se nenachází, dle své živnosti času ranjho na pole své vygeda orati začal, a kdžž několič giž brázd vyoral, tu nenadále hovádka geho se zastavily, negináče než gakoby nehtěžssim nákladem přetženy byly. Divj se tomu rolnjč, a domnjwage se, žeby snad lenost hovádek příčinou toho byla, ge přjssněgssim způsobem k práci dohánj, sám také svou nehwětssj sjlu vynakládage, pluh postrkuge. Rozmehsslege sobě tu nenadálau příhodu na radlici patřj, a ehle, před ni Obraz Panny

*) Gelas. Hist. T. 5. Cruger. 13. Martii 18. Maji. Balbin. Epitome. Rohn Antiquit. Distr. Bolesl. Schaller's Topographie Böhmens.

Marie ležeti vidj, kteržto poklad mocným radlice do země tlačenj mhoral.

Welice z toho potěssen gsa, se wssj uctiwostj ten swatý Obraz zdwjhne s njm chwátage domů se ubjrá, wssecky domácj swolatwá, by se s njm spolu těssili, a po dlouhém radowanj, ten Obrázeč Mariánský na místo w swém přjbytku nehpočestněgssj k dalssjmu uctěnj klade; při kterěžto přjležitosti geho horlivé náboženstwj a ctný žiwot chwálj stařj letopisowé boleslawssstj.

Kannjho času dne druhého chtěge na swúg Obraz patřiti, a modlitby swé tu wykonáwati (tať wyprawugj stařj), geho nenalezá; pročez welmi zarmaucen gsa, nehdržjwe doma geg hledá, a že ho tu nebylo, na swé pole chwátá, na němž taťe w předesslém místě geg našel, a opět s nemalým potěssenjm domů přinesl. Řdyž pať se mu to po druhé i po třetj přjhodilo, a ten Obraz wždy w noci na swé předesslé místo se ztratil: obywatel wida patrnu wůli Božj, že ne skrntě a na místě neposwěceném w Obrazu tom ctěna chce býti Králowna nebeská, wezma ten Obraz šsel s njm k Děkanu kapitolnjmu kollegialnjho kostela Staroboleslawského, genuž celý přjběh, gať gest ten Obraz našel, a co se dále stalo, wyprawowal. A poněwadž sebe i přjbyteř swúg za nehodný

uznává k zachování takového pokladu, že geg darem chrámu Páně sw. Wáclawa obětuge. *)

Starožitná Kapitola Staroboleslawská, gať mile ten drahý poklad do swých rukau dostala, po bedlivém Obrazu a wssech okoličnosti dle starých paměti wyšetření, poznala, že to ten vlastný Obraz blahoslawené Panny, kterýž se Sw. Wáclawu w dědictwí dostal, a při usnrcení geho k ztracení přišel. Pročež po nedlauhém přemyslení, gať by hodné místo tomu nově nalezenému pokladu ustanoweno býti mělo, na tom usnesli se Páni Kanowjci, by owšem w chrámu a na oltáři sw. Wáclawa nebeské Králowně trůn a stánek wyzdwižen byl; aby totiž ten Obraz, který sw. Mučedník za života swého na srdci nosíwal, nyní na oltáři ku poctivosti geho postaweném místa měl. Ale ani tu swau stolicí neoblíbila sobě blahoslawená Panna, nýbrž gaťo kdý přive ne na oltáři, nýbrž na poli nalezena byla.

Děkan a Kanowjci Boleslawští patr nau tu wyšší wůli poznawsse, že nikdež gedině na tom poli ctěna býti chce w Obrazu swém Bohorodička, na tom se usnesli, aby na tom místě, kde ten Obraz swatý wyoran byl,

*) Dausám, že mi žádný powážliwý za zlé miji nebude, že tu tať wyprawugi, gať gsem to w knihách nalezl, a gať to dosawáde z úst lidu slyšeti.

a na kteréz se wždychj nawracowal, wyzdwižena byla kaple sluffné prostrannosti ke cti Nčenšwětěgšj Marie Panny, w kteréz by tomu pokladu wzácnému schránka učiněna byla. Bez pochyby ten obywatel Boleslawskj swé pole k tomuto cili darowal. Medlauho to trwalo, a hle, dosti prostranná a na ty časy také dosti nákladná wystawena byla Kaple, gať Bečkowskj dle staršjch spisowatelů wyprawuge, w njež ten Obraz k wšseobecnému uctěnj postawen byl, kde i zůstal.

Gať se roznesla powěst o neslychaném a podivném nalezenj Obrazu Staroboleslawského, Čechové co horliwj křesťané u welikých zástupch sem se scházeli, (neb tehdaž o žádném giném pautnjčém mjstě w Čechách slyšeti nebylo) swé žádosti a potreby w tom kosteljčku přednášsegjce, a škrze přjmluwu Marie Panny od Boha tu wyslyššani bywšse, mnohé milosti obdrželi. Tu, gať čteme w starých knihách, uemocnj zdrawj, slepj zrak, hluffj sluchu, zarmaucenj potěšsenj, opuštěnj útočjšťe nabýwali, z čehož wětšj a wětšj powěst powstáwala, tať že mnoho tisíců negen Čechů, ale i mnoho pautnjků z okolnjch uárodů sem přicházelo, z toho se těššjch, že gednau cestau a chůzj negen Obraz Marie Panny, ale i to mjsto, kde sw. Wáclaw zamordowan byl, nawšštimiti mohli.

To horliwých křesťanů do Staré Bole-

slawi putovánj kdž wjce se rozmáhalo, Kapitola Boleslawská z hogných almužen Marianských dobrodinců, a obětj té kapli darowaných dala prostranněšj wystawěti kostel a kdž i ten po dlouhém čase jessel aneb porussenj bráti počal, starj Rod Panůw Křtjřůw Kapauůw z Woghowa swým nákladem geg obnowil, neb raděgi z nowu postawil.*)

Tento obraz náš Staroboleslawský w swé sláwě pořád až do roku 1631 pokogně trwal; neb ačkoliw za časů Husitských Stará Boleslaw něgakj auraz trpěla, nicméně kaple blahoslawené Pannj obzwláštjnjm řizenjm Božjm od wzteklosti kacířské zachowána byla, a čte se w pamětjch Boleslawských, že i tehdaž města česká: Plzeň, Buděgowice, Tuhorssow a giné každorocně s slawnau procesj Obraz Mariánský nawšstěwowaly.

Koť ale wejš gmenowanj, totiž 1631 gať pro celau českau zemi, tať i zwláště pro Starau Boleslaw byl welmi neschlastnj a žalostnj. Dne 17. zářj wogsto cjsářské, gehož wůdcem byl Tilly, u Lipska od lidu Šwédského a Saského na hlavu poraženo bylo; načež hned Sasowé do Čech se hrunuli, a beze wšseho odporu města Aussťj, Litoměřice, Mělnj, Slaný, Kaudnici a giná muohá opawovali. Welikj strach připadl na města Praž-

*) Paprocký de Statu equestri ad an. 1499.

ská, proto že wsschén wogenský lid cjsařský
djlem pohuben, djlem rozptýlen byl, a od ni-
kudž pomoci nebylo. Mnozi wzuesseněgssj a
možněgssj Pražané s swými klenoty z Prahy
odgeli, někteří do Buděgovic, ginj do Tábora,
ginj do Gihlawy a do Wjdně. Mezi nimi
byli sám Arnost Wogtěch hrabě z Harrachu,
Arcibiskup Pražský, Josef Macarius, Děkan
hlawnjho chrámu sw. Wjta s korunau králow-
skau a gjnými swatostmi; Albrecht z Wald-
ssteyna, wévoda Fridlanský, nedáwno ne-
wššsji wogška cjsařského wúdce, Balthasar Mar-
rat, wssch tři měst Spatrownjř, ginj králow-
stwj českého mjstodržjcej a mnohé wzácné osoby.
Měšťané pražstj, gafo blaudjcej owce bez pa-
stýře, wúdce, řádu a práwa, newědauce sobě
gařau radu dáti, swé posly k Arnheimowi,
genž byl wogška Saského wúdce, poslali, žáda-
gjce, by jim dowolil, o wzdání měst swých
rořowati; čehož taě dosáhli. Při rořowání
byly čtyřj články uzawřeny, a od samého Sa-
ského Wolence potvrzeny, za kterýmiž Praha
Sasům wzdána byla. Tito tedj magjce hla-
wnj město we swé moci i ostatnj města w Če-
chách sobě podmaňowali, mezi nimiž Cheb, Lo-
ket, Žatec, Kadaň, Launy, Most, Poděbrady,
Králowé Hradec, Mladá Boleslaw, Brandens
nad Labem se zámkem, i Stará Boleslaw s
obogjm kostelem swým a milostným Obráz-
kem Marie Panny; což se po dobytj Prahy

leta následugjciho stalo, totiž 1632, dne 24. měsíce února.

Gať si nepřátelé, dobywšše Starau Bolestaw, neuctiwě a rauhawě w chrámjch Bolestawstých počjnali, to při popsánj těchto kostelů bude připomenuto. Zde toliko budiž wědomo, že ten sw. Obraz blahoslawené Panny Marie z trůnu gegjho wzat, potupně ginssi kořisti přidán, a do Prahy zatwezen byl.

Tuto kořist swatofrádežně Staré Bolestawi odgatau a do Prahy přivezenau, Wawřinec Hofkircher, swobodný Pán Kaufský, wšak co buřič z zemj cjsářských wy-powězený a wyhnáný, a unj wogsta Saského wůdce, do kostela Salvatora na staroměstském náměstj složití kázal. Na to přišed wyšetřowati tu kořist rozličného zbožj, uzřel také wenyš dotčený Obraz Starobolestawský, s njm se hned z kostela bral, aby předně blahoslawené Panně, pak wšsem wěrným katolickým křesťanům potupu učinil, geg škrze mistra poprawnjho pod šibenici na staroměstském náměstj stogjci powěsiti welel.

Gať ti neschetujci k welikému katolickému na to patřjcih zármutku a srdce tefkosti, tjm obrazem nakládali, genu rozličné posměchy činili, s njm jem tam klátili, gaťo někdj rauhawj Židé Kristu Pánu na kříži wisjciemu se posmjwali: to tu obšjrněgi wypra-

wowati nemjnjm, ač gsem i to w knihách poznamenané nalezl.

To ale pominauti tu nelze, že kdž se ta nejwětšj potupa Obrazu Marianskému dala, ač se žádný nepokusil, ten obraz z rukau nepřátelských wnmoci, předce se wyskytla gedna slatná matrona, prawá ona Salomaunowa žena silná*) a podobná oné ženě Ewangelické, která, kdž farizeowé a zákonjci Pánu Ježíšsi utrhalí, veřejnau gemu čest wzdawala, řkajc: „Blahoslavený život, který tebe nosil, a prsy, kterých gsi požjwal.**)

Tato wzácná osoba byla, gať knihy došwědcuj, Panj Alžběta z Plawny, posslá z rodu Pánů Kntjřů českých Kořenských, kteráž, widauc křiwdu se diti Králowně nebeské w tom gegjm Obrazu, pohnuta nad tjm bolešti, a wraucj horliwosti rozpálena gšauc, plná šly a udatnosti, chwátajc škrze wogško na to mjesto náměstj Pražského pospjchala, a nedbagjc na zlost a ukrutnost žoldněřů nepřátelských, gať se gest před Obraz Staroboleslawský prodrala, geg šměle a veřejně uctila, wolaajc, aby Bůh k té neprawosti nepřátelské dle šprawedlnosti své přitročiti ráčil.

A přepodivná to wěc! ačkoliw nehned brzy

*) Přjřlowj 31, 10.

***) Łuf. 11.

Wsať slusná pomsta zastihla toho bezbožníka. Wawřinec Hofkircher negen ze swé wlasti na wždy wypowězen, wíce se nawrátiti nesměl, ale co ustawičnů wghnanec wždyčy se po ciziuě taulati a ukrýwati musil, by polapen a zaslaužilau pokutau buřičů trestán nebyl. A co gessťe pobitwěgssj, gest to, že práwě na ten den a na tom místě, kde před rokem Hofkircher Bohorodičku w Obraze gegjm potupil, pobitwěm řizenjm Božjm a saudem sprawedliwým geho wlastnímu bratru škrze káta hlawa slata byla. Stalo se totiž, že kdž bitwa swe dena byla u Lutče mezi lidem cjsařským a sařským, někteřj cjsařsstj oficjři, snad penězy sařskými poruffeni bywosse, lid sobě swěřený bez řjditelc w nehvěřssjm nebezpečěnstwj zahynautj nechali. Kterj nápotom polapeni, slusnau mzdu za takowé Běnu swému se zpronewěrenj wzali. Mezi nimi byl i Hofkircherůw bratr, a ten, gať giž wehš řečeno, práwě na ten den a na tom místě, na kterém před rokem k posměchu a k potupě zawěssen byl Obraz Mariánský, na staroměstském rynku slat byl. *) Nynj ale přistupme dále k wyprawowanj o tom Obrazu Boleslawském.

Naplniw swau newážnost a ssilenost bez-

*) Wjz o tom Schaller's Topographie, Bunzlauer Kreis. S. 136.

božný Wawřinec Hofkircher, a našytiv swau kacířskau wůli posměšným potupenjm Obrazu milostného, kázal geg uwrci do žaláře w gednom domě na staroměstském náměstj. Tento dům slaul dům Binagowský, a na památku té bezbožnosti nade dveřmi swými Obraz Panny Marie w žaláři gaté wymalowaný měl. Před tjm žalářem stála stráž, ten swatý Obraz co něgakého zločince ustawičně hljdagje; w kterémžto zagetj po celý čas, dokawád Sasowé města Pražská w moci swé drželi, negen wšj počestnosti katoljkůw zbarwen, ale častěgi i od roty kacířské wšmjwán a potupen byl.

Hrdinské udatnosti Wřwody z Friedlandu Sasowé se obáwagje, a nechtje se wjece s lidem císařským potkati, Brahu opustili. Wawřinec Hofkircher wezma obraz Mariánský též z Brahy se odebral, a do města Saského Lipska se obrátil, zde ten drahý poklad země české složiv a zagatý chowaw, tjm úmyslem a tau naděgj, — byl člověk lakomý, po zlatu a stříbru dychtjej — že budou-li katoličtj Čechowé swúg obraz chtjti dosáhnauti, gemu náležitau summau peněz geg wyplatiti mušj, a tjuuto spůsobem že mu dobrý užitek z této foristi pogde. W čemž naděge Hofkirchera owšem nezmeblila, neb gať uže uwidjme, mileššj byl gest Čechům milostný obraz Panny blahoslawené, nežli gakákoli summa zlata a stříbra.

Mezi jinými, když nepřítomnost toho svatého obrazu těžce nesli, a začetj jeho srdčně želeli, byl pán probosst Staroboleslawský, Felix de Cancellariis. cjsářský rada, a pan Giříj Bjlek, děkan kapitoly Boleslawské. Aby tedy k navrácenj a k své předselé slávě přiffel opět obraz Marianský, dotčený p. děkan skrze p. Jana Tiburcia Rotwu, probossta Vitoměřického a před tjm Staroboleslawského, Albrechtowi z Waldsteyna velmi známého a milého, o wymoženj obrazu svatého ze začetj gednal. P. probosst nápodobně o to se wynasnažil, a k samému cjsaři Ferdinandowi toho gména druhému pjsennau žádost odeslal, w tom za pomoc Milosti cjsářské žádage.

Cjsař nábožný a swaté paměti hned list ku knížeti Fridlandskému, wůdci swého wogsta, wyhotowiti dal, swým majestátem geg potwrditw tjm rozkazem, by wssjm způsobem hleděl, obraz Marianský z rukau nepřátelských wymoci a kapitole Staroboleslawské geg nawrátiti. Wssať Albrecht z Waldsteyna nemohl toto poručenj wykonati, předně pro giná swá důležitá zaměstknánj a dvě nebezpečné bitwy roku toho, a uápotom, že roku následugjicjho ukrutně a násilně zavražděn byl.

Hoffkircher zatjm pro ohavnau smrt bratra swého mnohem wjce rozdrážděn gsa, prohlásil se, že obraz Boleslawský držwe Čechům

nenavrátí, dořad mu tolik tisíc dukátů, kolik žádati bude, newyplatí. V tom pak se přihodilo, že měl své obydli v zámku a peno- nosti Hossenwill řečené, kteraužto peno- nost ob- lehl lid cjsářský; odkudž wyswitala něgáká na- děge, že buď zagetjm geho osoby, aneb članky učiněného přjměří přinucen bude Hofkircher, laupež swatokrádežnau a poklad drahý české zemi nawrátiti. Zklamala wssak ta naděge Čechy, neb i tu ten wypowězenec z rukau lidu cjsářského wywázl. Pročež ze wsseho bylo giž patrno, že wssedko mysslenj o nawrácenj Obrazu toho milostného marné gest, leč bude-li zlatem a strjebrem raněno peněz žádostiwé srdce Hof- kircherowo.

Na tom se tedy snesli Páni českí, by sebrána byla od dobrodinců žádaná summa peněz za wymoženj z rukau nekatolických Obrazu toho swatého. Mnoho tisíc zlatých se tu shro- máždilo, kterěz nábožnj Čechowé rádi a ochotně k tomu obětowali. Mezi ale wssemi přednost sstědrosti dosáhla wysoce urozená panj Be- nigna Kateřina kněžna z Lobkowic, wraucj ctitelkyně Nejswětěgssj Králowny An- gelské w Obrázku Staroboleslawském, kterážto newětssj částku peněz gest přidala, tak že gegi tařka pomoci ze zagetj nepřátelského wypla- cen byl ten drahý poklad české země, genž sedm let w městě Lipsku zagatý trwal.

Gšauc tedy ta nemalá summa peněz

shromážděna, poslána gest Hofkircherowi k vyplacení často gmenovaného Obrázku, který gať peníze spatřil, i hned swatofrádežnau laupež wzatw, gi nawrátil.

Byw ten Obraz swatý do Prahy přinesen, do domu wejš gmenované kněžny z Lobkowic, kterážto při vyplacení geho nehwjce se wyznamenala, dán, a tam za něgaký čas na nehodněgšjm celého domu místě přehován byl. Tu ta nábožná Pánj swau pobožnost konávala, welice se tjm těšjc, že ten milostný země české poklad w gegjm přjbytku gest.

Dozwěděwšse se Pražané i ostatnj Čechowé, že giž se nawrátila blahoslawená Panna Staroboleslawská, a že ne na swém místě, nýbrž w domě Lobkowském se chowá, počali to nemile nésti, weřegně sobě stěžugjce, pročby měli býti zbaweni swého potěssení, a proč ten milostiwý Obrázek nemělby na swé předešlé místo nawrácen, a k weřegnému uctění wstawen býti.

To stěžowání Čechů se tak dlouho trawilo, a jen tam slyšáno bylo, až samého Cjfaře Ferdinanda, toho guéna třetjho, a téhož času práwě w Brazě bydljciho, došlo. Wida země Pán sluffnau tuto horliwých Čechů stěžnost, nařjdl, by Obraz Staroboleslawský s tau nehwěššj sláwau swému jjdlu zase nawrácen, a tam s procesšjm donessen

byl, kterážto slavnosti že i sám také přítomen býti chce, doložil.

A tomuto processji den 12. měsíce září roku tehdejšího 1638 uloženo, a okolní města: Kolín, Nymburk, Hora Kutná, Mělník, Mladá Boleslav, a mnohá jiná k této slavnosti pozvána. Nikdy snad ještě v Čechách žádná processji se nekonala s tou pobožností a slávou, jako toto přenesení sv. Obrazu z Prahy do Staré Boleslavi, nebo některé Čechy z toho se radovali a plesali, že zase onen starozitný Blahoslavené Panny Obraz uprostřed sebe mají.

Uby památka slavného toho processji zachována, a láskaví čtenáři naležitě známosti o té slavnosti nabýli, za slušné jsem uznal, celý pořádek, v němž konána byla, tuto přivést.

Předně Jeho Svjcenost kníže arcibiskup Pražský, Vrnošt Bogtěch, hrabě z Harrachu a Cardinal svaté katolické církve prohlásiti ráčil, jak se všecko při tom processji v pěkném řádu díti má, a toto prohlášení na místech veřejných a obyčejných dal zavěstiti. Znělo pak to nařízením arcibiskupské slovo od slova takto:*)

*) Balbin, Diva Bolesl. pag. 63.

Ernestus Divina miseratione S. R. E. tit. Sanctae Mariae Angelorum, in Thremis Presbyter Cardinalis ab Harrach, Archiepiscopus Pragensis, Princeps, Legatus natus, incltyti Regni Bohemiae Primas, nec non Crucigerorum cum rubea Stella per Bohemiam, Moraviam, Sylesiam et Poloniam Supremus ac Generalis Magister etc.

Cum Sacra Imago Beatissimae Dei Genitricis Veteroboleslaviensis ex Aede Lauretana in Hradschin in suam propriam Ecclesiam rursus processionaliter transferenda sit, cui Processioni Sacra Caesarea Majestas interesse dignabitur. Igitur Authoritate Archi-Episcopali et ordinaria intimatur Clero tam Saeculari, quam Regulari Tri-Urbis Pragensis; quatenus die Dominico infra Octavam Nativitatis Beatae Virginis Mariae, quae erit 12. hujus Mensis Septembris cum Vexillis, ac Crucibus suis hora undecima circa meridiana, minoris horologii apud Aedem Laretanam compareant, nec non injungitur omnibus Parochis, tam Saecularibus, quam Regularibus ejusdem Tri-Urbis Pragensis; quatenus ex Suggestu pro Concione id Populo significant, atque moneant, ut eadem die et hora in dicto loco frequentes conveniant,

atque simul omnes una cum Sac. Caes. Majestate talem solennem Processionem obeant ac perficiant, ad quod eo alacrius faciendum, unumquemque sua propria Devotio erga Sanctissimam Dei Genitricem excitare debet. Sub Processione autem omnes campanae totius Urbis (auditis campanis Cathedralis Ecclesiae) pulsabuntur. Decretum per suam Eminentissimam Celsitudinem.

Pragae 4. Sept. An. 1638.

E. Card. ab Harrach.

Ioannes Givansky

D. Cancell.

Smysl pak tohoto latinského prohlášení byl tento: Především oznámuge Pan arcibiskup Pražský Pražanům nastávající processj, genuž sám císař Pan přítomen býti ráčj. Pak w známost uvádj duchovenstwu cirkonjmu i klásterujmu wšech tří měst pražských, kterak se w neděli mezi Oktavem Narozenj Panny Marie, totiž 12. září s křížj a s forauhwemi w 11 hodin před polednem k domu Loretánskému na Hradčanech shromážditi a totéž lidu křesťanskému s kazatednic oznámiti má, aby dle možnosti wšickni horliwji Mariánsstj ctjtele k tomu processj se jessli. Adhž tehdy určitý den, totiž 12. měsíce

zářij se přiblížil, okolo hodiny gedenácte dáno bylo znamení velikým zvonem na hradě pražském. Na ten zvuk počali se scházeti k domu Loretánskému na Hradčanech řádové řeholníkův ze všech měst pražských s svými kříži a umbelami; po nich p. p. pražští faráři s svými koraubwemi.

Když všecko shromážděno bylo, přigeti ráčila Jeho Milost Císařská s celým svým dvorem; pan arcibiskup Pražský následoval. Po vykonané takowauto slavnost obvyčegně předcházející pobožnosti okolo hodiny druhé s poledne hnulo se gest procesji tímto pořádkem:

Nejprvé šli v pěkném řádu pod svými kříži a koraubwemi Řeholníci; po nich kůrové tubačů a zákové s hudebními nástroji, prozpěwující Bohu všemohoucimu a blahoslavenau Pannu chwalíce; pak kněžstwo církewní, faráři a p. p. Kanovníci Hradu Pražského v krásném rauchu a v biskupských čepicích; posledně s jáhny a podjáhny v dalmaticách gdaucjmi giti ráčil krásným pluvialem, biskupskou berlau a čepicí ozdobený celýho toho procesji vůdce oswjčený kníže pán, arcibiskup Pražský, kardinál a hrabě z Harrachu. Za nju byl nessen od panůw prelátůw hlavnjho kostela sw. Wjta trůn, zlatem a drahými kameny okrásený, na kterémžto se špatrowal obraz Staroboleslawský. Hned za

tímto svatým obrazem giti ráčila w té nehměššj ponížnosti a nehohorliwěgššj pobožnosti Jeho Milost Cjsářská, obstaupená celým zastupem, gať w hšššjch tať nižššjch dwořenjnů; za země panem ššlo weliké množstwj hrabat a pánůw českých pohlawj obogjho k nemalé tohoto procesšj okrase; kterězto zawjralo množstwj lidu pražského, nebo tehdaž málo kdo w swém přjbytku zůstal, nýbrž každj gať gen mohl, hleděl té sláwy a pobožnosti účastnu býti.

Wedeno pať bylo toto procesšj w tom swém pořádku za město cestau ljpmi křytau, která k Bubenči weđe, až k mostu kamennému na polowici té cesty wystawenému. Tu se zastawilo procesšj, neboť byl zde sluffně ozdobený oltář, na němž postawen byl obraz Staroboleslawský, a pan arcibiskup Pražský s kněžstwem přjtomným wškonal obhčegnan cirkewnj modlitbu, a blahoslawenau Pannu pozdrawiw, udělil pautnjům na dálššj cestu požehnanj; sám pať gaťož i Jeho Milost Cjsářská do swých wozů tu připrawených sednauce, k Brandensu pospjchali, aby procesšj předgeti mohli. Dstatnj ale pautnjci, wšššjho i nižššjho stawu, málo které w h gmauce, celau cestu pěššky ten obraz swatj w té nehměššj pobožnosti doprowázeli.

Zatjm kdnž den se gíž k wečeru schlowal, a temná noc se bljžila, tu teprw gme-

nowané procesj s fakulemi neb pochodněmi k Brandensu krácelo, které Jeho Milost Cj=sařská a pan arcibiskup Pražský w gednom domě na náměstj (rhnku) Brandenským očeká=wati ráčili. Do města přissedffe opět se za=stawili, neb tu byl postawen oltář nákladný, na němž složen byl trůn s obrazem Marian=ským. Na to hned p. Diwis Měsječek, kanownjč Staroboleslawský, gménem celé sta=robhlé kapitoly, ten nowě nabytý poklad, totiž králownu Angelskau českau řečj pěkně přijw=tal, a pozdrawil.

Bo dořonaném tom kázanj, odewzdán gest byl ten milostný obraz kapitole Staro=boleslawské, kterýžto s nehwětšj wděčností při=gawffe p. p. kanownjčj řečené kapitoly na swá ramena wložili, a doprowázeni procesjím k Staré Boleslawi se ubjrali. Jeho Milost Cj=sařská s knížetem arcibiskupem, gažož i dwořané ná=sledowali. Podobně i wssični Brandenského zámku oficjři neb úřednjcj spolu s magistra=tem města Brandenského se připogili, a po=chodněmi trůn Marianský obkličiwosse, temné noci mrákoty zapuzowali.

Když pak giž k mostu, kterýž přes řeku Labe stawěn gest, přissli, tu na wodě mořský pohanský bůh Neptunus, s nemalým haufem bohů a bohyň wodnjch, též s Tritony k mostu se přibljžil, gažoby blahoslawenau Pannu wj=tal, a z sřlastného přjchodu gegjho se těssil,

při čemž spatřeni byli krásnj a uměle zhotowenj po wodě běhagjci ohňowé. Toto wšse ke cti a sláwě Marianšké Staropražská škola bájnjiřů s swými študenty welikau pilností wyhotowila.

Šak mjle processj most přesslo k Staré Boleslawi je bljžjc, tu mu wstřjc wyssla wenyš gmenowaná z okolnjch měst processj, kteráž předcházal mládenec oděnj rauchem králowškm, Dawida krále wypodobnugjci; ten před processjm gako někdy Dawid před Archau Páně, na harfu hrage a plesage, radosti poštakowal. Na cestě pať od chrámu swatého Wáclawa až do chrámu Rodičky Boží po obogj straně stálo několik set hornjků Kutnohorštkých, w oděw swüg hornj oblečenj, a lampy rozžaté magjce w rukau swých.

Před kostelem blahoslawené Panny Marie wystawena byla tať nazwaná wjtězobrána, neb brána počestnosti, na kteréz stálo mnoho mládenců oblečených na způsob Angelů, kterj zpjwagjce a na wšseligaké nástroge hudebnj, harfy, lautny, housle, fletny, cimbaly hrage, wšsech přítomných k chwalám Marianškm powzbuzowali.

Giz giz swatý obraz od Jeho Milosti Cjřaršké a Pana arcibiskupa doprowázený, do chrámu swého wneffen, a k uctěnj na hlavnj oltář wystawen byl. Tu rychle wychází pán Širj Bilek, kollegiálnjho kostela S. S. Kosmy

a Damiána děkan, a pozdravilo předně Královnu Archangelskou, plačtivými očima veřejně vinu svou uznává, že obraz Marianský sedm let v moci a rukou nepřátelských zagatý pozůstával, a vypravowatou křivdou a potupy tomu svatému obrazu od nepřátel učiněné, za odpustění královnou nebeské žádal. Svědčí o té jeho řeči letopisové, že gi tak důtklivě a pohnutelně před svatým obrazem učinil, až i neřku-li lid sprostý, ale i samého Cjsáře Pána, české řeči dobře povědomého, k hognému pláči gest pohnul.

Na to následovala latinská chválořeč, giž urozený pan Karel Weys velmi dobře dle vůle cjsářské učinil, a po ni gménem Jeho Milosti Cjsářské několik drahých obětí blahoslavené Panně daroval. Potom žákowstwo ljbezne letanii Loretanskou s zvučnou hudbou zpjwalo; a ta, kdž dokonána byla, teprw Jeho Majestat do zámku Brandenšského na odpočinutí se odebráti ráčil.

Pro odchod wšak Cjsáře Pána pobožnost je neumenssila, ano, gať se zdalo, gestě wětšj wzniť u lidu obecnyho wzala; nebo kterj pro Majestat cjsářský do kostela se dráti a tlačiti ostýchali, po odchodu Jeho Milosti směle wšedka mjsta naplnili. Celau noc tu také konána byla od P. P. Kanownjků a ostatnyho kněžstwa česká i německá kázání k uctění Marie Panuy a k následowánj gegich

ctnosti wzbuzugjci. Byly tež bez přestánj swaté zpovědi slyšánj, a to negen tu noc a nastáwagjci den, něbrž sřrže celj tñhoden mnoho tisjce pautnjku w Staré Bolešlawi w obau kosteljch swátost pořánj a nehswětěgššj swátost oltárnj přigalo.

Na památku wyswobozenj Obrazu Marianského ze zagetj půlsedmiletého, a přenesšenj do Staré Bolešlawi byly bitj pamětnj penize; gedem takowj penjz gessťe roku 1785 na wřchu Bezdězi nalezen byl. Na přednj straně gest wypodobněna Panna Maria Staroboleslawská, na druhé pať byl tento nápis: Monumentum divinae Virgini Vetero-Boleslaviensi pia Catholicorum opera 6 1/2 post annos 12. Sept. 1638. reduci, quam impietas haeretica 14. Febr. 1632. exterminaverat. *)

Po slawném obrazu Staroboleslawského na trůn dořazenj, nedlauho w pořogi trwala Bolešlaw nebo hned následugjciho roku 1639 onen wůbec známj celé české země zhaubce, lidu šswédského wůdce, gmenem Banner (Bannér), mocj nepřátelskau do Čech wtrhl a co gessťe po pleněnj Sasů w celosti ostalo, w zřjceninj obrátil. Staroboleslawský pan děkan Bjleř, kteréhož předesslé giž nebezpečenstwj

*) Veremund. Prosche Hist. Besch. des Berges Bezdiez.

naučilo, wida že opět nové strasti české zemi nastáwagj, časně s obrazem blahoslawené Panny Marie gafo i s kostelnjm pokladem do Prahy se obrátil. Seznan ale, že i hlavnj město w nehwětšjm nebezpečnstwj postaweno gest, swatý obraz nadřecené panj Benigně Kateřině z Lobkowic, horliwé ctitelkyni Marie, k opatrowánj swěřil. Ta, aby na bezpečném mjstě před nepřátely ten poklad dobře opatřen byl, s njm do Wjdně se wyprawila, a tam obraz Staroboleslawský Geho cjsařské Milosti w ochranu obětowala.

Cjsař s tau nehwětšj radostj přigal ten milostný obrázeč, potěšen z toho gsa, že nowému zagetj sflastně byl ussel, a do kaple swé cjsařské na nehpočestněgšj mjsto oltáře geg postawiti rozkázal. Nemůže se dosti wypsati náchylnost, láska a uctiwost gač Geho Milosti Cjsařské Ferdinanda III. tač cjsařownj Marie k obrazu Staroboleslawskému. Každý den před oltářem klecj, sebe a králowstwj swá, wssečny potřeby a nedostatky, různice a wpády nepřátelské mimo wssemohaucjho Boha Blahoslawené Panně poraučeli, každodenně tu, kde ten obraz na oltáři byl, mssi sw. slauženau mjti žádagjce, kterěz wždy s tau nehwětšj pobožnostj, ponjženostj a horliwostj přítomni byli.

Kam koliw se událo Geho cjs. Milosti Ferdinadowi geti, wždy ten obraz Bla-

hoslawené Panny na gedněch k tomu schwalně připravených a draze okrášených nosítkách před vozem císařským noseni býval. Tehdáž byl ten Obraz w Uhřích w městě Brešburku na sněmě, dle Balbina w městě Kezně, též byl w ležení wogenském. Kde pakoliw na cestě Císař s Císařownau noclehowali, wždy w tom pokoji, kde bydleli, i ten swatý Obraz se nacházel.

Toho také roku Císařowna Maria Filipa IV., krále Španielského sestra, plod w životě swém nosila. Kterážto, kdž se přibližowal čas porodu, žádala Obraz Nejsvětější Panny a Nejmohšší pomocnice ku porodu pracugjcjm přítomný mti, sebe a plod swúg Pánu Bohu a Bohorodičce poraučegjc. Kdž pak sšlastně onoho slawné paměti potomnjho mocnáře Leopolda I., Císaře Římského na tento swět zplodila: na důkaz swé wděčnosti za tu welikau sobě prokázananu milost Obrázek Staroboleslawský perlami, drahým kamenjm a zlatem tak pěkně okrášlila, že ta ozdoba wšsechny někdejší obětowané klenoty gať krásau tak cenau přewyššila. Napotom gať dlouho žiwa byla Císařowna Maria, každodenně u wečernj hodinu sšestau s celým swým ženským komonstwem mimo giné modlitby klečjc rúženec před Obrazem Staroboleslawským nábožně se modljwala *).

*) Balbin de Diva Bolesl.

Zatím Stará Bolešlav, nepříteli švédského roku 1640, dne 17. měsíce března, pomocí lidu císařského, sprostěna gšauc, sprawowati a obnowowati se počala. Co ale nejmětšj slávu přidati mělo, totiž Obraz Marie Panny, toho tu nebylo. Dotčený P. Děkan Starobolešlawský o nawrácenj geho dosti gednal a častěgi se pokaušel, wšak ničeho způsobiti nemohl. Nčebo wděčná Cjsařowna za prokázanou milost, horliwau láskau tak s Obrazem Mariánským se sgednotila, že nižádným spůsobem se s njm rozlaučiti nemohla.

Roku teprw 1646, kdž se přiblížil čas a hodina smrti častu gmenowané Cjsařowny Marie, na lůžku smrteelném s tjmto časným žiwotem se lauče, swau poslednj wůli oznamowala, mezi ginými wěcmi žádagjc Geho Milosti Cjsařské Pána swého, by Obraz Mariánský Čechům do Staré Bolešlawi poslán a nawrácen byl; wěregně před dwořenjnj tu přítomnými wzhnawagjc, že giž několikráte we snách napomenuta byla, by na staré swé ništo Blahoslawená Panna odewzdána byla.

Po smrti Cjsařowny nábožnj Cjsař znage, gať horliwě Čechové po Obrazu Blahoslawené Panny dychtj, bez prodlenj geg s tau nejmětšj počestnostj do Prahy Dswjcenému Knjžeti Arcibiskupu Pražskému Arnostowi Wogtětchowi odeslal, s tjm doloženjm, by

na místě Císaře Pána Obraz do Staré Boleslawi doprovodil, a sídlu předešlému navrátil.

Gať mile Pan Arcibiskup to poručení a ten milostivý Obraz Panny Marie do rukou dostal, k slavnosti přenesení do Staré Boleslawi den 19. měsíce srpna uložil. Nenesena byla Blahoslavená Panna od Wnf. Důstogného Pána Sebestiana Zbraslawského, geuz byl hlavního kostela sw. Wjtanahradě Pražském kanovník, a Geho Dswjcenosti pana arcibiskupa Vicarius Generalis et Officialis. Dálo se pak toto přenesení velmi slavně, nebo mimo kněžstvo a řeholníky a welikau jslu pautníků Marianských jám Arcibiskup a Kardinal swaté římské cirkwe s nepředněššimi Pány českými to processji doprovázel. *)

Gaťm ale řádem to processji se konalo, dalššj zprávy o tom gsem sice nenalezl, ge-
dině že došedšše do Staré Boleslawi, jám často gmenowaný pan Arcibiskup slawnau zpřjwanau
missi sw. slaužil. Každý wššak laškawý čtenář
může se domysliti, že tu, kde se nalezaly gať
duchownjho tať swětského stavu hlavní přednj,
swými osobami to processji krásšlice, tu coš
slawného, wznesseného a důstogenstwj plného
býti muselo.

*) Hist. S. J. P. 4. L. 4.

Rok 1648 opět ten nepřítelův host švédský, s velikou wogenskou silou do Čech wpadl, a zemi tu již předšlými wogenskými vpády velmi sauzenau, dle svého způsobu nanejmenš hubil, laupil a pátil. Welebná kapitola Staroboleslawská, widauc patrné nebezpečnostj, která by zase snadně Obraz milostný w ruce nepřátelské dostati se mohl, — neb tehdaž již ani ohrazena ze wšech stran, ani k bráněni schopná nebyla Stará Boleslaw — bez průtahů s Obrazkem do Prahy se obrátila, a tam pro bezpečnost na hrad Pražský w chrámě sw. Wjta uložila. Ale po hříchu! i tu bezpečně ochráněný nezůstal.

Před rozedněním na den 26. čerwence, gmenowitě na sw. Annu, lid švédský zrádně, gať menšího města neb malé strany, tať i hradu Pražského se zmocnil, pány kanowníky z příbytků wyhnal, a na laupěni chrámu sw. Wjta se obrátiv, cokoliw od zlata, stříbra, mědi a mosazu nalezeno bylo, to wšedco co kořist pobral. Tehdaž opět w ruce nepřátelské přišel Obraz Staroboleslawský, který wšak nedlouho w tom zagetj zůstal.

Kněžna Anna Magdalena, rozená Češka, dcera totiž nadřečené ctitelkyně Mariánské, kněžny z Lobkowic, gegjžto pomoci nebyce Obraz ten z rukou nepřátel byl wykaupen, prodaná nyní za katolického knížete saského,

Julia Gindricha, knížete Rauenburgského *) tau přirozenau náklonnostj, kterauž děti obhčegně spůsobii a mravii svých rodičů je přidržugj, následowala swau Panj Mateř Benignu z Lobkowic. Gať mile seznala, že zagat gest Obraz Boleslawský, zmužilau srdnatostj staupila před Karla Gustava, newyhššjho wůdce wogsta šswédského a potomního krále, pohnutedlnau a wjtěžnau řečj do- kazugjc, kterať neuzitečná gest kořist osobě geho a lidu šswédskému ten Obraz Mariánský, naproti tomu gať welmi milá wěc by se stala Cjsari Řjmskému, kdby ten Obrázek ke dworu do Wjdně odeslal.

Karel Gustaw, slowy kněžninými pohnut, nedlauho prodliwal, nýbrž bez meškánj posly, kterjžby nowé Cjsarowně darem ten Obrázek obětowali, ke dworu wyslal. Cjsař a cjsarowna, ačkoliw wálkami welmi sfauženi, a z neschlastného šswédského do- země České wpádu zar- mauceni byli, darem tjm newyflowitedlnau ra- dostj naplněni gjan, a hned zase na swé staré mjesto Obraz Blahoslavené Panny w kapli cjsařské stawj, geg od této chwjle nábožně ctjce. Gestli w Pánu zesnulá cjsarowna Maria Obraz Staroboleslawský u weliké uctiwosti

*) Tento nábožný urozený rod Sasko-Rauenburgský má w Staré Boleslawi fundacj, dle kterěž pan Probošt každé čtwtletj gebnu misii sw. čisti po- winen gest.

měla, tato cesta horlivou láskou k Marii Panně plápolající nazváti by se mohla, anaž ve všech svých potřebách, zármutcích, auzkotech a nebezpečnostech po Pánu Bohu, jedině a nehyvětšší útočiště své při Obrázku Marie Panny hledala.

Tak kdž cjsaři Pánu z měst Pražských dána byla zpráva, kterať silně nepřítel starého a nového města dobývati ušiluge, a že již den všeobecného útoku svému wogsku prohlásil, zarmaucený nad tou truchlivou novinou země Pán se obával, že Švédové Prahy dobudou, a přisťj psanj to dobýtj hlavujho českého města že již oznámj. Na to cjsařowna plná důvěrnosti k Bohu a w přjmluvu Marie Panny daufagje, takto Cjsaře Pána těssila: „Pospěšme gen k Panně Staroboleslawské, před Obrazem gegjm důvěrně se pomodleme, a Bůh na gegj mocnau přjmluvu staré i nové město Pražské zachová.“*)

A neoslyšsel Bůh Cjsaře a Cjsařownu, genž s takowau důvěrností k němu a Matce Boží se utjkali, a w brzkém čase přisťlo psanj, gehož se obávali, potěssitedlnau wšsať nowinu přineslo. Kterať totiž nepřítel při svém útoku od Pražanů přemožen, a s nehyvětšší netj odehnán byl: měšťtané wěrnj že wólj raděgi poslednj krůpěgi krwe wyljti, než města

*) Balbin podle panj hraběnkj Frantissky Slawatowé, kteraž tehdaž we Wjdni při dvoře byla.

svá nepřátelům postaupiti. Tau radostnau novinu cjsař a cjsařovna občerstveni gauce, mnohem většji úcti s celým dvorem svým před Obrazem Boleslawským Pánu Bohu vzdávali; o čemž obšjrněgi psáti, pro jiné věci ponijim.

Réta 1650 země česká po mnohém w předessých letech krve prolitj, konečně žádaucjho pokoge došla, tak že wssični nepřátelé přemoženi gauce z Čech wnpuzeni byli, a nasse milá vlast těch nezwaných hostů prázdna byla. Za tau příčinau gedenkazdň, co před nepřátelskau mocj uchránil, počal wnhledáwati, w své býwalé obydlj a role se uwazowati, co zbořeného bylo, opět stawěti, a čeho se nedostáwalo, toho wynaloženjmu síly své zase dobytj se wnnasnažil.

Wysoce důstogný pan Rudolf Roder z Feldburku neb z Polehradu, probosst a spolu děkan Staroboleslawský, nápodobně o to péči měl; gaťby Boleslaw, k předesslé své sláwě přiwěsti mohl; aniž čeho zanedbal, coby k pozdwiženj toho swatého mjsta slaužilo. Počal tedy přemýssleti, gať by ten nehwžácněšji poklad, totiž Obraz Panny Marie, genž je u dwora cjsařského před nepřjteleu chráněný chowal, opět dosáhnauti mohl. Neměškal tento dobrý úmysl swůg w skutek uwěsti, a ponjženau žádost s pohnutedlnými důwody gíněnem celé kapitoly ke dworu cjsařskému wy-

hotovil, předkládage, gaťby giž zemi české ode
wsseho nepřátelského nebezpečnstwj osvobozené
Obraz Mariánský sluffně nawrácen a k we-
regnému uctění nábožnému národu Českému
na své staré od Boha wywolené místo wy-
stawen býti měl. Tato ale žádost cjsaře k
swolenj nepohnula, proto že tomu cjsarowna,
která giž z cela Obrazu tomu swatému při-
wyšla, na odpor stála, předstjragjc, že gj od
Karla Gustawa darem obětowan gest. Po
té odpowědi těžko bylo panu probosstowi dále
se ozwati, a takowého mocnáře k nawrácenj
chtjti nutiti; pročěž ginau cestau počal
téhož wyhledáwati.

Žádal totiž pána arcibiskupa Pražského
Wogtěcha Arnosta, a pana Giřjho
hraběte z Martinic, neywyššjho králow-
stwj českého kancljře, by w této geho žádosti
milostiwými prostřednjky a přjmluwčjmi u dvo-
ru cjsářského se dobrotiwě prokázali, w ně swau
důwěrnost skládage. Aníž zmehlila naděge p.
probossta, nebo gať gmenowaný p. arcibiskup
tať pan hrabě Giřj Martinic snažnau žádost
p. probossta Roderera wyslyšfewsse, starost tu
o nawrácenj Obrázku Staroboleslawského ce-
stau přjmluwy na se milostiwě přigali. Ti
tať sřlastně u cjsaře pána a geho choti
swými pohnutelnými prosbami toho dowedli,
že Ferdinand III. Obrázek Blahoslawené Panny

Marie nemilostivěgi starému místu země české navrátiti a odeslati ustanovil.

S slavným procesím vyzdvižen byl Obraz nejsvětější Rodičky Boží z kaple císařské, a nesen do chrámu W. W. D. D. Karmelitánů tak nazvaných bosých, (bosáků), doprovázen gsa od celého císařského dwora, kněžstwa, magistrátu a lidu wjdeckého. Geho ale Milosti císařské nemoc přítomnu býti nepřipustila, který na místě swém arcikněze Kaňaušské syna swého Ferdinanda IV. té slavnosti přítomného mjeti chtěl. Odtud do wozu císařského ssesti koňmi zapřaženého dwornjmu kaplanowi ten swatý Obraz odemzdán a poručěn byl, by ho we swých kněžských rukau na cestě držel, opatrowal, a tak ku Praze s njm se ubjral. Aby ale to přemeženj s sláwau Blahoslawené Panně příslussnau se konalo, císař pán čtyry dwořenjny k wozu ustanovil.

Wilém hrabě Slavata to na císaři sobě wyprofil, by Obraz Staroboleslawský cestau k Gindřichowu Gradci wedaucj ku Praze wezen byl chtěge w tom městě, gehož pánem byl, ten Obraz uctjti a pozdrawiti.

Dne 20. měsíce srpna roku 1650 po půlnoci sstastně do Prahy přivezen gest Obraz Staroboleslawský, prwnj odpočinutj w kostele S. S. Petra a Pawla na Wysssehradě přigaw. Brzy ráno z Wysssehradu do chrámu Blahoslawené Marie Panny před Teynem přivezen, a od-

tud s slavným průvodem u přítomnosti nepředněgšich pánů Českých, kněžstwa a nesčisl-
ného množstw nábožných Čechů (kteřž zástu-
powé sláwu Wjdenšského processj, gať sám
cjsářský kaplan swědčil, přewýššowali), na hrad
Pražský do chrámu sw. Wjta byl přenessen.
Na to 7. dne měsice září zase s slavným
z měst Pražských processim, u přítomnosti před-
ních pánů českých ze zámku do Teyna, z Teyna
do Staré Boleslawi k nehwětššimu potěšsenj
wsšeho lidu Českého, zwláště pať welebné ka-
pitoly Staroboleslawské, swému předesslému
mjstu po dwogim zagetj a mnohým před ne-
prátelj ukrýwánj nawrácen, a slawně na swüg
trün dosazen byl Obraz Staroboleslawský.

Nynj ten swatý Obraz we swém chrámě,
w němž milosrdný Bůh gaťo kdy prwé horli-
wých Marianských ctitelů prosby wyslýchal,
zůstal w swatém pokogi, až do roku 1662,
když Turci do fragin mocnárštwj Rakauského
wtrhli, a i w Čechách nepokog se zgewowal.
Snjže arcibiskup Arnosst II. nařjdiť ráčil, by
ten milostný Obrázeť pro wětššj bezpečnost
do Prahy přenessen byl, což se i ten den po
Nanebewzetj Panny Marie stalo. Před tau
slawnostj měl prj ten Obraz swau bartwu
měnit, gať se domjwá spisowatel německý, pro
weliké prolitj newinné krwe, genž se téhož
roku stalo.

W Praze byl tento Obraz Rodičky Božj

dán do chrámu. Páně pod gménem Panny Marie Sněžné, kde po tři měsíce a tři dny na oltáři wystaven byl. Nábožní Pražané použili té příležitosti, a magice Obraz Panny Marie Staroboleslawské w městě swém, každodenně se w dotčeném chrámu shromáždowali, úctu swau Matce Syna Božjho prokazujice. W Praze zůstal ten Obraz až k swátku Obětowaní Panny Marie, před kterýmžto dnem s wssemožnou uctiwostí do Staré Boleslawi přenesen, a s wsseobecnou radostí Boleslawských, Brandenšských a wssech okolních míst přigat byl*).

Když se w zemi České zase utjssilo, památný tento Obraz skoro sto let w pokogném stawu na swém trůnu uprostřed nassj drahé wlasti odpočíwal, až do oných krutých wálek, Pruských nazwaných, kteréž se opět uenwjce w Čechách wedly. Roku 1744, když podruhé Prusové do Čech wtrhli, aby ten milostný Obrazek do rukau nepřátelských nepřissel, pan Jan Frík, velmi zaslanžilý kapitolní děkan Staroboleslawský, geg do Prahy zawezl; 8. wssať prosince téhož roku na swých prsau geg z Prahy, kde tři měsíce před nepřjtelem skrht byl, opět na swé místo přiwezl. Boleslawští byli tomu

*) Kurze Verfassung und wahrer Bericht rechten Ursprungs des wunderthätigen Bilds der großen Mutter Gottes Maria zu Brandeis. Prag. 1676.

welmi powděčni. R. 1756 a 1757, že zase mezi císařským a Pruským wogstem bogowáno bylo, tento náš Obraz w hlatonjm městě ukrnt byl, roku ale 1758 na nebe wzetj Panny Marie opět k welikému potěssenj ctitelů Marianských z Prahy přivezen byl; kde pokogně trwal až do roku 1778, když Prusové počtvrté do nassi wlasti, která giž tať mnoho bjdy trpěla, wpadli.

Wj se wůbec, kterak gmenowaného roku 1778 w čas tať nazwaného Pruského rumlu, gať Praha tať i Stará Bolestaw byla u welikém nebezpečenstwj před Prusj. Pročež, aby snad Starobolestawská milostná Panna Maria nepřissla opět do zagetj, gaťo předesslá léta, když Šwédové a Sasové do Čech wpadli, wzal ten milostný, drahocenný kowoný Obraz Starobolestawské Panny Marie, důstogný pán, Frantissek K. Twrdý, swětjcj biskup Brazský a děkan Starobolestawský k sobě do Prahy, a když byl strach nepřitele w Praze nehwtěssj, odebral se odtud s njm w zářj do král. města Berauna, kde kdys býwal kaplanem, a zde s njm na děkanstwj na hoře wrohovém pokogi proti wýchodopůlnoci z 9. na 10, den měsice zářj 1778 přenocowal. Me obdržew ráno w sedm hodin zpráwu, kterak se král Pruský Friedrich dne 8. ze swého leženj hnul, táhna pořád domů do Slezka, odebral se i důst. Pan Twrdý, wezma swau máti

Pannu Marii Staroboleslawskou z Berauna do Prahy. Tehdejší děkan a synek Beraunský p. Josef Raždý, býw i čestný kanovník Staroboleslawský ua ten rohowý pokoj za příčinou geho tak wzácné noclehnice následující složil časopis :

„FELIX CVBILE! In qVo eXorto bello borVssICO thaVMatVrga sacra VeterobolesLaVIensIs Vna nocte qVleVIIt.“*)

Napotom ten swatý Obraz od gmenovaného Pana děkana a biskupa Tvrđého do Staré Boleslawi, 28. října r. 1778 k veřejnému uctění dodán byl.

Za našich časů, když ku konci předěšlého, a při začátku nynějšjho stoletj hrozné války francouzské powstaly, gsme byli sami swědkové té veliké milosti Boží, že ačkoliw ten všeobecnj nepřítel skoro celj djl swěta, na němž bydljme, prolezl, předce wšak do české zemi, ač i ona mnoho trpěla, nepřissel. Byl sice negednau na gegjch hranicjch, pokaussege se gi sobě podmaniti, nikdy se mu toho ale neposstětilo; což my katoljci předně Bohu všemohaujmu, orodowánj Panny Marie a SS. Patronů českých připisugeme. Ze pak

*) Z Kroniky o Berauně sepsané Josefem Antonjmem Seyblem, děkanem téhož býwalého frál. fragšského města, posud netistěné.

opatrnosti nikdy nezbyvá, zvláště v čase válečném, Staroboleslavský p. děkan, Norbert Wjt. hrabě z Klebelsberku, ten milostný Obraz s ostatními klenoty dwafráte zavezl, a sice do města D o k z y, (Hirschberg) nazvaného v bývalém kráji Mlado-Boleslavském.

Od těch časů nachází se v překrásném svém chrámu v Staré Boleslavi, k gehožto popsání nyní přikročuji.

Příběhové kostela Panny Marie od geho vystavení až do našich dnů.

Tento kostel neblahoslavenější Panny Marie gest geden z nejkrásnějších chrámů naši vlasti, velmi nákladný a znamenité výšky v novokřesťanském slohu, jakož vůbec nádherné chrámy Jesuitské, stojí na nejvyšším místě na konci Staré Boleslavi za branou podle silnice od Prahy k Benátkám, tu, kde ten paměti hodný Obraz, o němž jsme dříve gedenali, nalezen, a kde dříve, gať w hš oznámeno, kaple a napotom menší kostely stály. Tyto zrušeny, a na gich místě tento chrám Páně, gať geg podnes spatřujeme, powstał.

To se stalo roku 1617 za času slavné paměti císaře M a t h á s s e, gehožto manželka,

cjsařowna *Anna*, z obzvláštnj sštedrošti své, ten kostel stawěti počala, ku kterémužto cili mnoho tisje dukátů obětowala, a owšsem by byla geg i dořonala, řdyby w tom dobrém předsawzetj gegim ona newljdná lidského pokolenj panownice, smrt totiž, překážku byla newčinila*).

Giž roku 1616, gať listy w kapitolnjm archivw Staroboleslawském swědčj, z poručenj *G. C. M. Matyáše*, dřjwj, wápno, penjze z důchodů panstwj Brandenského a Poděbradského na wystawěnj kostela tohoto wykázany byly. Stawitel byl ř němu ustanowen *Jakub Swaccany*, wlach. *P.* probosst *Wyssehradský* a *Staroboleslawský* *Chrysoptom* *Kilian* kaupil ř dostawěnj tohoto kostela, gaťož i ř budaucjm potřebám kapitoly Staroboleslawské r. 1622 od města Brandensja za 65 kop kus skály w tu stranu ř Zářim ležjcej.

Uěkoliw ale nábožná a welikomyšlná cjsařowna *Anna* z tohoto swěta wykročila, nowj nalezli se dobrodincowé, řterj započatou práci nákladem swým dořonali, totiž *Wilém* *Slawata* a *Jaroslav Martinic*, oba z newpředněgšjch rodů panřkých w Čechách posslj. Že ale kostel ten dořawáde žádným

*) Hist. S. J. P. 3. L. 1, Kohn I. c. Balbin de Diva Boleslav. Arsenius in lib. cit. de Jeone Bolesl.

wěžmi a wnitřnjmi okrasami opatřen nebyl, Ferdinand II. a III., cjsaromé řjmsstj a krá= lowé česstj z sstědrosti swé dali geg okrássliti; ku kterémužto cjlj se učinila sbjrká negen w Staré Boleslawi a w Čechách, ale i po celé německé řjssi, gať widěti z gedné knihy, dosa= wáde w archiwu zachowané. Dle udánj w této knjze přispěli roku 1630 k ozdobenj chrá= mu Panny Marie a k wystawěnj wěže tito dobrodinowé:

Cjsař Pán.	2000	zl.
Dpět	100	"
Knjze Anjelm Casimir, arcibiskup a			
Wolenec Mohučstj	75	"
Arcibiskup Triersstj	60	"
Arcibiskup Koljnstj bljž Rýna	75	"
Leopold arciknjze Rakouské.	50	"
General Tilly	40	"
Biskup Synabrüeckstj.	30	"
Arcibiskup Pražstj	30	"

Nápodobně i ginj biskupowé, hrabata a páni z Německé Řjsse k tomu přispěli, tať že se jesslo

2898 zl. 30 kr.

Sbjrka w kostele Staroboleslawstém učiněná
wynásslá 4263 zl.

Joachim starstj pan Slawata dal průčelj neb předek chrámownj z wenku okrá= siti, kamenné schodj a zábradlj okolo chrámu nákladem swým postawiti, gaťož i studnici pro pautnjstj před kostelem wyzdwihnauti. Přede

dveřmi chrámovými gest sence znamenitá, celá z kamene sstukového, na kterau ze tři stran kamennj stupňové vedau. Z té sence po několika stupnjch kamenných do dveřj kostelnjch se wchází. Dveře tyto gsau sluffné velikosti proti západu, kromě kterých z počátku giných dveřj do chrámu nebylo, gafo w kostele hrobu Božjho w Jerusalemě. Pozděgi teprw, a sice roku 1729, pro množstwj a pohodlnost pautnjků gestě dvoje dveře, gedny z půlnočnj, druhé z polednj strany, gať to za nassich časů spatřugeme, udělanj byly. Nad chrámem proti wýchodu po pravé i lewé straně wystawěnj gsau dvě velké ozdobné wěže, třetj menšj uprostřed nich. Prwnj z těchto wěžj postawena byla za p. Girjho Ustra, probossta a děkana Staroboleslawského a stála 1642 zl. 24 kr.

Wegdauce do tohoto chrámu Páně, mimo kůru pro hudebnjky, gegž klenutj na čtyrech slaupjch kamenných a spolu přjčnj zeď přes celau sšjřku kostela zdržuge, widjme po stranách ssest nákladnjch od nehpředněgšjch rodů českých wystawěnjch, pěkně malowaných obrazy, sochami a ostatnjm řezbařským djlem opatřených kaplj. Na konci těchto kaplj, kdnyž od západu k wýchodu patřjš po lewé straně, gest kazatedlnice a po pravé straně oltář Umučenj Páně.

Přegda dwa stupně, odtud as 15 kroků

nalezneš po každé straně sakristii, gednu pan-
řkau nazwanau, k wětššim slawnostem a pro
kapitolu a druhau na lewé straně obhčegnanu.
Nad těmi sakristiemi gsau troge oratoria neb
modlitebnice, w čas množstwj pautnjků wzác-
něgššim osobám welmi přjhodné. Gedna, a
fice ta nad sakristij po prawé straně býwala
modlitebnice pro pana děkana kapitolnjho, do-
tud pp. děkanowé w staré Boleslawi přebýwali.

Ku konci těchto dwau sakristij k wýchodu
gest weliký, nákladným djlem postawený hla-
wnj oltář dle způsobu Řjmského. Na wy-
stawenj a ozdobenj tohoto oltáře wyna-
ložil Bernard Šgnác z Martinic
900 zl. Wšfečj okrašj byly na něm dobře
pozlaceny, pozděgi ale byl přestawen neb obno-
wen w tenž způsob, gať geg podnes spatřu-
gem. U prostřed oltáře gest tabernakl (ta-
bernaculum, stánek) wnitř pozlacený, kterýž
dal zřjditu pan kap. děkan Jan Frik. Nad
tabernaklem gestil stánek Rodičky Božj, totiž
oltářjček z drahého dřewa ebenowého, ze zlata,
z perel, z diamantů a z ginššich drahých ka-
menů připrawen, a tu gest zlatými řetjzky
ozdobený ten milostný, drahocenný Obraz ne-
swětěgššj Králowny nebeské. Pan děkan Giřj
Bjlek w swém dennjku (diario) pjše, že cj-
sařowna Eleonora, choť Ferdinanda II. powo-
lala až z Augspurku umělců, kterjby ze slo-
nowých kostj a stříbra zhotowili oltář pro

svatý Obraz Boleslawské Panny Marie. U o císařovně Marii, první manželce Ferdinanda III. jsem našel poznamenáno, že pěkný tabernákl, jenž jí až ze Španiel poslán byl, pro tento milostivý Obraz ustanovila.

Tento ale paměti hodný Obraz Panny Marie nebýval na velkém oltáři, kde nyní spatřujeme, nýbrž tu, kde nyní při rohu oltáře hlavního po straně, kde se Evangelium čte, nákladně vyzdvižený oltář mramorový viděti jest, u prostřed něhož byl vytesaný stánek, stříbrnými tabulemi vnitř westřz draze pobitý.

Je pak na tomto postranním a poněkud nepřístupném místě Obraz Staroboleslawský se choval, stalo se proto, poněvadž právě na tom místě vyoran a nalezen byl, gať to v tom stánku Mariánském jedna stříbrná tabule vypodobnila, na nížto pro památku celý ten příběh vyoraný a nalezený Obrazu se spatřoval. Dvěře pak stánku toho jsou železné, nastřz stříbrnými plechy a sstřz pánu Šternberků, kteří ten oltář nákladně postavili — zvláště pan Wratislaw Šternberk místokancljř v království českém — pobité, a mistrně prosekávané, tak že ačkoliw zavřen byl Obraz Rodičky Boží, předce dosti pohodlně sřzze ně spatřen býti mohl.

Ve dny sváteční Blahoslavené Panny Marie býwával ten svatý Obraz k příjezi-

těgššjmu pautnjků uctěnj na hlavnjm oltáři
wystawen. Nynj pať, aby wždy a odewšech
w kostele přjtomných weřegně widěn býti mohl,
od roku 1778 neustále na welkém oltáři se
nachází.

Těch pať šesti kaplj wejš zmjnených,
kterěz se wnitř w chrámu, po každé straně tři
nalezají, gšau zakladatelowé tito, gať i šstjty
neb znaťy nad kaplemi dosawáde šwědcj:

Prwnj hned wedle kazatedlnice gest
kaple pod tit. Zwěštowánj Panny Ma-
rie, nákladem hraběte Humberta Černjna,
odtud Černjnšká nazwaná, a wýtečným
obrazem okrášlená.

Druhá kaple wedle té prwnj gestil
kaple nešwětěgššj Rodičky w chrámu obě-
towané, nákladem pana hraběte Karla
Maxmilianá Ražanského, wzdwižená
a kaple rodu Ražanského nazwaná.

Třetj hned podle té předešlé gest kaple
pod gmenem očišlowánj Panny Marie,
z šštedrosti pánůw Berkůw wystawená a
Berkowšká nazwaná. Obrazowé w této
Berkowšké a Ražanské dle újudku znalců
magj býti wzácnj.

Čtwtá naproti té třetj w prawo ne-
daleko hlavnjch dweřj gest kaple nepošškwrně-
ného početj Panny Marie, dobrotiwostj
a nákladem pánů hrabat Morcinůw založená.

Wedle nj gest pátá pod tit. naro-

zenj Panny Marie, nákladem starožitného rodu pánů z Waldsteynů ke cti Bohorodice postavená, a Waldsteynská řečená.

Šestá kaple mezi Waldsteynskou a oltářem umučenj Páně gest kaple nejsvětější Panny Marie na nebe vzaté, od hraběte Ferdinanda Slavaty založena, a ze všech stran pěkným malováním ozdobená. *)

Sotva tento chrám Blahoslavené Panny Marie tak nákladně dostaven byl, mnohé smutné příhody w oné tak nazvané třidcetileté válce, která tak krutě Čechy zasáhla, geg potkaly. Nalezl jsem w listech archivu kapitolnjho, že tento kostel od roku 1631 až do r. 1648 nejméně šestkrát od nepřátel oloupen byl, a sice roku 1632, 1634, 1639, 1642, 1646, 1648. Tak roku 1632, dne 24. února nezbedné nepřátelské vojsko, gať i knihy tištěné o tom svědčj, s koňmi do kostela wgeji, zde sobě co we veřejných hospodách, ano hůře počnagje. Kde gať kus zlata, stříbra, cjinu neb mosazu widěli, všechno napořád brali; tu ani kalichy, ani patény, ciboria, swjcnj a lampy neobstály. Messnj raucha také brali, w ně se vsfetečně oblácegje, a z toho sobě

*) O těchto znamenitých rodech českých se pravj, že se i zavázali, tyto brabé památky štědrosti a nábožnosti swých předků w dobrém staru na swúg náklad zachowati.

rozkoš a posměch působice. Co se jim ale k užitku nehodilo, v kostele však pro čest a slávu Boží bylo vystaveno, jako dřevěné oltáře, sochy, (sstatue), stolice, plátěné obrazy, a jinší okraji, to vše lámali, šekali, pálili, podobenskými Svatých dřevěných a kamenných, uřezávanými nohama, hlavami, rukama, též neuctivými mazánými z nenávisti výry katolické neschůdně zohavujíce.

O žalostné divadlo! srdce křesťanské v těle mohlo by se bolestí rozskočiti, a oči prameny horké slzy vydávati, když genom to si připomenem, jaká neuctivost a jaké rouhání od nevážených zločinců Bohu svrchovanému a Svatému jeho v tomto domě Božím se stalo. Tu mohla Boleslav slusně s Jeremiášem prorokem kvíleti nad ohavností spustěním, která se dala na místě svatém. *)

Roku 1639 opět vůdce švédského vojska s chrámy Boleslavskými zle hospodařil. Dne 27. července nezbedně nekatolické vojsko do kostela Panny Marie vstoupilo, stolice převraceti, a oltáře, kteréž sotva popraveny byly, zohavovati a lámati počalo, a to vše na potupu náboženství katolického. Pročez přestaly služby Boží na tom svatém místě se konati, a čest Rodičce Boží od lidí profanovati. Však na místě lidé vykonávali tu po-

*) Viz pláč Jeremiášův.

čestnost křivomé angelsstj; nebo je čte, že 14. dne měsíce srpna u wigilie na nebe vzjetj Panny Marie w noci celý ten kostel Rodičky Božj oswjcený gafo w ohni stál; po čemž následowal ljbezuh zpěw, který negen k swému welikému podiwenj katoljci Boleslawstj, ale i wogsko šwédské tu na stanowisstjch okolo chrámu stráž držicj slyšelo, ano to samé před Bannerem (Panýrem) wůdcem swým přijahau potwrdilo. *) Ale ani ten podiwuhý božský skutek zatwzeleného srdce gegich nepohnul a nezmenil. **)

Roku 1640 w měsíci lednu ti často gmenowanj nepřátelé, chtějce wjru katolickau potupiti, opět do chrámu Panny Marie wtáhli, hůře nežli pohané sobě tu počjnagjce. Oltáře, před rokem od nich na polowic zrušsené, dobořowali, kamenné obrazy tlaukli, co bylo ze dřewa sekali, a že byl zimnj čas, na stanowisstjch swých tjm dřiwjm sobě topili. Téhož času i mrtwým tělům, zde w Pánu

*) Prut Gesiegstý, aneb Marie Panny Staroboleslawské půwod a sláwa, pracj Jana Wáclawa Staidla. A. A. L. L. et Philos. Magistra. Pjisma sw. Bafaláře, a na ten čas kaplana Staroboleslawského. W Praze 1718.

**) To oswjcenj galkolinu podiwné wšak částegi w chrámech Boleslawských gest widěti, tať že mnozi z nyněgšich obywatelů ge negednau spatřili.

odpočívagjcm ta lůza nepřátelská pofoge nedala; což se stalo z této příčiny.

Býwal tehdáz, gať známo, w Čechách ten obyčeg, že mrtwi, zvláště z wyššich štatů w chrámích Páně, w hrobkách neb kryptách pochováni byli. Tak n. p. w Staroboleslawských kostelích mnozi hrabata, kapitolni probosstowé, děkanowé, knězi a hegtmané zámku brandegského swá posledni mjsta odpočinuti, škljpkj nazwané, mjwali. Gest také pod zemi oltář, při kterémž na památku wšech wěrných dussj misse sw. gindy jloužená býwala. Byli pať tehdegšji časj pohřbeni, zvláště urozeni w nehdražšjim oděwu dle důstogenstwj swého; mužšti w zlatých raunech, gimíž za žiwa obdarowáni byli, w zlatých řetězích, prsteních; ženské s naušnicemi, točenicemi, střjbrnými a zlatými pash. Toho powědomost magjce nepřátelé, takowá mrtwá těla ze země wyhrabali, obrali a laupili, pať ohavně obnažená a na polo šhnilá, na mjsta weřegná, do lesůw a na rozcestj psům, zwěři a ptactwu laupežnému, gim podobnému, za pokrm wyhazowali. Mnohá wzácných pánu a panj těla, kteráž w té nehvěššji počestnosti w zemi české pohřbená byla, w pofogi odpočívagjci toho ukrutenstwj od těch bezbožných zlošynů zakuřila. To je stalo i s tělem dobré paměti wysoce urozeného pána Joachima starššjho Slawaty, kterh, gať wšš oznámeno, swým

nákladem tento kostel dostavěl, zde mjstečko po smrti si myvoliv.

Teprv, kdž ta dlouho trvající švédská vojna docela přestala, Čechové počali oddechovati, pokog se všudy navracoval, tak že i tento chrám Panny Marie všemožně byl opraven, a na poděkování za skončení té války a vyproštění z těch osidel nepřátelských, od horlivých a nábožných poutníků navštěvován.

Roku 1684, 18. srpna po poledních službách Božích mezi zpíváním blest uderil do kostela tohoto naproti panské kapli, ale nezapálil, aniž žádnému z přítomných tu geště lidj ublížil.

Řeta Páně 1690, na neděli nejsvětější a nerozdílné Trojice, kteráž připadla na den 21. měsíce máge, Jan Bedřich, arcibiskup Pražský, hrabě z Waldštejna, tento kostel, gaž i hlavní oltář ke cti a slávě všemožného Boha a blahoslavené Marie Panny na nebe vzaté, posvětil, v něm ostatky sv. mučedníků Angela a Celestina, v oltáři pak postranním pod tit. Narození Panny rodem Waldštejnským postaveném a též posvěceném sv. mučedníků Benigna a Theodora uzavřev. Den pak posvěcení chrámu tohoto na neděli třetí po sv. Duchu přenesl; na kteraužto neděli dosaváde každoročně mnoho procesí do Staré Boleslavi přichází, zde tu

památku slawjce. Medaleko hlawnjho oltáře na rohu epistoly spatřuge se we zdi wřazený kámen mramorowý, s nápisem latinšým, který o tom wyšwěcenj tahto šwědčj:

Anno 1690 In Dominica Sanctissimae Trinitatis, quae incidit 21. Maji Joannes Fridericus e Comitibus de Waldstein Archiepiscopus Pragensis, hanc Ecclesiam in Omnipotentis Dei et Beatae Virginis Mariae in coelos assumtae, sicut et Altare majus in Ejusdem Beatae Virginis in coelos assumtae honorem consecravit, et in eo Reliquias S. S. M. M. Angeli et Coelestini, in Altari vero laterali Beatae Virginis Mariae Nascentis a Familia Waldsteiniana erecto et simul consecrato S. S. Martyrum Benigni et Theodori Reliquias inclusit. Diem vero dedicationis Ejusdem in Dominicam tertiam post Pentecosten transtulit.

R. 1703 dal p. kap. děkan František Ignác Zumfande ze Sandberku na šwůg náklad postawiti 18 wětšjch dubowých stolic w tom kostele; stáły 185 zl. 34 kr. Pozděgi týž Bán na několik menšjch stolic na straně epistolnj, a dvě dubowé zpomědnice hned z frage kostela náklad wedl.

R. 1708 od 3. listopadu až do 1. prosince konala se tu pobožnost za odvrácenj moru, který tehdaž w české zemi, zvláště pať

to hlavním městě panoval. Za tuž přiči-
uau i roku 1710 to měsici březnu se tu lidé
modlili.

R. 1718, 12. září opět hrom do ko-
stela Panny Marie udeřil, ale nezapálil.

R. 1723 světcij pan biskup Pražský
Josef Ma her z Ma heru opět hlavní
oltář to chrámu Panny Marie světil, ostatky
sv. Maxima geg opatřim, z přičiny, že tento
hlavní oltář r. 1717 znouu postaven byl.

R. 1727 celý chrám Páně mramorem pěkně
vydlážděn byl, gať to podnes spatřugem.

R. 1735 předeť chrámu Panny Marie
byl obnoven; a nové kamenné stupně před
ním položeny.

R. 1736 nové varhany pro chrám tento
začaty byly, a r. 1738 i se řezbářskou prací
dohotoveny.

R. 1743 velká věž na tomto chrámu
novým plechem byla pobitá; gaťož i nová
kazatedlnice nákladem p. Jana Frika, dě-
kana Boleslawského a kancljře wys. důstogné
konsistoře Pražské, postavena a pozlacena byla.

R. 1744 postranní oltář Zvěstování
Panny Marie wedle kazatedlnice od dobro-
dinců obnoven a pozlacen byl.

Téhož roku i oltář proti kazatedlnici ná-
kladem wšě gmenovaného p. děkana Frika
wyzdwižen a zlatem ozdoben byl.

Roku 1749 teprw druhá wětšij věž,

kteřá od dostawenj tohoto chrámu, totiž od r. 1623, tedy 126 let nedostawena stála, dohotowena byla. P. děkan Friš na to wynaložil 4000 zl. ze swého wlastnjho gměnj.

Roku 1742 byli zde Brusowé, gichžto král Bedřich (Friedrich) II. zde přenocelowal. Wzhledem chrámů Páně lépe a pořogněgi se chowali, nežli Šwédowé, ano mnozi i k wjře katolické přistaupili.

24. Máže dotčeného menš roku přigeli sem z Prahy Francauzi a Bawoři, a že byla slawnost Božjho těla tu konána, byli gj přítomni; Francauzi z gedné, Bawoři z druhé Kenstroětěgssj Swátost doprowázegjce.

Roku téhož, co Francauzské wogjko w Praze se zdržowalo, byly mnohé osoby urozeného stawu zde a w blížkém Brandense, welmi nábožnj žiwot wedauce, a sřrže dvě neděle každj den w chrámu Panny Marie nahlaš rúženec se modljce.

R. 1743 welmi mnoho lidstwa ze wšsech stawů do Staré Boleslawi putowalo, djky wzdáwagjce storchowanému, že přemilá wlast od nepřjtele gi hubjcgjho oswobozena gest. Wyšslo w tom roce swatých hostjů dwa a padesát tisíc. Napodobně roku 1745 mnoho tu bylo zástupů pautnických.

R. 1756, proto že zwonj ua wěži kostela Panny Marie málo bylo slyšseti, zwonice byla nákladem kostela zwýšsena.

R. 1757, 2. Mláge stala se za chrámem Panny Marie bitva mezi cjs. Chorwaty a Prusy. Dněch as 200 padlo; ostatnj k Brandensu utekli, most za sebou zapálivše. Dosaťade na památku té bitvy gest widěti kauli velikau we stěně chrámové k půlnočnj straně. Zbitj byli w poljch a sem tam okolo chrámu pochováni, gať se dosaťade kosti nalezajj. W též rwačce gistj Chorwat zastřelil Pruského Generala, hraběte z Wartenberku, kterjž w kryptě w kostele Panny Marie pochován byl.

R. 1757, 20. Čerwna opět zde byli Prusové, za chrámem Panny Marie se položili, neuctivost ale z ohledu chrámu Páně žádnau na getwo nedali. Dohwatelé Bolešlawstj měli své věci w chrámjch před nepřitelem skryté.

R. 1758, 12. Února, prwnj neděli postnj měli zde misšionáři kázanj, a to skrze 14 dnj. W neděli kázali pro wšsednj stawy, we wšsednj dnj pro každj zvlášt. Krjž misšionářskj postawen byl a poswěcen u kaple sw. Bodiwjna; při kteréž příležitosti 45 knih kacířskjch bylo spáleno.

R. 1764 w kostele tomto při hlatwnjm oltáři byl postawen mramorowj spodek (tumba) a nowé stupně od dobrodinců. Téhož roku ssest wětšjch swjcnů a čtyři menšj ze staršjho a nepotřebného stříbra spůsobeno bylo.

R. 1765 nový pozlacený tabernakl s stříbrnými okrasami, gať dosawáde widěti gest, z rozličných obětj pro tento chrám Páně byl opatřen.

R. 1766 za pana děkana Kap. a biskupa Jana Ondřege Kaysera z Kayseru byl pěkný stůl Páně neb zabradlj mramorowé (cancelli) před hlavnjm oltářem postawen; gaťož i šest wětšjich swjcnů ze starého mosazu slito. — Těž pan biskup roku 1766, dne 7. zářj swětíl poznouu hlavuj oltář w tomto kostele; protože příkládánjm mramorowého spodku oltáře swěcený kámen (s. sepulchrum) porušen byl.

R. 1769, 12. srpna byl pěkný hedbatný baldachin zlatem prenowaný k hlavnjmu oltáři spůsoben.

R. 1769 postaweno bylo pěkné mramorowé umýwadlo w sakristii.

R. 1771 celá ta sakristie znouu se wšjm příslussenstwjm byla opatřena.

R. 1772 bylo zde 55020 u sw. zpo= wědi a sw. přigjmánj.

R. 1780 darowal sem p. děkan Bole= slawský spolu swětjcj biskup Bražský Matauš Jan Šweiberer krásná raucha messnj, genž se dosawáde Šweiberowská gmenugj.

R. 1782 tento chrám Páně byl okraden,

což se ale nyní tak lehce státi nemůže, neboť každou noc dva muži geg ostrýchagj.

R. 1782 dal p. kap. děkan a biskup Erasmus Rieger ten kostel wnitř bjliti, při čemž ale, ač to bjlenj 300 zl. stálo, kostel neswědomitostj a neopatrnostj lidu mnoho trpěl.

Téhož roku rozličné oběti, a tabulky o nabytj milostj Božjch swědcj (tabulae votivae pictae) genž se po obau stranách ode dveřj u zakristij až ku kazatelnici a k oltáři umučenj Páně nacházely, odstraněny byly. — Ten čas také dva angelé na přednjm sstjtu chrámowém gakož i kříž uprostřed nich, byli obnoweni a z nowa malowáni. Na wýssku magj ti angelé 4 lokte, a na sšjřku tři. Oprawenj to stálo 120 zl.

R. 1783 dotčenj p. děkan Rieger zapatřil pro tento chrám Panny Marie pěknau berlu, gegjžto swrffel wypodobňuje Krista Pána, gať swatému Petrowi kljče podává. Stála 400 zlatých.

R. 1787 menšj wěž při tomto kostele byla oprawena.

R. 1788 pautnjku sem wjce a wjce ubýwalo, a to za negedněmi přjčinami, kterěž tehdenšsji duch wěku s sebau přinášsel.

R. 1790 bylo Jubiléum neb stoletá památka poswěcenj chrámu Páně tohoto slawena.

R. 1792, 8. čerwna hrozná bauřka po-

wtala, nemalau škodu na tom kostele zvláště na otnách spůsobití.

R. 1793, 4. čerwna mnoho zlata a stříbra z tohoto chrámu odvedeno a do Břahy zavezeno bylo.

R. 1795 pan kapitolnj děkan Norbert Wjt, hrabě z Klebelsberku mnohé věci pro tento chrám Páně, gažož i druhý sw. Wáclawa zaopatřil.

R. 1796 přicházelo sem opět mnoho processí, zvláště z Břahy, prosíce Pána Boha aby nassi wlast od blízkého nepřitele, gehož zbraň se giž skoro po hranicích Českých rozléhala, totiž od wogška francauzského, chránit ráčil; tať že se tu konci roku napočítalo 44800 Komunikantů. Vidu se sice zapowjvalo na pauti choditi, on ale putowal předce, wěda dobře, že prwnj we wsech potřebách nassich pomocnjš gestil Bůh, a we zvláštjních a obecných strastech nepředněgšj nasse útočistě žel sw. náboženstwí. Proto tať r. 1799 i z Morawy a z Uher přicházeli sem pautnjci, 40 a 50 mil wzdáleni, žádostiwí gsauce, zde swau pobožnost wykonali.

R. 1799 nowý zwon pro mensšj wěž nad kostelem byl opatřen.

R. 1806 pro wálku s francauzským národem wedenau, žádussj kostela tohoto se ztenčowalo. Z nepřehššjho nařizenj do cís. král. mince odvedeny byly následugjci věci: geden

zlatý kalich s drahými kameny, 15 kalichů stříbrných a pozlacených i s patenami; jedno stříbrné a pozlacené ciborium; pěkný stříbrný Krucifix od Ferdinanda III. sem na věčné časy darovaný, jenž vážil 22 lib.; dva páry stříbrných konviček i s mískami; dvě stříbrné nádoby s sv. ostatky; stříbrná lampa; osudí stříbrné na svěcenou vodu; stříbrné Antipendium z malého oltáře Panny Marie.

R. 1808 druhý svatoduffnj svátek Čáslavské procesj v tomto chrámu slavilo jubileum aneb stoletou památku své pauti a pobožnosti do Staré Boleslavi konané. Bylo tehdaž mnoho lidstva při službách božjích; gažož téhož roku na den naroštivenj Panny Marie se tu 4500 pautnjků počtalo.

R. ale 1810 sem méně lidí putovalo pro wogny, wlažnost, nedůstatek duchowenstwa a jiné přjčiny.

R. 1813 a 1814 mnozi ruskj oficjři wogennstj welmi nábožně se tu chowali, na památku a na poděkowánj za ochranu Boží wě walfách rozličné stříbrné a zlaté peníze obogjmu zdejšjmn chrámu obětowali. Geden z nich darowal sem krásnau stříbrnau nádobu na důkaz své wděčnosti, že u Lipska, ač raněn, předce při žiwotu zachowán byl. Gest w té nádobě kulka, jenž z těla geho wyřezána byla.

R. 1819 a 1820 pan kap. děkan An-

tonjn Hirnle dal kostel Panny Marie novou střechou přikrýti, gažož i vnitř a zevnitř opraviti a vybjliti.

R. 1821 opět hrom do toho kostela udeřil, nic mu však neusskodiw.

R. 1822, 26. čerwence na den sw. Anny bylo tak hrozné powětří, že kamenný kříž na sstjtu chrámu a gednoho angela dolů srazilo. Na místě kamenného kříže dán gest tam roku 1827 dřewěný plechem pobitý a pozlaccný. P. Jozef Suchánek, kanownjč Staroboleslawský ten kříž poswětíl.

R. 1826, 17. čerwence byla zde generalnj kanowničká wizitacj. Biřmowáno bylo w tomto chrámu 1691 osob. Knjže arcibiskup Wáclaw Leopold Chlumčanský sám 80 křisarům swátost sw. biřmowánj udělití ráčil.

R. 1826, 28. řjgna skončeno zde bylo Jubiläum, kterěz rozepsal Jeho Swátost papežská Leo XII., kterěz toho roku 9. dubna počátek swüg wzalo.

R. 1827 péčj pana kapitolnjho děkana a biskupa Pražského, Františka de Paula Bistěka, pozděgi tit. p. arcibiskupa Lwowského w Galici, nové koraubwe damasskové byly pro tento kostel zaopatřeny; obrazy k nim byly w Praze malowány.

Roku následugjcjho mnohé potřebné věci byly zhotoweny.

R. 1828 warhany w obogjm tom Bole=slawském chrámu od Jana Haljře, hodináře a umělce Staroboleslawského byly spraweny, a nowj hudebnj nástrogowé pro kostel opatřeni.

R. 1829, 7. žárj putowal k Obrazu nejsvětěšj Rodičky Boží Staroboleslawské pan Wáclaw Leopold, o němž wejš zmi=něno, arcibiskup Pražský a patron kollegiálnjho kostela Staroboleslawského; byl welmi slawně přiwjtán. Druhý den, totiž 8. žárj, na den narozenj Panny Marie, slaužil tichau missi sw., nápotom slawné missi od swého suffragana konané byw přítomen, obětowal k tomuto ko=stelu krásnau kasuli, dvě dalmatiky a plubial z téhož stkwostného zlatohlawu, který k stoleté památce sw. Jana Nepomuckého z Lyonu ob=gednal; kterážto památka také tu, gažož po celé arcidiöcesj od 7—15 čerwna slawena byla.

R. 1833, 27. ledna byl kostel Panny Marie welmi oswjcen; nápodobně roku 1834; 3. března, kdežto oswjcenj celé dvě hodiny tr=walo, tak že lidé diwjce se tomu, nočnjho času w chrám wessli.

8. čerwna 1834, byla zde wéwodkyně Berry, zdržugjci se w Brandensském zámku, odkudž částěgi ten chrám nawstiwila, zde a w okolí příklad nábožnosti a dobročiunosti po sobě pozůstawje.

R. 1836 bylo zabradlj kamenné okolo chrámu opraweno, a místo před chrámem wy=

dlážděno; a r. 1837 rum mnoholetý, genž se nad klenutím nacházel, dolů sňázen a ním cesty okolo kostela srománny a stromy vysázeny byly, tak že nyní i zevnitřnost usflechtilejší oko lidské na se wábí.

R. 1838 opraveny byly obrazy w postranních kaplích kostela od maljře a měšťana pražského Wácslawa Markowského.

Téhož roku opatřeno bylo pečí býwalého p. děkana kapitolního, Frantiska Wiléma Tippmanna deset cínových lamp, gež wisí před hlavním oltářem na témž místě, kde někdy stříbrné lampy wysívaly. Stály 88 zl. na stříbře.

Letního času spravowal c. k. warhanáč pražský Josef Gärtner kostelní warhany za 361 zl.

R. B. 1839 byly kostelu darowány dwa pěkné skleněné lustry, geden od wňš gmenowaného kap. děkana a druhý od Petra Demartiniho, mistra kominického a měšťana pražského.

R. 1842 dne 16. března stala se swatotrádež w tomto kostele, neboť w noci od 15—16. wšsedň peníze okolo Obrazu milostného Bohorodičky ukradeny byly, a wzácné sklo, kteréz ten sw. obraz krylo, rozbito bylo. Nábožnj ctitelé Panny Marie wšsať brzo tu ztrátu nahradili.

R. 1843 nový čistý baldachin z Da-

massku zlatými portami opatřený k pontifikálním službám Božím za 444 zl. 30 kr. na stříbře zgednán byl.

R. 1844 kaupen byl ze zádušního gmění domek sešlý, wedle kostela postavený za 250 zl. na stříbře, pro ohrášení okolí chrámového, tak že plac okolo kostela vším právem chrámu náleží.

Dne 16. února 1846 byla zde konána pohřební slavnost za w Pánu zesnulého bývalého zdejšího kap. děkana Frantiska de Paula Bistěka, genž co arcibiskup w Galicii we Lvově dne 1. února skončil. Chrám Panny Marie byl plný nábožných osadníků, k nimž gsem pohřební památní řeč konal.

Téhož roku byl zde 11. čerwence a to sice giž po třetí, probosst Staroboleslawský, Frantisek Raspián Galasska, dworní rada z Wjdně, konage zde o Božím Těle pontifikální služby Boží a slavné procesj. Dbdarowal při té příležitosti školní mládež a chudé Boleslawské.

R. 1847 kostel uwnitř wybjlen byl, mramorové stupně u čtyř oltářůw položeny a mramorová dlažba wnitř w kostele a kamenná před slavným portálem zewnitř opravená byla. Dvě věže nad kostelem plechem pobité, opraveny byly. Stálo to wšse 4609 zl. 55 kr. na stříbrné minci.

P. hraběnka Wjnořská Rosina Černin

nákladem 300 zl. stříbra dala obnoviti a pozlatiti oltář w Černinské kapli zvěstování Panny Marie, se všemi sochami k tomu oltáři příslušnými.

Protěží oltář umučení Páně dali téhož roku dobrodinové Staroboleslavští ozdobiti, vynaložili na to 145 zl. na stříbre. Stalo se to péčí welebného pána Frantiska Řezníčka, kaplana Staroboleslavského.

Roku 1848 probosť Staroboleslavský Frantisek Halaska, an 11. července w Praze zemřel, w své poslední vůli daroval kostelům boleslavským pěkný zlatý řetěz s křížem, těžký 32½ dukatů, w ceně 186 zl. 45 kr. na stříbre.

R. 1851 kap. děkan, Frantisek Wilém Tippmann daroval dvě postříbrené lampy chrámu tomuto.

R. 1855 a 1856 na rozličné oprawy, gať w kostele, tať na wěžích, schodech, oknách a okenicích povoleno bylo 1474 zl. a 8 kr. na stříbre, wšak se wíce na ty oprawy wydalo, totiž o 425 zl. 57 kr. stříbra.

R. 1857 dne 25. června bylo zde konáno slavné requiem za posledního kapitolního děkana, Frantiska Wiléma Tippmanna, genž w Praze 20. června zemřel a na ma-lostranském pražském hřbitově pochován gest.

Roku 1857 kříž nad průčelím kostela Panny Marie, že již celý zpukřelý byl a

pádem hrozil, dolů sňat a nový kříž místo starého postaven. Dubové dřevo k tomu daroval obywatel Boleslawský Jan Stibinger, kříž zhotoven, plechem pobit a v Staré blíže Prahy pozlacen byl, gafož i dva angelé po jeho straně nově malování a pozlacení byli. Spisowatel a wydáwatel této knížky u přítomnosti školní mládeže, u velikém shromáždění lidu ten kříž posvětil a řeč duchovní o uctění swatého kříže ten den oslawil.

Při wyzdvižení a postavení swatého kříže hudba wesele zněla, a jásání přítomných wšeobecné bylo. Dospělegšší z lidu, kteří při tom wýkonu nápomocni byli, odměněni byli nápojem a děti školní pro památku obdarování hauskami; byl to pro celou Boleslaw radostný den.

Dnowé 15., 16. a 17. čerwence byli pro Starou Boleslaw a zvláště chrám Panny Marie památný a velmi slawný, neboť Jeho Eminenci pan kardinál a arcibiskup pražský, Bedřich, kníže ze Šwarcenberku, Starou Boleslaw za příčinou kanonické wšitací nawšstjwil a swátost sw. birmování udjlel. Giz dříwe před slawným přjstím mimo jednu velikou čestnou bránu na silnici byla postawena menšší brána na zábradlí chrámu Marianského s následujícíjm nápisem:

„Wítán buď w ten stánek nešwětěgšsji
Panny,

Stará Boleslaw se těšsji ze wšsji strany.“

Dne 15. čerwence odpoledne mládež
školnj Staroboleslawská w ambitech za ko=
stelem zkauffená byla. Dne 16. měl Jeho
Eminencj we 8 hodin w kostele blahoslawené
Panny Marie tichau missi šw.; po nj pohnu=
tedlnau českau řeč k lidu, a napotom bířmo=
wal. Po nawšstíwenj hřbitowa a pokropenj
hrobů w Pánu zesnulých osadnjků boleslaw=
ských, následowaly ostatnj obrády při kano=
nické wšitacj obyčegné.

Před residencj děkanskau k oslawenj pře=
wzácné přjtomnosti zpjwán byl zpěw hudbau
doprowázený, genž se nedůstogněgšsjemu knj=
žeti Pánu welmi líbil, a pro památku tiskem
na šwětlo wyšsel *).

Dne 17. čerwence po wykonánj tiché
missi šw. u šw. Wáclawa prokázal wznessený
knjže arcibiskup Staré Boleslawi wzácna
milost, že totiž slawným způsobem poswětíl

*) Zpěw k oslawenj gen wzácné přjtomnosti Jeho
Eminencj, nedůstogněgšsšho Pána, Pána Bedřicha,
šw. Šimšké cirkwé kardinála rozeného knjžete ze
Šwarzenberků, wémody Krumlowského sc. sc. u
přjlezitosti udělowánj šw. bířmowánj w Staré Bo=

leslawi dne 16. a 17. čerwence 1857.
Tiskem Bedř. Koblíčka w arcibiskupštem seminári,
w Praze 1857.

nowě přelith zvon na památku své přítomnosti, kterážto zvon i budoucím věkům slavně to navštívenj Staré Boleslawi hlásati bude. A uctěnj wznesšeného hosta ponehprw tímto zvonem w poledne se zwonilo.

Dopoledne gesstè w ambitè za kostelem Panny Marie mládež ke sškole Rhotecké a Dřijské přimtělená, od Jeho Eminencj u přítomnosti mnoha lidu skaušsena byla.

Před odchodem geho na dalšsji cestu kanonickau do Benátek, byli chudj Boleslawstj sstědre obdarowáni a ta památnj slavnost důstogným, křeslanským způsobem skončena. — Bůh odplatiz wšsedy aposstolské práce Jeho Eminencj, kterých w Staré Boleslawi podnikl.
R. 1858.

Jeho Eminencj negdůstogněgssj pan kardinal a arcibiskup pražskj 16. dubna geden oltárnj kámen tohoto kostela, a sice z kaple hrabat Ražanských z nowu poswětil, a w něm ostatky SS. Theofila a Kristiána uložil.

Zwlášttnj duchownj radost pocjtil spisowatel nad neljčenau wraucj horlivoosti nábožných ctitelů Marianských w tomto roce, kterjžto sstědrau rukau přispěli ku okrase stánku Marianského. Chrám Panny Marie obohacen byl krásnau welkau postřibřenau lampau a čtyrmi postřibřenými swjcnj; a pro chrám Swato=Wáclawskj wěnowán byl zcela pozlacenj lustr a dvě postřibřené lampy. Bůh,

šťědrý odplatitel všeho dobrého, odměň na přímluvu blahoslavené Panny Marie pautnickům boleslavským ten dobrý skutek zde i na věčnosti.

Poklad.

Menší sice ten poklad tak znamenitý, gafo za starých časů býval, předc však zde podotknutí zasluhuge. Povstal z rozličných obětí, kteréž nábožní a horliví křesťané za starodávna jem obětowali. Gsau tu oběti nejvyšších osob, císařů, králů, knížat a hrabat, kteří navštíviwisse toto památné místo, ke cti Boží, na důkaz své lásky k Bohorodičce, a z uctivosti k tomuto gegjmu sjudlu něgaký tu dárek na památku zanechali. D Geho cís. král. Milosti Ferdinandi III. gsem četl, že až ze Říše do Staré Boleslawi oběti posíláwal. Známo také gest z předesslého děgepisu, že tu mnohé slowútné osoby pochowány, ano dle starodávniho obyčege také oddáwány býwaly; při kterýchto příležitostech buď něgaký peněz neb prsten chrámu obětowali. Wjce takowýchto pamětných penězů a prstenů je tu nacházi. Wssecky pať tyto dárký gsau w 19 obrazích uměle srownány, tak že každý takowýto obraz celeť působí. Tito pať obrazové o hlawných slawnostech slauzi k ozdobení welkého oltáře.

Co se kostelních věcí týká, mimo několik drahých messujch rauch, gsau tu dva pěkné kalichy, kameny vykládané, geden z nich českými granáty; stříbrný kříž, biskupská berla s ostatním přislussenstvom ke mssi pontifikálnj. Co ale oko lidské zvláště na sebe obracuge, gest krásná monštrancj, kteráž 25 lib. vážiti, a wzhledem drahých kamenů wětšj cenu mji má, než wzhledem zlata a stříbra. Byla uměle wvhotowena za pana Jana Frika, děkana Boleslawského téhož roku, když swatý náš wlastenec Jan Nepomucký, za Swatého wvhlássen byl, totiž roku 1729, gať to nápis na té monštrancj pozadu swěděj, a to sice w městě hlawnjm fraucauzském Paříži, kamž k tomu cili rozličné oběti, zvláště ty, kteréž Maria, prwnj choť cjsaře Ferdiana III. k uctění Obrazu Staroboleslawského darowala, zaslány byly. Nročnjho času strážnj kostel a poklad hľadaj. W čas nebezpečných wálek poslednjch, pruských a fraucauzských, tento poklad odsud třikráte byl zamezen.

Zwonice.

Pamětihodný tento kostel za nassich časů má tři věže, dvě welké, a u prostřed nich gednu mensšj. Na této poslednj býwáwali dva zwonečky, nimiž se znamenj k tichým mšsem sw. dáwalo. Nynj ale wšsedň zwony nachá-

žegj se na wětšj wěži k půlnočnj straně. Gest gich wšech dohromady sedm, dwa weliké, tři prostřednj, a dwa menšj, ti totiž, kterj na prostřednj wjžce býwali.

Prwnj Panny Marie nazwanj gest slit rofu 1725; a wážj 4102 lib. Má na sobě tento nápis:

Wěš: A Fulgure et tempestate libera nos Domine Jesu Christe.

U prostřed: Campanae huic in honorem Dei Omnipotentis et augmentum cultus B. V. Mariae Veterobolesslaviensis benefactorum Anno Domini MDCCXXV fusae notabilis particula campanae a Sancto Theodulo benedictae imposita est.

Njže: Ea a DIVVante opus ZaCharlas DIetrIch fVDIt Praegae.

Druhj pod gménem sw. Petra gest slit r. 1724, wážj 2018 lib. Nápis znj takto:

„Mich hat gegossen Zacharias Dietrich in der k. Neustadt Prag.

Anno 1724.

Haec Campana est ad laudem Dei Omnipotentis, in honorem B. M. V. et S. S. Petri et Pauli, expensis cujusdam Benefactoris. A. 1724.

Třetj, Sw. Wáclawa gmenowanj byl za nassich dnů přelit, gať nápis tento swědčj:

Refusa a Carolo Bellmann. Ad ma-

jorem Dei Gloriam, B. Virginis Mariae et Omnium Sanctorum honorem Antonius Hirnle Praelatus et Decanus Capt. Vetero-Bolesl. fieri curavit.

Anno 1819.

Čtvrtý, ke cti jm. Anny, gest ze wšech nejstaršj, a má tento nápis:

Magister Bartholomaeus me fecit in Civitate Pragensi anno MCCCC decimo.

Šátý, jm. Jan řečený, nápodobně welmi starý gest, gať z následugjcjho nápisu patrnó gest:

Anno domini MCCCCLIII. in honorem **Uhu** et Xp. I.* et sanctae Mariae Virginis gloriosae.

Šestý gest z neznawěgšjch časů s tímto nápijem:

Sub Praeposito Josepho Jüstel, caes. reg. Consiliario aulico et Decano Francisco Pischtěk Episcopo Azotensi et Suffraganeo Pragensi Anno 1825 refusa a Carolo Bellmann cive Pragensi.

Šedmý má na sobě toliko tato slova:
W. K. 1799.

A m b i t.

Ambit tento nebo chodba gest za kostelem k wýchodnj straně. Statwěti se začal r. 1728, a byl dofondn r. 1731. R. 1775

*) Dei et Christi passi = snab.

p. kapitolnij děkan a biskup Kayser před svým odchodem do Králové Hradce, co tamnj zvo- lený biskup, dal geg malovat od Wáclawa Kramoljna, maljře a rodiče z Nymburku. Po stěnách gest w 12 kapljch wyobrazena celá historie Obrazu Staroboleslawského od geho nalezenj až do poslednjho nawrácenj z Wjdně, gačo to wejš w této knize wyprawo- wáno bylo; mimo některé milosti, které Bůh na přjmluwu Rodičky Boží nábožným křesťa- nům udělil. Na klenutj gsau wypodobněni hlavnj přjbehové ze žiwota Panny Marie dle písma sw. Od roku 1823 gest zde od dobrodinců založená křjžowá cesta, kteráž se tu w čas postnj od domácjch a okolnjch, w létě ale od pautnjků částěgi koná. Každau prwnj neděli w měsijci za ty zakladatelj a dobrodince té křjžowé cesty bhwá obětowána rannj misse sw. Bhwalo zde gindy také bratrstwo pod zpráwau D. D. Jesuitů, kteréž ale za časů Josefinských zrusšeno bylo; kapital připadl k hospítálu Staroboleslawskému. Gest tu osm zpowědnjch stolic, w kterých se času letnjho sw. zpowěd slyšj, a oltář, při němž se pautnjkům welebnau Swátostj posluhuce.

Widěti tu také krásný náhrobek p. děkana kap. a biskupa Erasma Dionysia Kriega, kterhž zde hned za kostelem odpočjwá.

Na gaře r. 1857 chodby za kostelem Panny Marie w lepšj statw přiwedeny byly.

Obrazy gať hořejšij na klenutj tať po stranách mnohaletého prachu sprosstěny a očisťěny byly. Čtrnáct obrazů křžovanu cestu předstawanujcých obnoweno bylo. Nápisů obrazů wyswětlujci již wjce nečitedlnj — byli w české i německé řeči dle starého způsobu obnoweny. Celý ambit byl čistě nákladem dobrodinců wybjlen, tať že se nyní wyššim i nižšim osobám welmi ljbj. Stalo se to spolu s přičiněním staršijho kaplana Staroboleslawského p. Frantiska Řeznjčka.

Fundaci, kterěz se při tom chrámu Páně wykonawaji.

G. Mst. cjs. Ferdinand III. založil tu neyznamenítěšij fundaci, a sice gednoho duchownjho, ředitele kůru, warhanjka, kapelnjka a čtyřu zpěwáků, by w tomto chrámu každodenně zpjwaná misse sw. a lytanie zpjwané konány byly. Misse sw. se obětuge za zachowánj Domu Rakauského. Platj se každoročně od r. 1652 z tohoto nadánj 700 zl.

Za urozený rod Berkowski w kapli toho rodu má se každý mēšjc čisti gedna misse sw. Pan hrabě Frantisek Antonju Berka na to tři sedlské žimnosti r. 1674 obětowal, z kterýchžto nyněšij dwůr Dřijský k statku Boleslawskému přináležejci powstal. Tato fundaci znj vlastně na celau kapitolu Staroboleslawskau.

Za w Pánu zesnulého R a s s p a r a A r-
s e n i a z R a d b u s y, děkana hlavního chrámu
Páně sw. Wjta na hradě Pražském a pro-
bossta W y s s e h r a d s k é h o, se tu dle původní fun-
dací má číst každý týden jedna mše sw. pod
tit. Zvěstování Panny Marie; ročně 52.
Založena byla r. 1617, 12. března, kapita-
lem 400 tolarů, geden po 1 zl. 10 kr. po-
čítaje, který pogistěn gest u magistratu města
Brandenja nad Labem. *)

Za Pána J a n a Č a p k a, bývalého pro-
bossta a děkana Staroboleslawského, a bratry
geho W á c l a w a a F r i d r i c h a, z nichžto ten
první kanovníkem w Staré Boleslawi byl,
ročně se tu 26 mší sw. čte. Zanechán byl
k tomuto cíli dobytek ve dvořích Boleslawských
po wejš gmenowaném p. probostu a děkanu,
a potvrzená ta fundací r. 1701.

Za pana A d a m a hraběte z W a l d-
s t e j n a ročně se tu čte 48 mší sw.

Za W á c l a w a W a g n e r a, bývalého
staršího kanovníka Staroboleslawského, ročně
49 a za jeho přátely 12 mší sw.

Za gistého M i k o l á s s e G i r j h o 25 mší
swatých.

Za M a r t i n a H r u b ý h o, někdejšího
děkana z Kostelce nad Labem a spolu kano-

*) LL. Erect. Vol. 13. D. 5. 6. 7.

ronjka boleslawského ročně 3 mše sw. Tyto mšečky jsou potvrzeny od důstojné konsistoře pražské r. 1702.

Za Wáclava Rvětona z Rosenwaldu, bývalého faráře Sadířského původně byly čteny každé dva měsíce 3 mše sw., ročně 18. Položeno bylo na to 400 zl., kteréžto peníze r. 1728 pogištěny byly na gruntech k. města Nymburka.

Za rod Jungrowský a Bisslianský se tu čte ročně 10 mší sw.; dle fundací, založené od Augusta Jungra, myslivce na c. k. panství brandeburském roku 1738.

Za Magdalenu Farin, wdowu ze Staré Boleslawi, gegjho manžele, přátelů a dobrodince ročně 15 mší sw. Tato fundace počátek svůj wzala r. 1738.

Za Rudmilu Rathauskau a manžele gegjho Matěge ročně 6 mší sw.; a za Susannu Tisnowskou, ročně 3 mše sw. od r. 1746.

Za Josefa, Giřjho a Jana, gegichž příjmení není udáno, za živé i za mrtvé, každoročně 10 mší sw.; z nichžto 5 u Panny Marie a 5 u sw. Wáclava čteno býti má, r. 1758.

Za Jakuba Drafflatu, bývalého sládka Staroboleslawského a jeho manželku Salomenu ročně 4 mše sw., 1857.

Za w Pánu zesnulého Wiléma Ulricha Střelu z Rokyffu, pána na Gerhenicjch, powinuen gest probosst Staroboleslawský každý týden gednu mssi sw. u oltáře Panny Marie čjsti. Kapítál byl položen u Stawů českých r. 1758.

Zarod Sajko-Lauenburský a zwelebeuj toho domu týž pan probosst každoročně o suchých dnech 4 msse sw. má čjsti, od roku 1689.

Za Giřjho Astra, někdegssjho probossta a děkana Boleslawského, má se každý týden gedna msse sw. u Panny Marie a gedna u sw. Wáclawa čjsti, k tomu gedno Anniversarium. Bogisstěna gest ta fundacij na statku Popowic blíž Brandeysa, kteržto dwür dotčený p. probosst a děkan k děkanstwji Boleslawskému přikaupil r. 1682.

Za Matěge Konιάsse, býwalého starssjho kaplana Staroboleslawského ročně dvě msse sw.; a za Wáclawa Chromostu, warhanjka Boleslawského a dvě manželky geho nápodobně dvě msse swaté od r. 1761.

Za Balthasara Bussbaura, obywatěle Boleslawského magj býti čteny w kapli sw. Benedikta čtyry msse sw., každý čtwrt leta gedna, od r. 1766; čtau se w kostěle Panny Marie.

Za w Pánu zesnulého Ondřege Josefa Ambrože, někdegssjho hegtmana neb

vrchnjho c. k. komornjho panstwí brandeg= ského se tu ročně čtau dvě mše sw., gedna 11. listopadu na den smrti geho, a druhá 12. srpna, na den odchodu geho panj manželky Josefny. Zachowává se tato fundacij od roku 1773.

Za Josefu Rettnerowau, a celý rod Rettnerowský a Rinowský ročně 10 mši sw. Tato fundacij má swau plat= nost teprw od r. 1784.

Za Annu Gravingrowau, bý= walau měšťanku Brandegskou, gakož i za celý příbuzný Scidlowský rod 10 mši sw. ročně od roku 1781.

Roku 1827 urozená panj Barbora hraběnka z Kúenburku, panj na Stateni= cích založila každoročně na 7. čerwence gednu mši sw. za w Pánu zesnulého swého p. man= žele, za swé dítky a za šťastnau hodinku smrti.

Za nebožtíka Jana Martini= ho, měšťana Chrudimského a celý ten rod čtau se každoročně od r. 1846 tři mše sw. od kanownjka Wokaunského.

Za w Pánu zesnulého kanownjka Sta= roboleslawského Josefa Randlera, čtau se dvě mše sw. od r. 1857; gedna w kostele Panny Marie, druhá w kapli sw. Benedikta.

Za zemřelého Wáclawa Pšada, domkáře ze Rhoty, k boleslawské osadě přiwtě=

lené, čte kanovník Božanův od r. 1857
každoročně dvě mše svaté.

Řád služeb Božích v tomto kostele.

Že k tomuto chrámu Páně každoročně
tolik tisíc lidstva putuje, to nejen ten sta-
rožitný Obraz svatý a nákladně vystavěný
chrám Panny Marie působí, k tomu i při-
spívá slavný pořádek služeb Božích, který se
tu, ačkoliv tento chrám farní není, ode dá-
vna zachovává. Předně letního času od
sv. Josefa až do sv. Václava, v hodinu
šestou, zimního pak, od sv. Václava totiž až
k sv. Josefu, v hodinu sedmou gest tu ranní
mše sv. s vystavenou velebnou Svátostí
oltářní, s litaniami a obvyčejnými modlitbami,
po kterýchž se požehnání s Nejsvětějším udě-
luje. V půl gedenácté hodiny bývá druhá
mše sv. zpívána u oltáře a na kůru, tak
nazvaná císařská neb Ferdinandská. Od-
poledne bývá každý všední den v létě v 5
hodin, v zimě ve 4 požehnání, při němž opět ve-
lebná Svátost vystavena, a ku konci požeh-
nání s Nj se dává. Před každou nedělí a
před každým svátkem bývají před litaniami v
létě v půl páté, v zimě v půl čtvrté hodiny
nespory, gaž i v neděli a ve svátek.
Gindy se tu také částěgi, zvlášt před slavn-

nostmi Rodičky Boží, gitřunj a chwály (Matutinum et Laudes) veřejně vykonávaly. Kompletář se škrze celý swatý postní čas po půl gedenácté mšsi sw. koná.

Dstatně zde po všech neděle a swátky bývají velké služby Boží w 10 hodin, mimo neděli třetí w měsíci říjnu, na kterauž dle nowěššich nařizenj památka posvěcenj chrámu Páně w kostele sw. Wáclawa gažto farnjm se swětj. W létě w chrámu Panny Marie gsau tři hlavní slawnosti: Nawšstivenj, Na nebe wzetj a Narozenj Panny Marie; nehhlawněššj ale swátek gest na nebe wzetj blahoslawené Panny, neb tento kostel, gaž giž wejš zminěno že cti na nebe wzaté Rodičky Boží swěcen byl.

By se tyto služby Boží rádně vykonávaly, od dáwna býwalo zde wíce duchowenstwa; negen pan kapitolnj děkan, ale i dwa kanownjci, čtyři i pět kaplanů, krom duchownjch pomocnjků, kterj wždy gednomu každému, buď si byl sprosth nebo wznessený, rádi a ochotně w duchownjch potřebách se propůgčowali. A kdžž tito swými pastýřskými prácemi, kázánjm, školau neb nemocnými zanepřázdneni byli, na pomoc dáni gsau jim tři knězi z towaršstwa Ježíšowa, genž se tomu obětowali, by zvláště w čas hogných pautj lidu swátostj pokánj posluhowali. Za nassich dnů počítá se w Staré Boleslawi čtyř ijdelnjch ka-

nownjů, ač toliko 2 z nich w místě přebý-
wagi a tři duchownj, kterj pomocj okolnjho
duchowenstwa w létě zpowěd sw. slyšj.

Geť se wssať těssiti, že starobylá kapi-
tola Boleslawská zwasťtuň pečj Geho Emi-
nencj uedůstogněssjho p. t. kardinála a arci-
biskupa Pražského Bedřicha w bljzku k rozkwětu
přigde, čjm i služby Božj na témž místě ko-
nané wětssj rozsáhlosti a welebnosti nabudau.

D nehvětssjch slawnostech mjwal nyň
dle uведенého tu pořádku mssi sw. p. kapi-
tolnj děkan, o prostřednjch geden z kanownjů,
o menssjch nehstarssj z duchownjch správou dussj
tu wedaucj.

Že tolik zástupů horlivých křesťanů každo-
ročně sem putuge, Geho Swatost Papežská
Klement toho gmena gedenáctý, toto swaté
místo drahým pokladem z pokladnice cjrkwě swaté
obohatit ráčil, udělitw nábožným pautnjům,
kterých kolim den w roce tento chrám nawssťi-
wili pod obhčegnjmi wýminkami plnomocných
odpustků. Tyto odpustky se obhčegně udělo-
waly na sedm let.

G. S. P. Klement XIV. r. 1772, 4.
února takowěto plnomocné odpustky pro tento
chrám Páně o hlawnjch Mariánských slawno-
stech na wěčné časj udělití ráčil. Pan arci-
biskup Pražský k dosazenj těchto odpustků pa-
pežských sedm Mariánských swátků ustanowil,
a sice následugjcj: Swátek Děsslowánj Panny

Marie, Zvěstování, Sedm bolestí, kterážto slavnost třetí neděli po Velikonoci zde se držívá, Na nebe vzeti, Narození a Početi Panny Marie; což se vždy lidu z katedrál-
nice oznamovalo.

Konečně G. Sw. pap. Pius VI. roku 1777 ty odpustky zase na geden každý den w roce a to na vždycky, rozšířiti ráčil, tak že každý katolický křesťan, kterýkoliv den w roce by do tohoto chrámu putoval, zde skrausseně z hříchů svých se wyznal, svátost oltářní přigal, obyčejné modlitby za powýšsení cirkve sw., za swornost knížat křesťanských, a wykořenění kacířstwa se pomodlil: ten a takový kterýkoliv den w roce týchž odpustků účasten být může. Ostatně w tom kdyby roce i částěgi do Boleslawi putoval, tutěz pobožnost konage, těch odpustků nedosáhne, ač hognými milostmi obdařen bez potěšsení neodegde.

Až ku konci osmnáctého století byla též při tomto kostele dvě bratrstwa: gedno k uctění nejsvětější Swátosti oltářní; druhé k uctění Nawšstivení blahoslavené Panny Marie. Oboge bratrstwo mělo k swému účelu tisstěné knížky.

Znamenté osoby, genž tento sw. Obraz a chrám Panny Marie nawšstiwili.

Z letopisů gestil známo, že tento milostný Obraz, a napotom ten slavný chrám ke cti Marie Panny wystawěný, negen muži nábožní

a swatj, ale i welká knjzata, králowé i cjsařowé nawssstiwili.

Mimo jiné Swaté budiž zde připomenut toliko swatý Jan z Nepomuřku, obránce našj rozmilé wlasti, který častěgi to swaté místo nawssstiwil, zwlásst kdž roku 1383 u Obrazu Marianského k smrti se hotowil, gať ta každému Čechu wůbec známá pohnutelná pjsen, w kteréž se laučj poslednjkráte s Pannau Marii Staroboleslawskou, swědčj. Protož sem také tuto pjsen ku konci k pjsujm připogil.

Wzhledem Cjsarů Řjmských a Králů českých, kteří toto swaté místo nawssstiwili, aby to z paměti lidské newyšlo, budiž zde toto poznamenáno:

R. 1352, 12. Dubna byl zde cjsař a král český, Rarel IV., Dtec wlasti nazwaný, s arcibiskupem Arnostem, pobožnost swau zde wykonawagjce.

R. 1420 přigel sem po dwakráté Uherský a Český král Sigismund, hledage zde w oněch straštných dobách, kdž zemi českau skoro wssudy prolitá krew čerwenau činila, útěchj.

R. 1454, dne 25. měsice listopadu, král český Ladislaw, chtěge z Prahy Žitawu a Bratislaw, město Slezské nawssstiwiti, do Staré Boleslawi přigel a zde swau pobožnost wykonal.

R. témuž milostiwému Obrazu, dle swě-

detstwj letopisce Balbina putowali Ferdinand I., Maximilian II., Rudolf II., an přebýwage w zámku Brandenšském částěgi geg nawšstiwil, gaž i bratr geho Matyáš, a geho nástupce na trůnu Ferdinand II. a III. Co Matyáš a geho choť Anna pro tento památný kostel učinili, gaž i Ferdinand III., giž z předesslého wyprawowánj gime poznali. Zde buď gessťe to připogeno, že kdýž tento swaté paměti Cjsař a Král roku 1656, 28. Srpna, je swau choť Cjsařownau Eleonorau zde byl, celý den taťořka na modlitbách trwali. Nábožná ta země Panj téhož dne obětowala sem krásné rauchy, z něhož tehdegssj Probosst pluvial a umbelu zhotowiti dal.

Cjsař Leopold byl zde r. 1657 ffešťkráte za rof, 26. Čerwence, 13. Zářj, 6 a 31. Řjgna, 10. Listopadu a 15. Prošince, Obraz Kodičky Božj uctiw.

Po 15 letech, r. totiž 1673, 10. Zářj opět tento stánek Božj nawšstiwil.

R. 1702, 4. Čerwence Josef I. je swau manželkau Wilhelminau, zde mšsi sw. přítomen byl, gaž i téhož roku 13. Listopadu, nawracuge se ze swé cestj, opět se tu zastawil, a mšsi sw. wyslyšsel.

R. 1703, 24. Zářj byl zde Arciwémoda Rakauský, gmenowaný Král Španělský Karol, příklad pobožnosti na sobě daw.

R. 1723, 7. Listopadu Císař Karel VI. se svou choť Alžbětou Kristinou a s dvěma arcivévodkyněmi Marií Terezií a Marií Annou do Staré-Boleslavi putovali, zde mši slavně od Arcibiskupa konané přítomni byvše.

R. 1743, 28. Dubna přigela do Staré Boleslavi Maria Theresia s Velkovévodou Lotarinským Františkem, spoluvláděm. Byli v tomto chrámu při mši sv., kterauž měl Hrabe Bratislav, biskup Královéhradecký.

R. 1778 byv Císař Josef II. s jidlem v zámku Brandenšském, částěgi službám Božím v tomto kostele konaným přítomen býval. Laudon tehdaž přebýval v děkanství Staroboleslavském, Rasci v děkanství Brandenšském.

Nezapomenutelný Císař a král František I. nejednau v Staré Boleslavi byl a sice r. 1813, 1820, 1824. Kolikrátkoli to místo navštívil, wessel v chrám tento, žádage požehnání s melebnou Svátostí. R. 1824 ptal se duchovenstwa Boleslavského, zdaliž sem gesťte pautníci přicházegj a kdž gme to potvrdili — tehdaž j gá, genž to píssi, co kaplan byl gsem přítomen, — řekl v německém gazyku: „Laßt sie nur kommen und beten.“ na česko: „Ať gen přicházegj a modlj se.“ Císaře tak nábožného hodná to slova! Naposled weskřz

gel roku 1833 do S r a d i s t ě w kráži Mla-
doboleslawském, kde se sgel s Ruským Cjsařem
M i k u l á s s e m.

Nás nehmilostiwěgssj země Pán Ferdi-
nand I. přigmjm Dobrotiwý, co král český
toho gména V., se swau chotj Marij Annau
také giž tento památný dům Boží nawssstiwiti
ráčili, roku 1838 před slawností korunowánj
Gegich cjs. král. Milostj, kdž se w zámku
Brandensském po tři dny zdrželi. Přicházegjce
29. Srpna od Benátek, sotwa k tomuto chrá-
mu přigeli, dal Geho Mst. zastawiti, do chrá-
mu wessel, žádage o požehnánj s Welebnau Swá-
tostj. 31. Srpna byl tu s G. M. Cjsařow-
nau mssi sw. přítomen, giž měl biskup swětjci
a zdegssj Kapitolnj děkan, p. Frantissek Tipp-
mann. Po mssi sw. kázal sobě ukázati mi-
lostný Obraz, a geg takowýmto způsobem uctil,
že wssickui přítomnj nad tjm pohnutí spatřili
tu dědičnau ctnost domu Rakauského — ná-
božnost.

Léta P. 1850 dne 14. Maje byl zde
Geho Majestát Cjsař Ferdinand wracege se
ze swých panstwj w Litoměřicku do Prahy,
kde po odstaupenj trůnu bhtuge, zase. W Ko-
stele dal si podati milostný Obraz blahosla-
wené Panny Marie, geg uctiwě pozdrawil a
požehnánj s Nejswětěgssj Swátostj si wyžádal.

D arcibiskupjch, biskupjch, hrabatech a gi-
ných wznessených mužjch, genž tento swatý

Obraz a chrám Panny Marie poctili, abyh
nebyl přjliš obssjrným, nechci tuto wypravo=
wati, ač gsem mnoho o tom w pamětnjch kni=
hách Boleslawských nalezl.

Procešj, kteráž sem odedávna chodjwala, a až dosawáde
chodj.

Giž z počátku bylo připomenuto, že Stará
Boleslaw w Čechách byla takorča nepřimněgšj
a neznamenítegšj místo pautnické; a protož
také gaž z letopisů widěti, kromě Cjsarů, Králů,
Arcibiskupů, Biskupů, Knížat a hrabat, mnoho
tisíců lidí každoročně sem přicházelo, nejen
z našj milé vlasti, ale i zdalekých krajin a
z cizých národů. Na začátku gessťe osmnáctého
stoletj, pišse Jan Staidl w swém wejš dotče=
ném spisu: Prut Gessenský takto: „Widěl
gsem pobožnost tu wykonáwati mnohé Mora=
wany, Wlachy, Poláky, Francouze, Rakussany,
Uhrny, Slezáky, Moskwanj, Šwáby i Tyrolj,
tak že není dne w roce, ani w nepřjgenný
čas zinnj, aby žádný přespolnj pautnjš u
Obrazu Nejswětěgšj Marie Panny Starobo=
leslawské widjn nebyl.“

Mimo pautnjky, kteřj dle vlastnj po=
treby a pobožnosti o samotě do Staré Bo=
leslawi putowáwali: byly gsau celé zástupy
křesťanů, tak nazwaná procesj, která každo=
ročně k uctěnj Rodičky Božj sem haufně
přicházela. Nalezl gsem w památnjch knihách
Boleslawských, že w sedmáctem stoletj sem pu=

tomalo processj z nehpředněgšich měst královstwj českého: z Plzně, z Tynhoršstowa, z Belhřimowa, z Tábora, z Soběslawy, Třeboně, Nového Bydžowa, z Chrudjma, z Wjsokého Menta, z Pardubic, z Polny, z Rakownjka a z Litoměřic.

W stoletj po narozenj Kristowu osmnáctém w gistý čas sem tato processj přicházela: z Poděbrad, z Wilimowa, ze Skalstka, z Rowaně, z Dymokur, ze Smidar, z Sluffic, ze Sobotky, z Turnowa, z Libichowa, z Hausky, z Wetle, z Gradistě, z Mladé Boleslawi, z Kerpjna, z Kopydna, z Wodolky, z Obristwj, z Alomjna, z Černauffku, z Winore, z Čelakowic, z Lisy, z Nymburka, z Melujka, z Benátek, z Kaurjma, z Rocerad, ze Sázwy, ze Sezemic, z Koljna, z Čáslawy, ze Sadsky, z Řičan, z Mnichowic, z Poříče, ze Štrámnjka, z Kostelce nad Labem a giných okolnjch míst. Z Prahy sem chodjwali od sw. Gilgy, od sw. Jakuba a od sw. Norberta, doprovázenj klášternjm duchowenstwem. Ano i alumnové pod správau swého rektora 8. zářj k slawnosti totiž narozenj Panny Marie sem z Prahy přicházeli. Z Brandensja nad Labem každý swátek nehsvětěgšj Panny Marie w zimě w letě do Staré Boleslawi processj se konalo.

Za nassich dnů dosawáde z rozličných stran, zwláště k slawnostem wehročnjm pro-

cessj sem přicházegj. Bezensstj prvnj neděli w mági na památku, že roku 1831 od panugjci tehdaž nemoci ochráněni byli. Na hod Božj Swatodussnj bhvá zde processj z Prahy, z Konowa; druhý swátek swatodussnj z Čáslawi, kterj giž přes sto let negednau doprowázeni swým panem děkanem a celým magistratem toto místo nawsstěwugj.

Třetj neděli po sw. Duchu, gačožto památku poswěcenj chrámu tohoto Panny Marie bhvá tu processj ze Swogssic, ze Zásmuwu, z Hořowic, z Bečwarek, z Witic, z Kauřjma, ze Ždanic, z Gestřebice.

Na neděli čtortau po sw. Duchu, w oktawu totiž poswěcenj chrámu tohoto bhvá tu processj z Naudnice, kterěz roku 1714 w čas moru powstalo, nebo tehdaž město se sem zasljbilo, a od toho také času ten slib, negednau se swým panem probosstem a s magistratem plnj. Mimo to w neděli dotčenau fonáwá se sem také processj z Blaňan, z Řičan, ze Škrámnjka, z Pískowj Choty, z Wetle.

Na neděli pátau po sw. Duchu konagi sem processj Budinsstj, Dobřichowstj, Řepinsstj, Kauničtj, Wlnowestj a Citowstj.

D nawsstiwenj Panny Marie bhwagi tu následugjci processj: z Welwar, z Černého Kostelce, od sw. Markety bljž Prahy, z Wepřku, z Laučeni, z Luwal, z Kostok, z Bukol, z Alecan, ze Mšsenc, z Mukařowic, z Wrbna

u vody, z Ružce, z Minic, z Kundratic, z Hostivaře, z Turska, z Benátek, z Chramostegsta, Nautonic.

Na nebe vzetj Panny Marie troge processj z Prahy, z Lysy, z Nymburka, z Turnova na úmysl, by dobrotivý Bůh město od ohně chránit ráčil, z Horek, z Bisselj, a giných míst.

Na oktávu na nebe vzaté Panny Marie bývá tu se svým duchovním pastýřem processj z Mělníka, ku kteréžto pobožnosti důchodj městské ode dávna vykázanj gsau. Těž den bývagj tu také Libličtj, a Pražstj od sw. Jakuba a z malé strany.

Na den Narozenj Panny Marie, bývá tu processj od sw. Gindřicha z Prahy, z Daubrawice, z Winařic, z Mcel, ze Sobotky, z Rufftěnic, ze Sázanj, a z giných míst wice.

A tomu wssickni ti, kteří w měsici mági z Čech zvláště od Královéhradecké strany, ze Slezka, z Morawy, z Uher do Prahy putugj nawstiwit hrob sw. Jana Nepomuckého, obyčegně nawstěwugj také Obraz Rodičky Boží w Staré Boleslawi.

Na den S. M. Kosmy a Damiana a Sw. Wáclawa nepřicházegj sem sice processj, wssak křeslané z okolnjch měst, městyšů a wesnic sami sem putugj, konagjce tu památku těchto swatých patronů českých. Těmito také slawnostmi se pauti Starboleslaw-

ské letního času koněj. R. 1836 bylo zde spolu s osadníky u sv. zповědi a sv. přigj-mání 22.522 osob. W r. 1858 bez mála 20.000 osob.

Mnohé milosti w tomto chrámu na přjmluvu Panny Marie dosažené.

Listy w archivu Staroboleslavském jsou zachované, jakož i české a latinské knihy mnohými svědky stvrzují, že milosrdný a všemohaucí Pán, horlivé prosby Mariánských ctitelů wyslyšeti a mnohé milosti jim tu uděliti ráčil. Deník můj úmysl, wšfech ty milosti tu wypsati; ale pro památku a na poděkowání Swrchowanému několik těch dosažených milostí místa tu měgtez. Kdo wíce o tom čjsti chce, ať nahlédne do knih Balbinem a Arseniem, kapitolním děkanem na hradě Pražském a probosstem Wšfehradským wydaných, na kteréž i gá se při tomto wyprawování odvolávám. *)

R. 1588 Karel Compagnion, který císaři Rudolfowi gyzdečé koně cwičil, pádem s koně, kost w noze na délku si rozstjpil. Po dlouhém marném wšfať užjwání rady lékařů tehdaž w umění swém nezbehlyššich,

*) Balbinus: Diva Veteroboleslaviensis Arsenius, S. M. E. Decanus, Historia Divae Virginis Boleslaviensis.

Ě božské pomoci se utekl. Davo se donésti do chrámu tohoto Panny Marie, zde s důvěrností tak dlanho volal, až předešla jíla a zdravj se navrátilj.

R. 1609. wnj. uroz. Alžběta z Žerotina, manželka hraběte Vladislawa Berkj, nejvyššijho komorujka markrabstwj Morawského, při blížejm se času porodu gegjho, bolestmi až do 3. dne trwagjemi, tak zemdena byla, že gať jami lékaři wyznali, wjce Ě věčnosti, nežli ku zdravj se chýlila. Zarmačenj p. manžel Ě Bohu wssmocnému se utekl, by mu na přjmluwu Rodičkj Božj manželku a nemluwnátka zachowati ráčil; učinil slib, že za tu prokázanou milost po wssedem čas žiwota swého děkowati, zwlássl pať do Staré Boleslawi na ten úmysl paut wykonati chce. A hle! co žádal, toho dosáhl, a nápotom na tomto poswátném mjestě slib swjg s nejwětšj pobožnostj wykonal.

Dotčenj Arsenius w swé knizce na roť 1613 o jhnáčku p. hraběte Jaroslawa z Martinic, gaťož i o Lucii Ottilii Slawatowě manželce Wiléma Slawatj, swědčj, kterak w nemoci postaweni a od lékařů gijž opuštěni gsauce, Ě Bohu a Ě blahoslawené Panně w Obrázku gegjm Staroboleslawském ctěné útočiště swé wzali, wraucně za pomoc žádagjce, a opět žádaného zdravj nabylí!

Na rok 1614 nám co8 podobného wypravuge o hraběti Rrystofowi z Fürstenberku, welikém ctjteli Rodičky Boží; kterýž do nemoci upad, gjž žádný lékař nemohl wyhowěti, po učiněném slibu předešlého zdrowj dosáhl.

R. 1627 p. hrabě Wilém z Waldraua z Wittenhorstu, rozum tratiti počal; načež přátelé geho s nym do Staré Boleslawi přigeli. Zde uctiwosse ten Obraz milostný, k nebi o pomoc uzdrawenj wolali: a hle! tato s krauffená žádost a důwěrnost nabytjm zdrowého opět rozumu byla odplacena.

R. 1648 kněz Jan Bzowius, farář w Nowé Cerekwici do očí střelen byw, oslepl, rozličných proti tomu lékařských prostředků nápotom užjwage, wšak bez prospěchu. Znage wšsemohaucnost Božskau sljbil, že kdž mu Bůh zdrowj nawrátiti ráčj, do Staré Boleslawi k blahoslawené Panně putowati, tam na poděkowánj mšsi sw. slaužiti, a při tom něgaký dobrý skutek wykonati chce. A tačé té milosti doffel, že opět zraku nabyl, gač to wlastnj rukau swau w Nowé Cerekwici l. 1648 dne 11. Srpna potwrdil.

Jan Hynek Dlahoweský, děkan w Brodu německém, a nápotom swětjcj biskup pražský, swědcj, že kdž r. 1665 w témž městě mornj rána strassliwě panowala, mnoho lidu tam usnurtiwšsi, měštané tohoto králow=

ského města že konečně, když lékařská pomoc platná nebyla, k Bohu útočivě své vzali, a na přimluvu Panny Marie, když se v Staré-Boleslavi ve svém Obrazu ctj, žádavciho zdraví dosáhli.

Wzhledem novějších a nás bližších časů nalezl jsem mnohé milosti v listech pamětných Kapitoly Staroboleslavské poznamenané, kterýchž nábožní křesťané byli účastni, gaž to hodnověrní a vážní svědkové svědomím svým potvrdili, zde stůjtež toliko tyto:

Josef Šmidl, sirotčí na cjs. král. kom. panství Brandenšském r. 1783 wyznává v listu, kterýchž pro věčnou toho památku ke Kapitole Staroboleslavské zaslal, že se mu z kasy ztratilo 1680 zl., a když po 11 měsících žádné naděje nebylo, zloděg na světlo že wygde, utekl se k milostivému Bohu, přislíbil, že pobožnost svou v chrámu Panny Marie vykoná, a nějakou oběť tam učiní. A podivno po vyplněném slibu zloděg peníze navrátil. — List tento pečeti a podpisem stvorený dosaváde je tu chová, gaž i celý ten příběh zde dosaváde dobře znám gest.

Dne 18. a 19. června 1857 roznesla se v Staré Boleslavi nenadálá pověst, že se gistá Anna Poláčková, přisedšší ze Staré Lhse chromá, v chrámu blahosl. Rodičky Boží uzdravila a to šice dne 17. Června okolo půl 11 mšse sv. Při zavedeném vyšetřování

té věci se strany duchovní správy Staroboleslavské ukázalo se, že dotčená osoba od 1. ledna s nohou těžce stonala, an se noha celá zanjtila a pak na mnoha místech provalila. Okolo 3. Června zavřely se rány, ale noha zůstala chromá až do 17. Června, kde Poláčková, gšanc, gať pravila, we jiných k tomu vyhjdnuta do Staré Bolešlavi putovati si umjnila. — Den před tjm ponegprw zkusila o berljch choditi, což velmi bjdně šslo, proto také škorem 8 hodin potřebovala, než tu, ginať gen 3 hodiny dalekau cestu do Staré Bolešlavi wyškonala — muselat je téměř ustavičně až do samého chrámu Rodičky Boží w Staré Bolešlavi po kolenou šsmegkati. A hle tu as za půl hodiny u kropenky klečje se pomodliwšj pocjtila jakés ulehčení, wstala a bez wšj těžkosti a s nohau dokonale rownau šsila až k oltáři. Od té chwjle dobře chodj až po tento den. Roku 1858 přiššla zase na poděkowánj do Staré Bolešlavi a přigala šwátost šw. počánj a šw. přigmánj.

Kaple k tomuto chrámu přimtělené.

I.

Prwnj gestit Kaple šw. Benedikta na hřbitowě bljž tohoto kostela. Kdy byla wyštawena, nenalezl gšem, ale bez pochyby

stegně s chrámem alespoň brzy po vyštavení jeho. Pan Jan Čapek probosst a děkan Boleslawský na zřízení oltáře w této kapli w své poslední vůli r. 1695 ustanovil 50 zl. Slauží spolu za kostnici, za starodávna tu každý čtvrt léta o suchých dnech bývalo zpívané Requiem*). Gest tu pochován starší pan kanovník Boleslawský Wáclaw Wagnier, genž při chrámu Panny Marie fundacj založil, nápis na hrobu giž gest poněkud nečitelný.

W té kapli sv. Benedikta gažžto kostnici byly kosti z hrobů vyhrabanj po obogj straně oltáře pěkně srovnány, což se zachovalo až na nasse časj. — Že ale za nynějšjich dob byla giž chatrná a sešlá, r. 1855 byla zcela obnovená, a kosti z ní do země posvěcené zakopány byly. — Gsau tu založené dvě msse sv., a zvláště na den wšech věrných dušiček býwá tu každý rok u přítomnosti mnoha lidu msse sv. za mrtvé slaužená.

Na hřbitově, kde tato kaple stogj, pochováwala se mrtvá těla z osady Starobolesslawské až na nasse doby; že ale lidu přibýwá a hřbitow giž malý byl, r. 1838 vyštaven byl nowý prostrannějšj za Boleslawi

*) Liber functionum parochialium Vetero-bolesl. antiquior.

Ě půlnoční straně, kde i kaple byla postavená, nazvaná sv. Mikuláše. Ze za nassich dnů i tato kaple již sešla, za tu příčinou byla r. 1857 vnitř i zevnitř, na krovu a na výšce opravena; při které příležitosti i hřbitovní zed znovu ovrhnutá a s přední strany obilena byla. S nové vrata k hřbitovu byly zřízeny a postaveny.

II.

Druhá kaple jest blahoslaveného *Bodivjina*, věrného služebníka sv. Václava. Stojí za kostelem Panny Marie mezi dvěma cestami na též místě, kde *Bodivjin* od pohanů na strom pověšen byl. Praví se, že tu dříve delší čas neporuffený visel, potom od věrných křestanů pod tím stromem pochován byl.

Po mnohém času tělo *Bodivjino* z tohoto místa vyzdviženo, a na hřbitov chrámu sv. Václava do Prahy přeneseno bylo, tak že svatý Václav a jeho sluha toliko zdi od sebe odděleni byli*). R. 1034 biskup pražský *Semerus*, velkou lásku máge k tělu sv. Václava, dal tu kapli, v níž byl hrob téhož knížete, rozšířiti a ozdobně vystavěti. S

*) *Christannus in vita S. Wenceslai.*

nalezeny byly nedaleko téhož hrobu Podivj-
nowy kosti, kteréž poručil wyzdwihnouti, a do
gedné rakwi w Sakristij ležicj počestně složiti,
dohládage, že chce tomuto wěrnému služebníkú
sw. Wáclawa, zvláštňj hrob udělati. Podruhé
byly tyto kosti wyzdwiženy r. 1124, dne
24. Března od biskupa Weinharda, a ze Sa-
kristie přenesseny nedaleko dweřj kaple sw.
Wáclawa mezi oltář sw. Mikoláše a hrob
Jaromjra biskupa*). Běčkovskŭ dohládá, že za
času slavné paměti krále českého Karla IV.
tělo Podivjnowo i sw. Přibislawy před kapli
sw. Wáclawa při samé zdi pochováno bylo.

W skutku také léta 1673, když dořoná-
no bylo djlo a malowánj kaple sw. Wáclawa,
těž i dlážděnj, tu kosti Podivjnowy nalezeny
byly. Z položili ge nedaleko hrobu sw.
Wáclawa, tať aby tu spolu swaté knjže i slu-
žebníkŭ geho počogně odpočjwali.

Co je pať té kaple bl. Podivjna w
Staré Boleslawi thká, na tom mjestě, kde nynj
stogj, a kde ten wěrnŭ sluha sw. Wáclawa
trpěl, až do r. 1738 stáwal slaup (Marter-
säule). Dotčeného roku wřsať pan děkan Friř,
o starau Boleslaw welmi zaslaužilŭ, pomocj
několika dobrodinců na témž mjestě pěknau
okrauhlau kapli w způřobu wlašřkém dal wy-

*) Cosmas, Cupacius, Hajecius, Peřina, Bal-
bin et Rohn.

stavití, a okolo ní lpy vyřazeti. Měla z počátku kapitál 100 zl., a každoročně starší kaplan Boleslavský tam dvě mše sv. čítával. R. 1770 pan biskup a děkan Kaňser daroval opět té kapli 100 zl. Za času ale rozličných novot ku konci osmnáctého věku započatých tato kaple, ač jediná v celém světě ku poutosti bl. Podivna, byla vyzdvižena, říj. r. 1791 byl z ní šňat, a stavení k zachování prachu wogenského ustanoweno. Škoda, že wšeliké náboženské a vlastenské památky tať hynau, a žádného není, než by tu kapli opět cirkwi a náboženství wydobyl.

III.

Třetí Kaple sv. Lidmilny, bývala w Residencj W. W. D. D. Jesuitů, která nyní w kasárny obrácena gest. Jesuité totiž hned po uvedení gich do Prahy často do Staré Boleslawi putowávali, zde gať hlásáním slova Božího, tať zpovědí slyšením napomáhajice, což skorem celé století trwalo. R. 1658 6. Listopadu si od Šebestiana Köllera za 275 zl. dům zdeřakaučili, 150 zl. za wykaupení rozličných břemen přiložiwše; od kterého času tu dva kněží z toho řádu přebýwali, we dne w noci Pánu Bohu slaužice. R. 1667 položen byl základ k nynějššimu wětššimu stavení,

gať ge až dořawáde spatřugem. P. Giřj Ařter, děkan a probosřt Staroboleslawřkř negen ř tomu wřřenu přiwolil, ale i kame- nem a ginými potřebami byl gin nápomocen. Od toho řasu tu zřřřawali řři řesuité, p. Su- perior a dwa řněřř, z nichř geden řwátečnj, druhř nedělnj rannj řázanj mjwal. Kaple wřřať byla toliřo domácj a ř gegich gen po- třebě, tať ře řlužby Bořř wěřegně tam řonánř nebhly. R. 1773 bylo towarřřřřtwo řeřřř- řřowo zruřřeno, a řpolu i tato řeřidencj a řaple.

IV.

Nowěřřřj řaple powřřřenj řw. řřřže byla r. 1834 od něřdegřřřho řorřtmistra c. ř. řo- mornjho panřtwj Brandegřřkého, řosefa Ne- manna, w tať nazwané řořřce ař řřwřrt hodynj od Staré Boleslawi pořřawena, a 19. řerwna od p. Antonjna Burgra, Bran- degřřkého arciděkana a wřřáře u přřřtomnořři mnoho duchowenřřtw a aurednictwa pořřwěcena. Za- řřadatel darowal řice meřřnj rauch a řalich ř této řapli, ale řundacj řádné neučinil.

V.

Řátá řaple, geřř na památřu řřřřj řw. řana Řřřřřtele od řana řřřřř, prw- njho inřulowaného řap. děkana boleslawřřkého

na vinici tak nazvané Svatováclavské vy-
stavěna, odkud pěkná vyhlídka gest k Rabstému
Kostelci a ku Praze, a kterážto kapli zase
z daleka spatřiti lze. Dotčený pan děkan na-
dal gi s 100 zl., kterážto nadání pan děkan
a biskup Kayser s 100 zl. rozmnožil. Roku
1773 týž pan biskup Kayser dal tu kapli svatého
Jana pěkně malovat, naloživ na to 120
zl. Roku vsať 1821 byla ta kaple wnitř
i zewnitř tak zpustlá, že se tam ani mše sw.
wjce čjsti nemohla. Pan kap. děkan Hirnle
Antonju dal gi, učiniv na to ze swého ná-
klad, oprawit, wyhlit; pěkným obrazem, stětj
sw. Jana wypodobnugjcjm, swým vlastnjm
oltárem domácjm a ostatnjm příslussenstwjm
gi opatřil a skrze dobré paměti p. Fran-
tiška Obstziera arciděkana Brandegského
a wikáře w okrsslku téhož gména- posvětil,
tak že nynj křestané pokogně se tam pomodlit
mohau. Mše sw. tam obyčegně bhwá slau-
žena na den stětj sw. Jana Křtitele, 29.
Srpná, a den třetj křžowý neb prosebný na-
zwaný, na kterážto den spolu processj se tam
koná.

Od r. 1854—1856 ta kaple sw. Jana
Křtitele pro sešlost swau powolenjm wyššjch
mjst a nákladem 429 zl. 20 fr. na stříbře
opět oprawena byla.

Podotknauti tu příslussj, že k tomuto
chrámu mimo řečené kaple i hospital při-

náleží od často gmenowaného kap. děkana, Jana Frika vystavený. Založil geg ten weliký dobrodinec w Staré Boleslawi vlastně pro 12 osob r. 1754, a nadal 2000 zl., kterýžto kapital pozděgi rozličnými fundacemi rozmnožený ke 3000 zl. wzrostl. Gedenáct osob potřebných, kteréž měli semu přigati býti dle wíle zakladatelowny mělo býti ženského pohlawj, dwanáctý mužského, aby co hlawa mezi ostatnjmi pořog a pořádek w přjbytku wedl a zachowal. Za nassich časů gest tam toliko 6 staršich ženských a geden mužský mimo hrobnjka. Muži tito ponocugjce chrám ostrýhagj, ženské pať chrám, metau a čistj.

Tento kostelnj špital r. 1853 wyhořel, a protož negen zdi opraweny, wšsedy swět= nice podlahami opatřeny, ale i celý nowý krow položen, a tasskami pokrnt býti musel. Z nedostatku důchodu špitalnjho, kostel Panny Marie peníze k tomu zapügčil. Byl u přjtomnosti mnohých obywatelů z nowu poswěcen a darem dostal pěkný krucifix s křížem w ceně 4 zl. 48 kr. na stříbře. Předposlednj probosst Staroboleslawský Frantissek Russian Hallasska dle poslednj wíle své tomu špitalu odkázal 4000 zl. wjdenšského čjsla a 97 zl. na stříbře, což negen k zachowánj zádušnjho stawenj, ale i k lepšj obživě špitalnjku přispěge. —

Částka II. Pobožnosti.

Modlitby ranní.

Klaním se tobě, ó Nejvyšší Trogice, Otče, Synu i Duffe swatý; trogi w osobách gediný Bože!

Díky wzdáwám tobě dobroto neskončená, za nescíslná dobrodiní, mně i celému swětu prokázaná; zvláště, že gfi mne této noci ode wšeho zlého na duffi i na těle milostiwě chrániti ráčil.

Odezdáwám tobě ó Pane můg dnešního dne i wzdycky tělo, srdce i duffi swau, pokorně prose, abys mne od hříchů, i od wšeho zlého milostiwě zachowati ráčil.

Pročez obětugi tobě wšeccko myšlení, řeči i skutky celého tohoto dne, abys ty mne we wšem řjdił a spravowal podle ljbosti swé.

Wšeccky práce a starosti, které dnes konati mám, wšeliké powinnosti, které se mi dnes uložj, neginať přigjti a konati chci, nežli

gaťoby miñe od tebe samého, a od storchované vůle tvé uloženy byly. Wssecko pro tebe gedině se stane ó Bože můg! uděl mi k tomu swého požehnánj.

Žádám pokorně za milost, abyťh po celý den k ničemu nestvolil, cobťh uraženjm tvé Božské Welebnosti býti mohlo, a nade-wssecko hřichů swých željm gich se odříkage, s tjm silným předsewzetjm, že niťdy dobroty tvé zůmyslně hněwati a urážeti nechcj.

Wsseckťh dobré skutťky a zásluhy swé sge-dnocugi s předrahými zásluhami žiwota, umu-čenj a smrti Ježísse Krista Syna tvého, a obětugi ge nynj tobě ó Bože za wsseckťh, za kterěz wůbec i zwlássl modliti se powinnen gsem.

O nehmilostiwěgssj Ježíssi! do předrahých a swatých ran twých se poraučjm, w nich mne rač nynj i wždňckťh zachowati a chrániti.

Tťh pať Blahoslavená Panno Maria! tebe dnes za swau matku, orodownici a opa-trownici jobě woljm, za to gedině žádage, aby škrze přjmluwu twau, wsseckťh mysslenťh, slowa i skutkové mogi šprawowáni a špořádáni byly podle tvé, a Syna tvého nešwětěgssj vůle.

Tťh pať Angele Božj a strážce můg, a wy swatj Patronové, zwlássl tťh sw. Patrone gména mého N . . ! ochraně wassj, celý, s tělem i s dussj se odewzdávám, a pro tu lásku, kterauž Boha milujete, wás prošjm,

orodugtež za mne, abych i gá podle příkladu wášeho hříchů se warowati, Boha srdečně milowati, a k wám se někdy šťastně dostati mohl. Amen.

Způsob slyšení Misse swaté wětšším dilem dle modliteb, kterýchž cirkew swatá při oběti messnij užjwá.

Příprawa.

O Kriste Jezissi, klerýž gsi neyswětěgssj swátost těla a krwe swé při poslednj wečeři ustanowil a wěřjcjm přikázal, aby na památku hořkého umučení a smrti twé při missi swaté slawně gi opakowali: prosjm tebe, učiň mne zásluh těch, gichž gsi nám smrtj swau na kříži zjšťal a ge w této tagemné oběti uložil, účastným, a propúgč mně milosti, bych gi s wraucj pobožnostj, žiwau wjrau, pewnau důwèrau a roznjcenaus láskau wyslyssel. W neyhlubssj pokore obětugi tobě tuto missi swatau na památku umučení a smrtj twé, ke cti a chwále giténa twého, ke cti neyblahoslaweněgssj panněnské matky twé Marie a wšech milých Swatých, na odpusttění hříchů mých, ku spa

=

senj dusse mé, a wssch wěrných twých, za
obrácenj hřissnjků a wssch newěrných, ku
prospěchu wsskeré cjrkwě katolické, a ku potě-
ssenj zemřelých prawowěřjících křesťanů, aby
brzi hodni byli na tebe patřiti.

Radost a pokoj, polepsšenj žiwota, čas
k pravému pokánj, milost a potěssenj Ducha
swatého, stálost a setrwanj we wssem dobrém,
srdce skraussené a ponjžené, a sšastné žiwota
tohoto skonánj račjž nám uděliti wssemohaucj
a milosrdný Bůh. Amen.

Na počátku mše swaté.

Kjkeň buď s knězem obecnau zpověď, aneb
wzbuď lítost nad swými hřichy takto:

K swatému oltáři twému přistupuji, wěčný
a wssemohaucj Bože! Ty radosti máod mla-
dosti. Tebe gsem si wywolil za ochránce; k tobě
chwátám, u tebe hledám pomoci proti nepřá-
telům dusse mé. Proč wssať truchljš, dusse
má? O nezaufěň, a neděň se w naděgi swé
zwrtkati; wždyť gest twůg Bůh a Pán, a
nedá tebe zahánbiti. — Ale co widjš dobrého,
co zaslaužilého na mně, Bože a Otče můg!
že se nademnau sšitowáwáš a mne milugeš?
Ach, swaté oko twé newidj na mně nic, než
neposlušnost, newděčnost, hřich a bjdu! O,
gakžbyh mohl, gakžbyh směl k tobě sšled-
nauti? Opodál se postavjm a pokorně a li-

toſtně gaſo onen publiſán z hříchů ſvých ſe
wyznávám.

Wſſemohaucj Otče! Před tebau, přede
wſſemi Swatými, před knězem u oltáře a přede
wſſemi tuto ſhromážděnými wěřicjmi wyzná-
wám liſtoſtně, že weliký — ach! nehwětſſj
hřiffnjš gſem. Protož bigi ſe w hřiffné prſj
ſwé a djm s oným wěřegným hřiffnjšem: **D**
P a n e! m i l o ſ t i w b u d m n ě h ř i ſ ſ n ě m u!
Smilug ſe nade mnau, Otče nehdobrotiwěgſſj
a nehmiloſrdněgſſj! Na odpufftění hříchů mých
a ſwěta celého, na doſažení poſwęcugjci mi-
loſti twé a žiwota wěčného obětugi tobě ži-
wot, umučení a ſmrt gednorozeného Syna
twého ſe wſſemi záſluhami nehblahoſlaweněgſſj
Matky geho a wſſech milých Swatých.

Smilug ſe wſſemohaucj Bůh nad námi,
odpuſtiž nám hřichy naſſe a k žiwotu wěč-
nému nás přiwediž.

Slitowání, rozhřeſſení a odpufftění hřj-
chů uděliž nám wſſemohaucj a miloſrdný
Hospodin.

Odegmi od nás, proſjme tě, Hospodine,
neprawoſti naſſe, abychom do Swatně Swa-
tých s čiſtým ſrdcem wegiti zaſlaužili.

Proſjme tebe, Hospodine, ſkrze záſluhy
twých Swatých, gichž oſtatkové tuto gſau, i
wſſech ſwatých, abyſ nám odpufftiti ráčil wſſe-
cký hřichy naſſe. Amen.

Přístup po straně Epistoly.

Chwal dusse má, Hospodina, chwal geg dočud živa gfi, neboť dobrý gest, a milosrdenstwj geho trwá na wěky! Sláwa budiž Otci, Synu i Duchu swatému, gačož atd.

Chwal dusse má Pána swého, w písnych prozpěwůg sláwu geho.

Pane! smilug se nad námi!

Kriste! smilug se nad námi!

Kriste! smilug se nad námi!

Pane! smilug se nad námi!

Gloria neb angelský chwalozpěw.*

Sláwa na wšostech Bohu, a na zemi počog lidem dobré wůle. Chwáljme tebe, dobrořečjme tobě, klanjme se tobě, oslawugem tebe. Djkj wzdawáme tobě pro welikau sláwu twau. Pane Bože, králi nebeský, Bože Otce wšsemohaucj, Pane Ježíssi Kriste, Synu gednorozený. Pane Bože, beránku Boží, Synu Otce, genž snjmáš hřichy swěta, smilug se nad námi. Genž snjmáš hřichy swěta, přigmi modlitbu

*) Opomjgi se w řagjci dny neb při mši w. za mrtvé.

nassi. Genž sedjš na prawici Otce, smilug se nad námi. Nebo ty sám gšf swatý, sám gšf Hospodin, ty sám gšf Negwňššf, Jesu Kriste, s Duchem swatým w sláwě Boha Otce. Amen.

Kněž prawj: Pán s wámi

R: S s duchem twým.

Cirkewnj modlitby.

Když kněz na straně rozličné modlitby koná, ge co něgaký prosebnj list we gmenu lidu křesťanského Pánu Bohu podáwage: ty spog žádost a taužebnost swau, aby ty modlitby wyslyššány byly, a rci takto:

Modleme se:

Činy nasse, prosjme Páne, milostj swau předcházeg, a pomoci swau prawod: aby wššeky nasse modlitby a činowé od tebe se wzdychy počjnalh, a skrze tebe počaté se skončwalh.

Bože, útočisstě a šjlo nasse! přispěg po-
božným modlitbám cirkwe swé, an gšf sám wššf swatosti půwod a úděl, abychom co dů-
wěrně žádáme, aučinliwě dosáhli. Skrze Pána nasseho Jezisse Krista, Syna twého, genž s tebou žiw gest a kraluge w gednotě Ducha swatého, Bůh na wěky wěků. Amen.

R E p i s t o l e.

Wšemohaucj, wěčný Bože, Pane a Otče náš! gať maudře a dobrotiwě řjdił gšj po wšseckj časj lidi — djtkj swé. S praotci mluwjwal gšj gaťo přjtel s přjtelem, lidu Izraelskému dal gšj Moggjssje a prorokj, lidu swému křestanskému seslal gšj aposstoly a gegich učedlnjky. My čteme a poslaucháme pjsma swatá nowého i starého zákona. Wšsecko poukazuge na gediného, kterjž gest začátek i konec; skrze něhož gedině k tobě dostati se může, kdo k tobě dostati se chce. S deg, ať toho, dáwno zasljbeného, taužebně očekáwaného, od tebe poslaného Jezjssje Krista wždy hledáme, nalezeného perwně se přjdržjme a w spogenj s njm žiwot a blahoslawenstwj nalezneme, skrze téhož Jezjssje Krista. Amen.

P ř i E w a n g e l i u m.

Děkugi tobě o Pane, že gšj mne swětleni swého swatého Ewangelium oswjtitj, a k swé samospasitedlné wjře přiwésti račil, tu swatau wjru před celým swětem chci woznáwati a zastáwati; w té wjře a podle nj chci žiw býti a umřjti; pro tebe, o wěčná maudrost a prawdo krew swau i žiwot swüg dáti hotow gsem;

posilu ó Bože vůli mau, abych, co ochotně
přislubugi, stále zachovával. Amen.

Credo, neb Aposstolské wyznání wjry
dle wseobecného cirkewního sněmu
Nicenského a Konstantinopolitánského.

Wěřim w gednoho Boha, Otce wsemo-
haučjho, stwořitele nebe i země wsech wěcj
widitelných i newiditelných. I w Pána Ježíše
Krista gednorozeného Syna Božjho, a i Otce
zrozeného přede wsemi wěky, Boha z Boha,
swětlo ze swětla, Boha prawého z Boha pra-
wého zplozeného, ne učiněného, též s Otcem
podstaty, s krze něhož wsecko učiněno gest, genž
pro nás lidi, a pro spasenj nasse sestaupil
s nebe a wtělil se od Ducha swatého z Marie
Panny, a člověkem učiněn gest. Ukřižowan
také pro nás, pod Pontským Pilátem, trpěl
i pohřben gest, a wstal z mrtwých třetjho
dne podle píssem. A wstaupil na nebesa, sedj
na prawici Boha Otce a opět přjgde w sláwě
sauditi živých i mrtwých, gehožto králowstwj
nebude konce. I w Ducha swatého, Pána a
obžitowatele, kterýžto z Otce i ze Syna wy-
cházi; kterýž s Otcem i Synem zároveň ctj
a slawj se: genž mluwil s krze prorokj. A w
gednu swatau, katolickau a aposstolskau cirkew.
Wyznávám gedn křesť na odpusťtění hřjchůw,

a očekávám z mrtvých vstání a život budoucího věku. Amen.

℟ offertorium neb obětování chleba a vína.

Přigmi svatý Otče, všemohoucí věčný Bože, tuto neposkvrněnou obět, kterouž já nehodný služebník tvůj skrze ruce kněžské obětugi tobě Bohu svému, živému a pravému, za své neščíslné hříchů, urážky a nedbalosti, za všecky okolo stogící, a za všecky věrné křesťany, za živé i zemřelé, aby mně i jim prospěla ku spasení a k životu věčnému. Amen.

Bože, kterýž vši lidské přirozenosti důstojnost podivně stvořil a podivněgi obnovil, deg abychom skrze tagemství této vody a vína účastni se stali Božství Jeho, když člověčenství nasseho ráčil se učiniti účastníkem Ježíš Kristus Syn tvůj, Pán náš, který s tebou živo gest, a králuge v jednotě Ducha svatého Bůh, po všecky věky věků. Amen.

(Když kněz kalich obětuge.)

Obětugeme tobě, Hospodine kalich spasení, dobrotu tvogi vzývající, aby před obličej tvé Božské velebnosti s ljbau můnj za nasse a celého světa spasení vstaupil. (Sta to s nakloněnou hlavou nad oltářem modl se kněz). V duchu ponížnosti a se srdcem

štrauffeným, nech ať přigati jsme od Tebe
Hospodine, a obět naše ať se koná před tvými
očima dnes tak, aby se tobě, Pane Bože, líbila.
Přigď Posvětiteli všemohaucí, věčný
Bože, a požehnej tuto obět tvému svatému
gměnu připravenau.

Přigmi, Trogice svatá! tuto obět, kte-
rauž tobě vzdáváme na památku utrpení,
z mrtvých vstání a na nebe vstaupení Ježíše
Krista, Pána našeho, ke cti Blahoslavené
Marie Panny, sv. Jana Křtitele, sv. apoš-
tolů Petra a Pavla a těchto a všech Sva-
tých, aby jim ke cti a nám k spasení slau-
žila, a aby za nás v nebi orodovati ráčili,
gichžto památku na zemi světíme, skrze téhož
Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Secreta, aneb tiché modlitby.

Smilug se nad námi, kterjž bez milosti
tvé s ničeho nejsme, a přispěg svatě cirkwi
své, po všem světě rozšjřeně ku pomoci, aby
věřcej twogi skrze tebe pokoge došli a z o-
chrany tvé se radowali.

Ustanow nad stádem svým pravé apo-
stolské pastýře, a přispjweg mrchnostem v au-
řadech, aby dle vůle tvé národy spravugje,
pravého prospěchu poddaných poctivě my-
hledávali.

Dšvil, ó Pane! neměřicjch, potěš zar-

maucených, uzdrav nemocných a přispěj bíd-
ným a nuzným. Zachovej naše rodiče,
příbuzné, dobrodince a přátele, aby u
své věrně setrvali, život svůj dle
nj řídili a gedenkráte koruny věčné dosáhli, skrze
Pána nasseho Ježíše Krista, Syna tvého,
kterýž s tebou žije a králuje v jednotě
Ducha svatého gediný Bůh.

Präfacj.

V. Po vsecky věky věkům,

R. Amen.

V. Pán s námi.

R. S duchem tvým.

V. Srdce vzhůru

R. máme k Hospodinu.

V. Díky vzdávajme Pánu Bohu nassemu.

R. Slusno i spravedlivo jest.

W pravdě slusno a spravedlivo, hodno
a spasitelno jest, abychom tobě vždy a všude
díky vzdávali, Hospodine svatý, Otče vse-
mohaucj, věčný Bože, skrze Krista Pána na-
sseho. Skrze něhož velebnost tvau chválj an-
gelé; skrze něhož oslavujj tebe s nečvěššj
uctivostj vsecky mocnosti nebeské; skrze něhož
prozpěwujj Cherubjní a Serafjní radostné
chwalozpěwň, slavné gméno tvé welebje. Do-
wol i nám tvorům hříšným, bychom hlahy své
s chwalozpěwň duchů těchto nebeských spogili,

pořorně a vážně volagjce: „Swatý, swatý, swatý Hospodin Bůh zástupů: plná gsau nebesa i země welebnosti Twé, Hosanna na wýsostech! Požehnaný genž se béře we gmenu Páně! Hosanna na wýsostech!

Canon: nehpředněgšj djl mšse sw., w kterémž kněz tjšse s Bohem w wětšjím sgednocenj gedná.

Tebe tedy, nehlaslawěgšj Otče, skrze Ježíšse Krista, Syna twého, Pána nasseho skrausšeně prosjme a žádáme, abys milostiwě přigal a požehnal ta dánj, tyto dary, tyto swaté neposškworněné oběti, kteréž tobě obětugeme, předewšjím za twau swatau katolickau cirkew, kterauž pořogem obdariti, hágiti, usgednotiti a řjditi rač, po celém okrššlku zemšském, spolu s služebnjkem twým papežem nassjím N., worchnjm spráwcem nassjím N., cjsařem a králem nassjím N. a za wššedny prawowěrné a katolické, a aposstolské wjry ctitelé.

Memento, neb památka za žiwé.

Pomni, Pane, na služebnjky a služebnice swé N. N. (zde buď každého zwlášť, aneb wesměš wššedny ty, za které mšsi obětugeš, na pamět sobě přiwed) a na wššedny okološtogjcy, gegichž wjra tobě powědomá gest, a známa po-

božnost, za které tobě obětujeme, aneb kteří tobě tuto obět chvály obětují, za sebe a za svoje všecky; za vytaupení duší svých, za dosažení spasení a zachování svého, a vzdávají tužby své, tobě Bohu večnému, živému a pravému.

Obcování magice a v poctivosti chovájíce památku obzvláště slavné a neposkvrněné Panny Marie, Rodičky Boha a Pána našeho Ježíše Krista; ale též blahoslawených Apoštolů a Mučedníků tvých Petra i Pavla, Ondřeje, Jakuba, Jana, Tomáše, Jakuba, Filipa, Bartoloměje, Matausse Simona a Tadeáše, Lina, Kleta, Clementa, Křtysta, Kornelia, Cypriána, Wawřince, Krzyžogona, Jana a Pavla, Kosmy a Damiána, i všech tvých Svatých, pro kterýchžto zásluhy a prosby udělití rač, abychom ve všem pomoci tvé ochrany opovnění byli: skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Tuto pak obět služebnosti naší a i celé čeledi své, prosíme Pane, rač smjřlivě přigmouti a dny naše v pokoji ustanoviti a od věčného zahynutí rač nás vytrhnouti a ku stádu wyvolených tvých připočísti, skrze Krista Pána našeho.

Prosíme Bože, račiž učiniti tuto obět ve všem, požehnanau, přigatau, platnau, rozumnau a přigemnau, aby stala se nám tělem

a krvoj svého nejmilejšího Syna, Pána našeho Ježíše Krista.

Jež před tím dnem, než trpěl, vzal chléb ve své svaté a velebné ruce; a pozdviženými očima k nebi, k tobě Bohu Otci svému všemohoucímu, díky tobě čině, † dobrořečil, lámal a dával učedníkům svým, řka:

Sváté proměňování a pozdvihování.

Veźměte a gezte z toho vsickni; toto gest za gisté tělo mé.

Ó Ježíši! Synu Boha živého! Tobě se klaním, tobě díky činím, tobě živ jsem, i umírám; buď mi milostiv mně hříšnému! —

Podobně, po večeři vzal i tento převýborný kalich ve své svaté a velebné ruce své, a opět tobě díky čině, † dobrořečil, a dal učedníkům svým řka: Veźměte a pjte z toho vsickni, tento gest za gisté kalich krve mé, nového a věčného zákona, tagemství vjry, kteráž za vás i za mnohé vyhlita bude na odpuštění hříchů. — Kolikrát koli to činiti budete, čiňte to na mou památku.

Pozdravena buď nejdražší krev Spasitele mého Krista Ježíše! Nedopouštěj, ó dobrotivý Ježíši! aby na hříšné duši mé zmařena byla předrahá cena krve tvé! Rač mi ubohému hříšníkovi milostiv býti! —

Bo pozdwihowánj.

Ó Jezíssi! nehtraucněšši díky tobě činíme, že gšl sám sebe za nás nebeskému Dci záračným spůsobem na oltáři swém obětowati ráčil. Bože wesskeré lásky! uděl nám toho, aby nám tato obět k dosažení wěčného spasení nápomáhala.

Pročez také Hospodine my služebnjci twogi a lid twüg poswěcený konagje památku přeswatého utrpení téhož Krista, Syna twého, Pána nasseho, něbrž i z mrtwých wstánj a slawného na nebe wstaupení; obětujeme přegasně welebnošti twé z darůw a z udělení twých obět čistau, obět swatau, obět neposskwrněnau, chléb swatý žiwota wěčného, a kalich spasení ustawičného.

A račiž gasným a milostiwým hleděti obličegem a obljbiti sobě; gakož gšl ráčil obljbiti sobě dary sprawedliwého služebnjka swého Abela, a obět praotce nasseho Abraháma, i kterauž tobě wěnowal nehwyššj kněz twüg Melchisedech obět swatau, obět neposskwrněnau.

Bořorně tě prošjme, wssemohaucj Bože, weliž tuto obět dáti škrze ruce angela swého swatého doněsti na wznessený oltář swüg před obličeg swé božské welebnošti, abychom, kdožkoli z tohoto oltáře přeswaté Syna twého tělo a

krv přijmati budeme, všim požeháním, a milostí naplněni byli. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Memento, památka na zemřelé.

Pomni také, Hospodine, na služebníky a služebnice své, kteříž nás předessli se znamením křížem, a odpočívají ve snu pokoje N. N. (tu přednes Bohu v srdci svém ty zemřelé, kteréž Bohu poručeti máš v úmyslu). Těm i všem v Kristu odpočívajícím račiž Hospodine místo útěchy, světla a pokoje poskytni. Skrze téhož Krista, Pána našeho. Amen.

Nám pak hříšným služebníkům svým v množství slitování tvých důvěřujícím račiž podíl něgafy, a společenství udělití se svými svatými apoštoly, a mučedníky: s Janem, Štěpánem, Matěgem, Barnabášem, Ignacem, Alexandrem, Marcellinem, Petrem, Felicitou, Perpetuou, Agatou (Káta) Lucij, Aněžkou, Cecilij, Anastasij, a se všemi Svatými tvými, v jejichž společnost neceně zásluhy naše ale podle slitování Svého račiž uvésti nás skrze Krista Pána našeho; skrze něhož Hospodine všecko to dobré vždy tvoříš, posvěcuješ, obživuješ, zehnáváš, a uděluješ nám. Skrze něho a s ním, a v něm budíž tobě Bohu Otci všemohoucimu, v jednotě Ducha svatého, všecka čest a sláva, po všecky věky věků. Amen.

Pater noster: Otče náš.

Modleme se! Ó Bože! Spasitelnými roz=
kazy napomenuti, a Božským naučením vy=
cvičeni, jako děti tvé smjme wolati: Otče
náš, jenž si na nebesích. Posvět se jméno
tvé. Přijď království tvé. Buď vůle tvá
jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší
dejž nám dnes; a odpusť nám naše viny,
jakož i my odpusťme našim viníkům; a
neved nás v pokušení; ale zbav nás od
zlého. Amen.

Vysvobod nás, prosíme Hospodine, ode
všeho minulého, přítomného i budoucího zlého,
a na přímluvu blahoslavené a neposkvrněné
Rodičky Boží Marie, a tvých blahoslavených
Apostolů Petra a Pavla, Ondřeje a všech
Svatých, uděl milostivě pokoy za duš našich,
abychom pomocí tvého milosrdenství od hříchů
byli vždy svobodni, a především zarmauce=
ním bezpečni. Skrze téhož Pána našeho Je=
žíše Krista Syna tvého, jenž s tebou ži=
vost a králove v jednotě Ducha svatého Bůh

V. Po všech věky věků.

R. Amen.

V. Pokoy Páně buďž vždycky s námi.

R. I s Duchem tvým.

Veránku Boží, genž snjmaš hříchů světa,
smilug se nad námi!

Veránku Boží, genž snjmaš hříchů světa,
smilug se nad námi!

Veránku Boží, genž snjmaš hříchů světa,
uděl nám pokoge!

Sw. přigimánj.

Pane Jesu Kriste! genž gfi řekl Aposstolům swým: Pokog swúg zústawugi wám, pokog swúg dáwám wám; nepatř na hříchů mé, nýbrž na wjru cjrkwě swé, a rač gi dlé wúle swé zachowati w pokogi a gednotě, genž co Bůh žiw gfi a kralugeš na wěky wěkůw. Amen.

Pane Zežjssi Kriste! Synu Boha žiwého, kterýž gfi z wúle Dce přičiněnjm Ducha swatého, smrti swau swět ožiwil, wyswobod mne skrze toto přeswaté tělo swé, a krew swau, odewssech hříchů mých, a ode wssého zlého. Deh, ať wždy oddán gsem přikázanjm twým a nedej mi nikdy odlaučenu býti od tebe, genžto s týmž Bohem, Dcem a Duchem swatým žiw gfi, a kralugeš Bůh na wěky wěků. Amen.

Požjwánj těla twého, Pane Zežjssi Kriste, gežto se gá nehodný duchownjm způsobem nnyj osmělugi přigmanti, nech ať mi neuj k odsauzenj a zahynutj ale po milosti twé budiž mi na obranu dusse i těla i k dosazenj spasenj, genž gfi žiw a kralugeš s Bohem Dcem

w gednotě Duchu swatého Bůh po wšech wěkůw.
Amen.

A tať otwírám tobě — gá hřjssnjš —
srdce swé, s krausseně a pokorně wolage.

Pane! negsem hoden, abys wessel pod
střechu mau, ale toliko rci slowem a uzdra-
wena bude dusse má.

Pane! negsem hoden, abys wessel pod
střechu mau, ale toliko rci slowem a uzdra-
wena bude dusse má.

Pane! negsem hoden abys wessel pod
střechu mau ale toliko rci slowem, a uzdra-
wena bude dusse má.

Tělo a krew Pána nasseho Jezisse Krista
ostřjhey dussi mau k žiwotu wěčnému. Amen.

Tělo twé, Pane Jezissi Kriste! kterěz gsem
duchowuě přigal, a krew twá, kteráž mne du-
chowuě napogila, ať wždycky s twau milostj
přebjwá w srdci mém, a učiň, aby se mne
nepřidržela posštwrna hřjchů, gelikož mne tať
čisté a swaté swátosti občerstwily; genž gsi žiw
a kralugeš na wěky wěkůw. Amen.

P o p ř i g j m á n j.

Bud gmeno Páně pochwaleno. Od toho
času až na wěky.

Modlitby na straně epistoly.

Modleme se:

Prosime, wšsemohaucj Bože, abychom au-

činku toho pokrmu spasitedlného užili, gehož zámdawek škrze tato tagemstwí swatá gsme přigali.

Ušetř Pane! lidu swého, a nedej nás, předrahým tělem a křwí Syna twého wykaupené, nátišk, wálkami, nemocemi, nehodami a giným zlým saužití. Škrze téhož Pána nasseho Jezisse Krista, genž s tebau žiw gest a kraluge w gednotě Ducha swatého po wšsedň wěky wěkům. Amen.

Požehnaní kněžské.

Nechat se tobě, swatá Trogice, ljbí nepřonjženěgsí služba má, a propügč, aby ta obět, kterauž welebnosti Twé gá nehodný obětował; tobě přigemná, mně ale, i wšem, za kteréž gsme gi obětował, pro milosrdenstwí twé k smjřenj slaužila, škrze Krista, Pána nasseho. Amen.

Požehnež nás wšemohaucj Bůh Otec †, Syn † a Duch † swatý Amen.

Ewangelium sw. Jana.

Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha, a Bůh byl Slovo. To bylo na počátku u Boha. Wšsedň wěci škrze ně učiněny gsau, a bez něho nic není učiněno, což učiněno gest. W něm žiwot byl, a žiwot byl swětlo lidj; a swětlo w temnostech^ž swjtj, a

tmy ho neobsáhly. Byl člověk poslaný od Boha, kterémuž jméno bylo Jan. Ten přišel na svědectví, aby svědectví vydal o světle, aby všichni věřili skrze něho. Nebyl on světlo, ale aby svědectví vydal o světle. Bylo světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět. Na světě byl, a svět skrze něho učiněn gest, a svět ho nepoznal. Do vlastního přišel a svogi ho nepřigali. Kolikoz pak koli prigali ho, dal jim moc syny Božími býti, těm, kteří věří ve jméno jeho. Kteržto ne z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, ale z Boha zrozeni jsou. A slovo tělem učiněno gest, a přebývalo mezi námi; a viděli jsme slávu jeho, slávu jakožto Jednorozeného od Otce plného milosti a pravdy. — Bohu díky!

Modlitba po mši svaté.

Dejž nám, ó Bože a Otče! abychom vděčností plným srdcem tobě obětováni ono nábožné předsevzetí, že této nejsvětější oběti k cnostnému životu co nehodněji od nynějška již užívati, a v milosti tvé vždycky prospívati budeme, abychom takovýmto způsobem neskončených zásluh jednorozeného Syna tvého, Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista vždy více a více účastni, a skrze ně blaženosti věčné hodni učiněni byli. Amen.

Modlitby před swatou zpovědi.

Ó swatý Bože! genž wždy hotow gsi, hříšnýj na milost přigjmati, a gim hříchů gegich odpausstěti, pohled swýma milosrdnýma očima na mau bjdnau dussi, k tobě se zase obracugjci, a we wodě křesťanského pokání očistěni, ode wšech hříchů žádagjci. — Ó dusse swatý! wěčné swětlo božj, oswět rozum můg! a buď při mně, abych wšech hříchů swé poznal a to tak zřetedně, gaž ge někdy po smrti před saudnau stolicj twau spatřim. Degž, abych poznal, co gsem zlého učinil, a co dobrého opustil, gať těžce w službě twé swaté gsem se prohřešil, gať mnohonásobně blížnjho urazil, a gať proti sobě samému a powinnosti swé se provinil. Medopauusstěg, ó Bože, wěčná prawdo! abych mne má samoláška zaslepila a oklamala; otewři oči rozumu mého, bych sebe samého náležitě poznal a tolik, co potřeba gest, knězi twému upřimně se wyznal. Obměčičiž srdce mé, abych hříchů dokonale želal, a ge nápotom nadewšedko zlé nenáwiděl. Řiď gazyk můg, abych se z nich docela wyznati a odpausstěni dosáhnauti mohl. Amen.

Zrcadlo zpovědnj.

Předně si spomeň, kdys poslednjkrát u

sw. zpovědi byl, zdaliž gfi w poslednj zpovědi žádného smrteelného hřichu nezatagil? zdaliž's uložené pokánj wykonal? zdaliž gfi ty powinnosti wyplnil, které ti po poslednj zpovědi uloženy byly? potom si připomeň hřichy, kterých gfi se od poslednj zpovědi dočinil.

P r o t i B o h u. Zdaliž gfi obhčegnau swau pobožnost, modlitby, mssi swatau nezanedbal, aneb zběžně toliko a gen powrchně ge wykonal? Zdaliž gfi kázanj neb cwičenj křestanské nepromesskal? Zdaliž gfi i odpolednj služby Božj neopomenul? Zdaliž gfi w modlitbách dobrovolně roztržitý nebyl? Zdaliž gfi se po kostele wsfetečně neohlížel, a nepotřebné rozprávky wedl? Zdaliž gfi w zasvěcený den pracowal, aneb giným pracowati dal? Zdaliž gfi geg w pitj, hranj a w tanci stráwil? Zdaliž gfi we swátek kaupj neb prodagů hleděl? Zdaliž gfi lhal, křiwě, bez potreby a pochybně přísahal? Zdaliž gfi se zařikal, že chceš cokoli zlého učiniti, neb dobrého opustiti? Zdaliž gfi sliby a předsewzetj Bohu učiněné powždy držel? Zdaliž gfi s duchownjm statkem lichwil, w desátcih oklamáwál? neb od chrámu Páně, a ze zbožj kostelnjho něco odcizil? Zdaliž gfi Swátost ol-tárnj, bířmowánj, poslednjho pomazánj, stawu manželského s čistým srdcem přigal? Zdaliž gfi při swátosti pokánj wždyčy prawau skrauffenost a silné předsewzetj měl, žiwot swúg polepssiti? Zdaliž gfi pjsma sw. k žertům užjwal, pobož-

ným a duchovním lidem pro jejich pobožnost se posmíval? Zdalíž gfi Bohu za jeho darů wzdů děkował?

Proti wjře. Dobrowolným pochybováním, wssetečným sfaunáním, marným s nekatolickými hádáním, obcowáním, čtením kněh sspatných, wjru a mrawy podkopáwagjcch, poslaucháním, gich půgčowaním, prodáwáním, wchwalowaním, skrýwáním neb zadržowaním; snad gfi je Pánu Bohu rauhal, klenjm, zlořečenjm, křiwau přisahau, takélis kdý kauzel, powěr, hádánj a zažehnáwánj užjwal, neb powěrám giné wnyčował, wnykládánjm suů a kareť snad hřešsil? swatých slow a wěcj k tomu užjwage? Takélis sám tomu se učil, a swé děti i domácí čeládku učiti dal, co katolický křesťau wěděti má?

Proti naděgi. Také gfi kdý opowázliwě na milosrdenstwj Boží spoléhal, neodkľad gfi s pořáním a polepsšením žiwota nawzdor upomjnánj swědomj na delšj čas, neb zauřal gfi suad nad milostj Boží myšlenkau: Neujt možná, by mi Bůh odpustil, neb nelze abych se polepsšil. Byl gfi malomyšlný w nešťěstj? nereptal gfi w protivensťwjch a sauzenjch proti Bohu? snad swéwolně gfi we zlém trwal? Zdalize gfi wjce w lidi nežli w Boha nedauřal? Nezanedbal gfi tjnto nedostatkem powinné důwěry w Boha negaťým způsobem ono gediné, čehož gest zapotřebj, modlitbu a službu Boží a wůbec péči o spaseuj

dusse své? Snad gfi je dobrovolně do nebezpečnstwj hřjchu pausstěl neb w něm trwal? a gať častokráte geg ipáchal?

Proti lásce B o ž i? Milowal-li gfi Boha z celého srdce swého, ze wssj dusse své — nadewssecko? Konal-li gfi z lásky k Bohu powinnosti své ochotně, wěrně a dokonale, i kdž obtjžné byly, a zapřenj sebe samého žádaly? Zdaliž gfi proti Bohu nereptal, geho swatým wnuknutjm neodporowal, zlého dle své možnosti a powinnosti přetrhowal? Zdaliž gfi někomu k zaljbenj hřessil? Zdaliž gfi swého bljžního, aneb i čajný statek — bohatstwj, zdrowj, důstognost, wjce nežli Boha nemilowal? Zdaliž gfi z páchaných hřjchů je neradowal, neb njmi je newychlaubal? — Zdaliž gfi se častěgi we wjře, naděgi a lásce cwičil, gať gfi pod těžkým hřjchem powinnen byl? — zwlásst w pokussenj a w nebezpečnstwj těla i dusse?

Proti bljžnjmu; swému představenému — sobě rovnému — swému poddanému:

M y s s l e n j m: Zdaliž mysslenj twá o něm podezřelá, potupná, hněwivá, mstitedlná, wssfetečná a lstiwá byla? Zdaliž's tať proti rodičům neb swým předřjzeným smenyslel? a zdaliž gfi je w mysslenj takowém dobrovolně a déle zdržowal?

S l o w y: Zdaliž slowa twá nestydatá, utrhačná, pomlauwačná, lzitwá a falešná byla? Zdaliž psanjm, zpjwánjm neb rozmlautwánjm

pronešena byla? Zdaliz gŝi ty sám začal, neb genom poslouchal, a mlčenjm prohlížel, aniž tu, kde sluselo, newyhtýkal? Paŝli něco tafového znameuitého nagdeš, powěz: zdaliz gedna neb wjce osob to sluselo? Zdaliz gŝi taŝe mezi bližnjmi swár a newoli tropil, giné tupil, a nimi pohrdal? Zdaliz gŝi k hřichu ginému dopomáhal, radil, namlauwal, ponaukal? Zdaliz gŝi křiwě proti někomu swědčil; tagné wěci, skryté nedostatky a poklésky pronášel? Zdaliz gŝi z hněwu a netrpěliwosti giné dáblu poraučel, prokljal, duchownj a wezdehŝŝj dobrém záwiděl a zlé přál? Zdaliz gŝi chybly bližnjho potupně přetřáŝal?

S k u t k y: Zdaliz gŝi kradl, zbožj kra- dené kupowal neb přigjmal? Zdaliz gŝi nalezenau wěc podržel, neb gi zapřel? Zdaliz gŝi w kaupi neb w prodagi giného oklamal? Zdaliz gŝi ŝkody učinil bližnjmu na statku, dobytku oŝenj? neb cizj wěc sobě přiwlastnil? Zdaliz žádného swým chowánjm nepohorŝil? Zdali gŝi komu powinnowané pomoci odepřel, aneb w nauzi moŝa pomoci, geg oslyŝel? Zdaliz gŝi sobě sám podtagj platil, a neslusně z cizjch peněz sobě wynahražowal? Zdaliz gŝi něgafy zbhyteŝ zadržel, swěčené wěci zkaziti nechal? Zdaliz gŝi dané slowo a přjpowěd wěrně splnil?

Potudž w manželstwj gŝi, rozpomeň se taŝe: zdaliz gŝi se proti manželŝké wěrnosti,

svornosti, stydliwosti a poslussenstoj neprohřešsil, swárny a newole tropil? Zdaliž gšl dítškám swým a čeládce dobrý příklad dáwal? Zdaliž gšl dle křesťanské lásky a sprawedlnosti ge trestal; zdaliž gšl dle Boha a powolání gegich a ne dle swěta o ně se staral a ge zaopatřil? Zdaliž gšl swé hospodářstwj w dobrém stawu držel, aneb snad sčrže marnotratnost ge promřhal?

Dítšy nápodobně, gačo i čeládka magj se upamatowati, zdali rodiče swé, duchownj i swětské předstawené powinně ctily, milowaly, gich poslusseny byly, wěrnau službu a pomoc gim prokázaly?

Při tom dobře slussj znamenati, že wšsečny swaté zpowědi neplatné a swatokrádežné gsau, po kterých nenawrátjme a nenahradjme, pokudž možné gest, wšse cokoli se giným gač na statku tač na cti, neb giných znamenitěgššjch wěcech s nassj wědomostj odgalo?

Pr o t i s o b ě s a m ě m u.

B e n ě h a u: Zdali gšl sám mnoho o sobě smenššlel, marné chwály wnhledáwal, něčjm dobrým neb zlým se příliš wychlaubal; giné tupil, gjmi pohrdal, gim se posmijwal; za čudé rodiče a přátely se styděl, ctnostné činy gen na očo dělal, abyš od giných widěn byl, w nádherném krogi a ššatstwu nad giné se wynáššel?

Laťomstwjm: Zdaliz gſi dle možnosti almužnu chudým rád dáwal, aneb ge snad wyhánel, na ně braukal; přiliffně o časné věci se staral; sobě samému neb giným potřebného wychowánj a wyžitwenj utrhowal, a na zdrowj ſi ſškodil?

Záwistj: Zdaliz gſi žiwosti bližnjmu nepřál, a geg o nj pripraviti mjuil? Zdaliz gſi nad nešťěstjm geho se radowal, aneb snad nad šťastjm geho se rmautil?

Smilstwjm: Zdaliz gſi nečistá myſſlenj měl, w nich dobrowolně jetrwal, se kochal, libowal, w skutek uwěſti chtěl a žádal? Zdaliz gſi na lůžku nečisté suy měl, že gſi gich žádostiw byl, a ſchwálně přjčiny k nim dáwal? Zdaliz gſi oplzlé, nestydaté řeči, zwláſtě před mládežj, aneb ku pohorſſenj přjstogjcejch mluwil, neb podobné řeči s libostj poslauchal, aniž gich, kde mohl, přetrhowal? Zdali gſi nestydatým pohljženjm, hauebným dotýkánjm sebe samého neb giné osoby hřeſſil? Zdaliz gſi malowánjm, pſanjm, čtenjm, zpjwánjm obgjmánjm sebe neb giného k chlipnosti wzburowal; zdali ſi nestaudné pjsně zpjwal, neb pſanj pſal? Zdali gſi smilstwj neb cizoložstwj se dopustil, neb dořonalh úmyſl měl, se ho dopustiti? s gakan osobau? To wſſe gſi powinnen s přjſluſſnau početnostj wyznati, gaťož i okoličností, gimiž se hřjch twüg ſtáwá wětſſj neb menſſj. Muſſjſ také powěditi, gať dlanho w tom hřjchu wězjſ, gať často gſi se ho dopustil; gaťch měl

hřích následků? aneb zdaž gš z něho pomstale následky hřissným způsobem překazil? ským gš hřessil, aneb toho k hřichu připustil: tak abys zpovědníku žádného osobně, to gest ze gmena, negmenoval. — Konečně sem náleží wsseliká giná zákonem Božím zapovězená necudnost, kteráž w manželstwj se tropjwá.

O b ž e r s t w j m: Zdaliž gš nestříděně po-
krmů požíwal? Zdaliž gš sám sebe, neb giného
tuze opil až s ublizením na zdrowj, tak že
ani Boha, ani swěta neznal? Zdaliž gš w za-
povězený čas bez powolenj masa požíwal?
Zdaliž gš z přikázanj o postu posměch činil,
u giných zlehčowal, neb giných k přestaupenj
geho přiměl?

H n ě w e m: Zdaliž gš se bez příčiny hně-
wal a zlobil? Zdaliž gš měl na swého blíž-
ního těžký a dlouhý hněw a gemu gš neod-
pustil? Zdaliž gš mu těžce na těle, neb na
zdrawj škodil, geg ranil, zbil? Zdaliž gš mstj
nad nepřitelem wnhledáwal, a smjřiti se s njm
nechtěl? Zdaliž gš giných k hněwu popauzel,
nawáděl, a příčinu dáwal?

L e n o s t j: Zdali gš se obzwláště w na-
řizený čas zpomjdal, a Swátost oltárnj při-
gymal? Zdaliž gš w službách Božích lenimý
byl, od počatého dobrého zase upustil, též pří-
ležitosti k hřichu se přidržel? Zdaliž gš se
w potřebných powinnostech stawu swého cwičil,
gim rozuměl, gažto auředník, saudce, lékař,

hospodář, řemeslník atd. ? Zdáli gš o spasení duše své náležitou péči a starost měl ? — Znamená pak, že při hříšných smrtelných gš povinen, počet udati, kolikrát se to stalo : pakli se dobře upamatovati nemůžeš, pověz aspoň dle zdání a maudrého povážení, kolikrát u příkladu — za den, za týden neb za měsíc. —

Můžeš také dle desatera Božích přikázání neb patera přikázání církevních, svědomí své zpytovat ; a neb dle pěti smyslů svých, zdaliž gš gednjm neb druhým hřešil ? —

Modlitba po zpytování svědomí.

Bože a nehlafkawěgššj Otče můg ! litugi a željm z celého srdce svého wšech hříchů svých, kterými gšem kdykoli tebe rozhněwal ; ó kž bych byl nikdy nezhřešil ! Kto gest mi, ó Bože můg, toho a proto před celým světem, před nebem a zemí se hanbjm, že gšem gá bjdný a opowržeuný člověk wůli twé swaté se protiwiti, přikázání twá ruffiti, a welebnost twau tať často a tať těžce urážeti se opowázil.

Odwolámám, zmarugi, a gať mohu w nic uwozugi, cokolitw gšem myšlenjm, slowem, skutkem, a opusstěnjm, hned od času prwnjho poznání tebe, proti Tobě ó Bože ! byl prowinil, a přálbnych, kdych se to nikdy bylo nestalo.

Obávám se sice přísného trestu tvého; kdyby ale také žádného trestu, žádného pekla a očistce nebylo, lituji nicméně, a litovati budu z celého srdce svého, že jsem gá neděčně stvořenj tvé, tebe nestjhlau, a nesmjrnau do= brotu, Boha nekonečné lásky, a všemožné cti hodného kdy rozhněval.

Nikdy, nikdy více nechci o Bože můj! tebe urážeti: s pomocí milosti tvé volím raděgi umřjti; raděgi vssecko; i to nehtpcj sná= sseti, raděgi vsseho i toho negmilegssjho na světě se zbawiti, nežli tebe Boha mého napotom, obzvláštne tím hřjchem N. N. rozhněwati.

Chci ó Pane, života svého polepsiti, ze vssech hřjchů svých naležitě se wyznati, zlých příležitosti k hřjchu se warowati; uložené mi pokánj wykonati a vsseliké powinnowané náhrady učiniti.

Odpust mi tedy o nedobrotiwěgssj Otče! gakož i gá z lásky k tobě vssem svým nepřá= telům odpausstjm; uděl mi pomocné milosti tvé, abych s nj budaucně dobře žiw býti, a w nj do smrti své setrwati mohl. Amen.

Nynj wyznáwen hřjchy své, a když kněz rozhřessenj dáwá: bige se w prsy své řekni:

Bože buď milostiw mně hřjssnému, Je= zjssi Synu Dawidůw smilug se nademnu! Ó Pane od twáři své mne nezamjten, a srd= cem kagjcjm nezhrzeg.

Po swaté zpovědi rciž takto:

Budiž tobě prosím, ó Pane Ježíši Kriste! skrze přimluvu blahoslavené Panny Marie, a všech milých Swatých tvých wděčná a přigemná tato zpověď má; a cokoli uhyj, i když se mi nedostávalo k dostatečnému a srozumitelnému hříchův wyznání, nechť to doplní nesmírná láska a dobrota tvá, skrze kterou rač mne ode všech nepravostí mých očistiti, pravou láskou a milostí svou obdariti, a k životu věčnému přivésti, než vši život, a tralugeš Bůh na věky věkův. Amen.

Pobožnost k sw. přijímání.

Modlitba sw. Tomáše Akwinského
před sw. přijímáním.

Milosrdný a věčný Bože! ať bližším se, abych tělo a krev gednorozeného Syna tvého, Pána nasseho Ježíše Krista přijal. Přicházím nemocný k lékaři života; nečistý k prameni slitování; slepý k světlu gájnosti; bližším se co chudý a potřebný k Pánu nebes a země; nahý ku králi slávy věčné! Protož pro-

šim tebe pro neobmezené milosrdenství tvé, uzdrav mne mdlého a chorobného, očisti mne od poskvrn mých, osvět slepotu mou, přispěj chudobě mé, a přioděj nahotu mou, abych ten chleba Angelský, Krále všech králů a Pána mocných s takovou uctivostí a litoostí nad hříchů svými, s takovou vřavou, čistotou a hlubokou pokorou do srdce svého přigal, aby duse má potěšenj a spasenj nabyla. Bože nedobrotivějšj! přispěj mně, abych tělo Ježíše Krísta Syna tvého, které on z nečistší pannauské matky na se vzal, tak přigměl, abych milost jeho dosáhl, a mezi audy jeho připočtenu býti zaslanžil. Propůgč mně též, Otče nehlaskavějšj, abych gedenkráie w zemi pokoge na tohoto Gednorozeného tvého twářj w twář patřil, gehož unij we swátosti skrytého požíwati budu, a kterhž s tebou žiw gest a kraluge w gednotě Duchu sw. Bůh na wěky wěkůw. Amen.

Djkučiněnj po sw přigmánj.

Š přiwětivh, laskavh Ježíši! děkugi tobě z celého srdce, že gšj mne předrahým pokrmem swatého těla svého nasytiti a předrahým nápojem krwe své napogiti ráčil. Ach kdo gsem, že gšj mne nehodného k stolu swému připustil? —

Propůgč mně milosti, ať na welikau

lásku tvou nikdy nezapomenu. Tělo a krev
tvá, tento božský pokrm, požehnej a posvětiž
tělo a duši mou, a uchovej mne ode všech
hříchů. — Ach vykupiteli a Spasiteli můj!
budiž ty živ ve mně a dej mi žiti v tobě;
vypuď ze mne všechny nečistoty, a podrž a
mé srdce mé samogedině, gažžto přijmeteš jen
pro sebe.

Okráslí duši mou duchovní ozdobou,
sličností nebeskou, tvou živou, láskou roz-
cenou, důvěrou pevnou, nadějí, pokorou a
trpělivostí, tichostí a pobožností, věleu tuž-
bou po tobě samém, ať vždy v společnosti tvé
gsem, necht' gjm nebo pigi, spjm nebo bdjm,
živ gsem neb umjram, abys při mně a ve mně,
gá při tobě a v tobě věčně zůstával, vždy
s tebou hodoval, o tobě hovořil a zpíval, a
bez přestání na tebe myslil, abych u tvé té
umřiti, v den soudný radostně vstáti a vejti
mohl do radosti věčné, kterauž gfi mi vydo-
bhl a připravil, u tvého a mého Boha a
Otce nebeského. Amen.

Modlitba k blahoslavené Panně
Marii po sv. přijímání.

Velebím, a poručím se tobě ó nevdů-
stogněgšji Panno Maria, nebe i země Královno;
která gfi v nejsvětěgšjim životě svém Pána
a Spasitele svého, gchož gsem gá nehodný při-

gjal; z Ducha sw. počatého, hodně nosila : prosim tebe, ó Matko Božj! abys se u téhož Syna swého přimlwlila, a čeho gsem kolt při přigjmánj welebné této swátosti se dopustil, gaž i wšech mých nedbanlivosťj a nehodnosťj, odpustěnj mně wyprošiti ráčila.

Ty, která gšl wždyčj čistá, newinná a Bohu milá zůstala, učiň s přjmluwau swau: by mně toto přigjmánj Nešwětěgšj swátosti tať poswětito, aby budaucně srdce i tělo mé oderossj posskwrny hřjchů smrteďlného neporušsené zachowáno bylo.

Ty, kteráž gšl, počawšsi Syna z Ducha swatého, welebné chwály Hospodinu prospěrowala, a w Bohu Spasiteli swém plěšala: učiň o Panno a Matko, bych twými mocnými a důstognými modlitbami toho dosáhl, abych s tjmto swatým přigjmánjm nowého a wraucjho Ducha nabyl; wždyčj na modlitbách a chwálách pobožných trwal; a tať wzácnému králi, , wykupiteli a hostu mému ničdy newděčným, nýbrž geho wěrným a stálým služebnjkem w každém čase býti se proukázal. Amen.

Modlitby za odpustěj.

Ó Ježíšsi! genž gšl na swět přigjiti ráčil, abychom žiwot měli, a geg w hognosti měli! pevně wěřim, že gšl

w tomto úmyslu své sv. církvi kljče království nebeského svěřil s příslibením že wšedko, co na zemi swáže a rozváže, i w nebi swázáno neb rozvázáno bude. Wěřim i také, že ty, ó Ježíssi! sv. církvi své moc gfi dal odpustky udělowati, a že užívánj gich spasitedlné gest.

Ó Bože! nejwýššj pastýři a Otce wěřjch! kterž Duchem swým swatou církew řjdiš a poswęcugeš, genž gfi skrze Ježísse Krista sláwu gména swého wšsem národům zgewil, zachowey prosjme a podporug djlo slítowánj swého, aby církew twá we wšsem dobrém rostla, po celé zemi se rozššřowala, a u wyznáwánj sw. gména twého wěruě setrwala, Skrze Krista Pána nasseho. Amen.

V. Abys swau swatou církew sprawowati a zachowati ráčil. R. Tě prosjme, uslyš nás. Otce náš. Zdráwas Maria.

Ó Bože! dárcě pokoge a milownjče gednoty, propügč wšsem křestanským mocuárům, služebnjům swým, auplné swornosti w dobrém, odstraň wšedky wálky, nepokoge a rúznice, aby wěřej twogi w dokonalé swobodě wjry tobě slaužiti mohli. Skrze Krista Pána nasseho. Amen.

V. Abys králům a knjzátům křestanským pokog a swornost dáti ráčil. R. Tě prosjme, uslyš nás. Otce náš. Zdráwas Maria.

Wšsemohaucj, wěčný Bože! genž každého

woláš k spasení a nechceš, aby kdo zahynul, shlédnu milostivě na duše, oklamane ústky nepřitele zlého. Propůgč křesťanům, aby všefco rozkolnictví odstranili, bludů se odřekli a navrátili se k jednotě tvé pravdy věrným zachovávaním zákona tvého života věčného dosáhli. Strže Krista Pána nasseho. Amen.

V. Abys nepřátele církve sváté poujziti a obrátiti ráčil. R. Tě prosíme, uslyš nás. Otče náš. Zdrávas Maria.

Wšemohaucj, věčný Bože, Otče smilování, vzpomeň na služebníka svého Pia, gehož gfi widitelnau hlavau Církve své učiniti ráčil a zachowegž ho podle velikého milosrdenství svého. Uděl mu ducha maudrosti, síly a dobré rady, aby twau sw. Církew požehnaně spravowal a pod ochranau nesmjrné milosti tvé si wydobył forunu věčného života.

Bože všech věřících, pastýři a řjditeli, shlednuž milostivě na služebníka svého N. (jméno vlastního biskupa) gehož gfi nám za vrchního pastýře ustanowiti ráčil; popřeg, prosíme, aby svěřence své slowem i příkladem wzdělawal tak, aby spolu s lidem svěřeným wessel do života věčného.

Wšemohaucj Bože, dimotworný dárce wšeho dobrého, jessli ducha sw. wšem služebníkům swým, kněžím a pastýřům, gakož i osadám pod gegich správau. Dehž jim hognost milostj a požehnanj s nebes, aby w duchu a

to pravdě před tváří tvou chodíce, Tobě se věčně zalíbili.

Ó Bože, gehož duchem se celé tělo Cirkve posvěcuje a řídí, wyslyš nás, za všedky řády cirkvny prosebně volagjci, aby milostj tvou všedhen duchovnj stav Tobě věrně slaužil.

Bože, nebeský Pane svatě žni, genž gšf nás gednorozeným Synem svým naučil modliti se a prositi, aby dělnjky wyslal na winici svou; shledni na prosby věrného lidu a žehney těm, gežto gšf k svatě službě a k duchovnj správě pro spasenj dušj našich zvoliti ráčil; aby milostj tvou povoláni a posvěceni co dobrj dělnjci na winici tvé nalezeni byli. Za to tě prosjme skrze Krista Pana našeho. Amen.

V. Abys náměstka Apostolského i všedkeren duchovnj stav to svatém náboženstvj svém zachovati ráčil. R. Tě prosjme, uslyš nás. Otče náš, Zdravas Maria, Věřim to Boha, atd.

Ó Bože sliťovnjče! tys propůgčil cirkvi své té moci, a ta laškavá matka otvůra mi dnes milostné poklady gj tebau svěřené. Vděčně použivám milosti, gež mně podává. Nedeg mi všaf zapomnauti, že ovoce odpustků a prominutj časnjch a věčnjch trestů, gež by gšme na tomto světě vytrpěti museli, gen pravě řagjci hřjssnjci, kteřjž srdce své po-

kanjm očistili, aučastni gsau. Nahrab, čeho se nám k přisnému pokanj prvnych křestanů nedostává, lástau swau a nektončnými zasluchami Jezisse Krista, w němž wssični křestané milost a wykaupeni mají, a skrze něhož od slitování twého blahoslawenstwí nebeské očekáváme. Amen.

Pobožnost na swátky blahoslawené P. Marie.*)

Na slawnost neposstwrněného početí
P. Marie.
(8. Prosince.)

Nejblahoslawenějši Panno! genž gšihned při narození swém za nejčistjši matku, Pána a Spasitele našeho, Jesu Krista ustanowena byla, — pokorně ctíme swaté učení cirkwe katolické, uctiwě wěřjce w nebeskau čistotu twau, w kteréž gšibez hřjchu bywšsi počata, po celý život hřjchu se nedopustila, a nejwšějši blaženosti wždy důstognau sebe za-

*) Wyňata z modlicí knjzky p. Bened. Pfeiffera, Dpata Strahowského.

chowala. — Wypros nám tedy nečistšji matko Páně, u božského Syna svého tobě podobnau lásku k ostržhání čistého svědomí, abychom nikdy zaumyslně nepowolomali hříchu, wššji příležitosti k zlému pilně se wjstržhagjce, po ničem tak horlivě netaužili, gačo milosti Boží dosáhnauti a gi opatrowati w sobě, abychom s nj někdy dospěli k oné blaženosti, w které ty se radugeš s Jesu Kristem Synem twým, Pánem a Spasitelem našim. — Amen.

Na slawnost očistowání P. Marie,
neb Hromnic.

(2. Anora.)

Ó matko Syna Božjho! gač hluboce musjela swatá dusse twá oné wznessené hodnosti pocjtiti, ku které tebe Pan neywyššji powolati ráčil, an gšj při obětowání milého Syna svého, Jesu Krista, w chrámu Jeruzalémském uábožného stařečka Simeona zwolati uslyssela: Ano, totoť gest swětlo k zgewenj národům, a k sláwě lidu svého Iraelského, kteréž se ukázalo před obličegem wššech lidj na zemi. Tut gšj opět poznala wznessené powolání své, a ponjženě zachowáwalas wššedko w srdci swém, cožkoli se při této ctihodné slawnosti w chrámu Páně dalo.

Ó degž, neyblahoslaweněgšji Panno, at

my hluboko w srdci opatrugeme wjru, naděgi a lájku, abychom za příkladem twým s prawau pokoranu hlasu Božjho w dussi nassj pozorní byli, a se wssj ochotnostj se příjnému zastáwanj wsselikých powinnostj swých odhodlali, gichžto nám ruka Božj na pauti wzděgssjho žiwota ukládá. Tu hle wěrnost a lájku ke wssemu dobrému wypros nám! ó Maria, u nebeského Syna swého, Pána a Spasitele nasseho, Jezjisse Krista, který s Otcem a s Duchem swatým, rowný Bůh žiw gest a králuge na wěky wěkůw. Amen.

Na jlawnost žwěstowanj P. Marie.
(25. Března.)

Nejswětěgssj Panno! genž gsi neyprwé pozdrawenjmu angelstým přestraffena gšauc o mateřstwí swém pochybowala, napotom ale moej Božj a srdečnanu důwěrnostj k neywyšssjmu dustogenstwí matky Božj powyssena byla: k tobě dues s welikau duwěrnostj wóláme, žádagjce o mocnau přímluwu twau k božjkému Synu twému, aby slabau a nestatečnanu wůli nassi posilniti ráčil. — Ach my bjdní Synowé Ewgh, w prawdě potřebj máme posilněnj Božjho, abychom werně setrowali w úmyslu dobrém; a příklad pokory twé, bohabognosti twé, poslussnosti twé, zwlášťtě pač čistoty twé nikdy s očj nespaušťteli. D

wypros nám opravdowě křesťanskau, čistau, a tobě podobnau mysl, abychom zásluh wtělenj Ježíšse Krista taktéž aučastni byli, gaž to samé wznesšené tagemstwj dnešního dne u wjře škrasšeně wzjwáme. — Wypros nám to, ó Maria, škrze téhož Ježíšse Krista, Syna twého, Pána a Spasitele našeho. Amen.

Na jlawnost bolestné P. Marie.
(W postě.)

Ježíšsi, Synu Boha žiwého, genžs patřiti musel, gať se autlé, a dobrotiwé srdce nešiwětěgšj matky, a blahoslauené Panny Marie, hořkým utrpenj a newšlowitedlnau bolestj puřalo w čas ntrpenj a usmrcenj twého, — ty wšak, genž gšl tuto šwatau mysl utěšitedlnými slowy uléčil, a slawným ž nrtwých wstánjím šwým potěšil: smilug se též nad námi w čas zármutku, trápenj a jauženj našeho, a odegmi od nás wšelikau oužkost na přjmluwu nešiwětěgšj matky Marie, abychom dle přjkladu gegjho k nebi gen auočjšstě šwé brali, a odewzdatošse se celé wůli twé, trpěliwostj, mjrnostj a stálostj dobywali sobě šoruny wěčné, kterauž gšl wšsem wěrným bogownjčům zasljbiti ráčil. Budiž při nás, o šwata a bolestná Matko Páně, abychom w utrpenj přjpodobněni gšauce božškému Synu twému, uěkdy také k podobné sláwě přiwedeni

býti mohli. Skrze téhož Pána Ježíše Krista, genž s Bohem Otcem, a s Duchem swatým žiw gest a kraluge na wěky wěkúw. Amen.

Na slawnost nawsttjwenj P. Marie.
(W měsici Čerwenci.)

Neswětěgšj Panno! příklade prawé stálosti w dobrém, propugč nám, ač dle příkladu twého žádnuhč nesnázi se neoštýcháme, abychom swého neswětěgšj wůli Boží wykázaného cjele a powolánj dospili. Ty gšj, matko neswětěgšj, nesnadnau nastaupiwšsi cestu, přemáhala obtížnostj stawu swého, aniž je hrozila nebezpečnstwj na zdrawi jwém, gen aby gšj Alžbētu, příbuznau swau nawsttíwiti, a gj služebnost jwau ošwědčiti mohla. — ó Maria, deň nám tačé stálaw lásku, ač službu swau blížnjmu z ochotnosti křesťanské profazugeme, a ničehož se neoštýcháme, čjm bychom spolu-bratřjm jwým spomoci a užitečně poslauziti mohli, bytby nás to nehtěžšjho přemáhánj státi mělo. — Wypros nám, blahoslawená matko Boží, tento nábožný bohumišly aumyšl u božského Syna twého, Pána a Spasitele nasseho Ježíše Krista, genž s Bohem Otcem, a s Duchem swatým, rowný Bůh žiw gest a kraluge na wěky wěkúw. Amen.

Na slavnost na nebe vzeti P. Marie.
(8. srpnu.)

Blahoslavená Panno! gegizto dusse hned po vyhstaupeni z tohoto wezdegssjho ziwota od blahoslavených Duchů přigata, a do přibytku radosti a sláwy věčné uwedena byla, — kdež se nyní s božským Synem radugje, odplaty wýtečné z ctnosti své pozjwá, — tebe o pomoc wzjwáme, ó důstogná nebes králowno, na den slawného wjtězstwí twého, o mocnau přjmlutou twau snažně žádagje, aby se také dusse nasse wssch wezdegssjch náruziwosti a swětiských žádosti iprostita a k blažené smrti, prawým křeslanským obcowáním dle swatého přjkladu twého se hotowila a někdy po wystálem smrtedlném bogi k tobě se sslastně dostala, do králowstwí wsscho pokojea radosti, kdež aučastenstwí mji bude na sláwě, kterauž Božský Syn twüg nám vyhkaupenim swým pripraviti ráčil, genž tam s Bohem Otcem a s Duchem swatým, gediný Bůh žiw gest a kraluge na wěky wěkůw. Amen.

Na slavnost narození P. Marie.
(8. záři.)

Bože nehodobrotiwěgssj! genž gsi nepo-
sskwrněnau Pannu Marii, w uložení čas

z nábožných rodičů narozenau, hned od wěčnosti za matku Wykupitele Božského ustanowiti ráčil — tebe w tento slawný a radostný den narozenj blahoslawené P. Marie prosíme, račiž na přimlumu gegi pauenskau čistotu srdce nasseho ostríhati, aby nás pokussenj zlého nepřitele, swěta a wlastnjho těla nasseho před tebau neposkwrnilo, ani k nečistým myšlénkám aneb žádostem neswedlo, nýbrž ať patřice na obraz nečistšj Panny, božského wyřčenj Ježíše Krista wždy pamětlivi gsme, an někdy zwěstowal ústy swými: Blahoslawenj čistého srdce neb oni Boha uzří. A tať nápodobně ať sobě, ó Bože! dobýváme poklad newinnosti swaté a sřze uctěnj a následowanj neblazeněšj Panny Marie k slawnému tebe twáři w twář patřenj se dostaneme do oné blaženosti, kde ty Otče! s Bohem Synem a s Duchem swatým žito gsi a kralugeš na wěky wěků. Amen.

Na slawuost gména P. Marie.

(W Zářj.)

Nešlawněšj a nešwětěšj Panno, genž gsi přemilé gméno Maria obdržela, a pod tjmto gménem wznessenými a lásky nevhodněšjmi ctnostmi se škwěla — o přimlaweg se za nás k božskému Synu twému, ať nám udělj milosti swé, abychom toto gméno milo-

stivé ani bez připomenutí sobě tvých svatých ctností, ani bez předsevzetí neomyšleli, ať se všemožně vynasnažíme, usflechtilé ctnosti tvé i ctíti, i dle možnosti následovati. O přeg, přemilosrdný Bože, aby přesladké gméno Maria, a svaté gméno Ježíš — vždy líbezně w ussích nassich znělo — srdce nasse k nebi pozdvihovalo, a k wykonávánj dobrých skutků mocně povzbuzovalo. — Medeg nám konečně z tohoto světa vykročiti, lečbychom w poslednjm vzdechnutj svém zvolati mohli: Ježíš Maria! — Wám budiz chwála a sláva, gakož i Bohu Dci a Duchu svatému na věky věkůw. Amen.

Na slavnost svatého růžence.

(W Řignu.)

Největějšj matko vsj milosti! gěž gfi čistau dussi swau nečislňmi ctnostmi, gako nēgafňm překrásňm wěncem z wonných růžj ozdabila — tebe w tento slavný den pozdrugeme, a welebje tě woláme: Z dráwás bud Maria, milosti plná, Pán byl s tebau, neb tys matkou Pána vsseho swěta učiněna byla, gehožto všemohaucnost vssecko tvorj, zdržuge a požehnáwá. — Tys nosila nehognějšj požehánj, půwodce vsseho požehánj w sobě, a protož, o Maria, také gfi požehána mezi ženami, a požehán budiz

wzdycky až na wěky Ježíš, plod žiwota twého, genž gest Syn Boží, Slowo wěčné, nymž wsse stwořeno bylo, a který s Dtcem i s Duchem swatým a sám a tentž Bůh gest. Co za milost tobě stala se, ó Maria! a gať wywššenás nade wssecky smrtešlné lidi, a protož wššjm právem woláme slowy swaté wsseobecne cirkwe: Swatá Maria! matko Boží, pros za nás hříšné, nynj a w hodinu smrti naššj. Amen.

Právě tať wzywáme tebe, matko nešwětěššj, daufagjce, že na přimlutowu twau nad námi smiluge se božský Syn twůg, štrze něhož prosby swé nebeskému Dci a Duchu swatému Bohu w Trogicj nešwětěššjmu přinaššjme, a do ochrany této nešwětěššj Trogice, a tobě, ó blažená Panno Maria, se poraučjme. Pros za nás, Synu swému obětug, geho smilowanj a milosti poraučeg nás, ó slawná a požehnaná Panno Maria. Amen.

Vitanie k Panně Marii.

Pane smilug se nad námi! Kriste, smilug se nad námi! Pane smilug se nad námi!
Kriste, uslyš nás! Kriste wyslyš nás!
Dtče s nebes, Bože, smilug se nad námi!
Synu Wykupiteli swěta Bože, oc.
Dusse swatý Bože, oc.

Swatá Trogice geden Bože, smilug se nad
Swatá Maria, orodug za nás!
Swatá Boží Rodičko,
Swatá Panno panen,
Matko Krista Pána,
Matko Božské milosti,
Matko nečistšj,
Matko nečistotněgšj,
Matko neporuffená,
Matko neposškwrněná,
Matko přemilá,
Matko předivná,
Matko Stwořitele,
Matko Spasitele,
Panno nehmaudřegšj,
Panno ctihodná,
Panno slavná,
Panno mocná,
Panno dobrotivá,
Panno wěrná,
Zrcadlo sprawedlnosti,
Stolice maudrosti,
Přjčino našj radosti,
Nádobo duchownj,
Nádobo počestná,
Nádobo wznessené pobožnosti,
Kůže duchownj,
Wěže Dawidowa,
Wěže slonowá,
Dome zlatý,

stvoj vysvobod nás vždycky ó přeslatouá a
požehnaná Panno Maria!

Otče náš atd.

V. A neuvod nás v potuffenj,

R. Ale zbam nás od zlého. Amen.

V. Drodug za nás svatá Rodičko Boží,

R. Abychom hodni učiněni byli zaslíbenj
Kristových.

V. Pane, ne vedlé hříchův nassich učiniž
nám,

R. Aniž dle nepravostj nassich odplacug
nám.

V. Pane, nápomocen buď nassemu císaři a
králi N. N.

R. Aterž v moci tvé se důvěřuge a daufá.

V. Pane vyslyš modlitbu mau,

R. A volánj mé k tobě přigď.

M o d l e m e s e :

Žádáme tebe ó Bože! dopřeg nám zdravj
těla i dusse, služebnjkům svým: abychom skrze
slavnau přjmluvu neštvětěgšj Marie Panny
od přítomného sauzenj sprosstěni, tam ale
věčným potěffenjm obveseleni byli.

Wsfemohaucj věčný Bože! buď nám slu-
žebnjkům svým milostiv, skrze slavné zásluhj
tvých svatých a vyvolených nassich přjmluvčj
a Patronů českých: Erh, Strachoty, Wjta,
Wáclawa, Wolfganğa, Wogtěcha, Zigmunda,

Štěpána, Kříštofa a Damiana, Jana Nepomuckého, Prokopa, Štěpána, Benedikta s bratřimi, Norberta, Josefa a Lidmily; abychom neustálým orodováním gegich proti všem protivnostem ostrižáni byli.

O Bože! co nepoužijemegi tvau božskou milosrdnost žádáme, ochraň služebníka svého Císaře nasseho a krále N., se všemi geho věrnými poddanými s tvau velikau dobrotau a mocnau obranau, a gim s tvau božskou opatrností proti všelikému nebezpečství milostivě ku pomoci přispěj, tať aby tvau milostí ochráněni, po tom v nebi věčně se radovati mohli.

Bože! genž sřrže hřích rozhněván, a pokáním ukrocen býwáš, šhledni na modlitbu použitého a sřrauffeného lidu svého, a odvrac metlu spravedlivého hněvu svého, který gme zaslaužili hříchů svými. Všemohauci, věčný Bože! genž gsi potěffeni všech zarmacených a posilněni všech bídnych a nuzných, přigmi modlitbu a vzdychání všech těch, kteří ve svých zármutcích a utiskování k tobě wolagj; aby všickni z tvé božské pomoci a milosrdenství tvého ve všech svých potřebách a důležitostech se radowali, sřrže Krista, Pána nasseho. Amen.

V. Wyslyš nás wšsemohaucj a milo-
srdný Hospodin.

R. Amen.*)

Chwalozpěw B. Marienazwaný Ma-
gnificat. Luk. 1.

Welebji duffe má Hospodina a weselji se
důch můg w Bohu Spasiteli mém. — Že
wzežrel na ponžženj djetky své: neb an, od
této chwjle blahoslawenau mne nazjwati bu-
dau wšsicni národowé. — Nebo mi učinil
weliké wěci ten, genž mocný gest a swaté
gméno geho. A milosrdenstwj geho od poč-
lenj až do pokolenj bogjcjm se geho. — Uči-
nil moc ramenem swým, a rozptýlil pyšné myslj
srdce gegich. — Šadil mocné š trůnu, a powššil
ponižených. — Račné nakrmil dobrými wěcimi
a bohaté pustil prázdne. — Přigal Izrael
služebnjka swého, rozpomenuto se na milosr-
denstwj své. — Gať mluwil k otcům našsim
k Abrahamowi a k semenu geho, na wěky.
Sláwa Dci oc.

Modlitba cjrkewnj k B. Marii.

Wšsemohaucj wěčný Bože! který gš

*) Tyto šitanie a modlitby každobenně dwafráte,
ráno při mši sw. a odpoledne při wzejnání,
w tom chrámu Páně se řjlagj.

Ducha i srdce, tělo i duši neyblahoslave-
nější Panny Marie mocj Ducha swatého
hodným přibytkem milého swého Syna učiniti
ráčil, propůgč nám, kteřjž památku gegj swa-
tou radostj swětjme, abychom skrze mateřskou
přjmluvu gegi ode wšseho nám nastáwagjeho
zlého a od smrti wěčné wyswobozeni byli,
skrze téhož Jezjisse Krista Pána nasseho. Amen.

Zdráwas Králowno.

Zdráwas Králowno, matko milosrden-
stwj, žiwote sladkosti, i naděge nasse, buď
zdráwa, k tobě woláme wyhnanej synowé
Emy! K tobě wzdycháme křagjci a plačjci
w tomto slzawém audolj. S protož orodow-
nice nasse, obrať k nám swé milosrdné oči,
a Jezjisse, kteřj gest požehnaný, plod žiwota
twého, nám po tomto putowánj ořaž, ó mi-
lostiwá, ó přjwětiwá, ó přesladká Panno Maria.

Mozgimánj několika swatých Otců o Panně Marii.

Maria, přjklad pro wšseckj.

(Od sw. Ambrože.)

Což gest wznesseněgšjho nad nečistšj
*

Pannu? co slawnějšiho nad onu, kterau
Běžný svělosti odil a mysofo pomýšlil? co
chwalitebnějšiho, gafo neposkwrněná Rodička
člowěčenstwj Ježíšowa? Ona byla pannau,
negen dle těla, ale i dle dusse, do niž se
žádné pomýšlenj newlaudilo, genž by bylo
swatau, nezkalenau mysl gegi poskwrnilo.
Srdce gegi bylo čistá pokora, slowo gegi dů-
stogné, duch gegi maudrý, řeč gegi šetrná,
čtění a rozgjmánj radostj gegi. Ona sobě
nezakládala w negistém bohatštwj, nýbrž
w modlitbě chudých, gimž dle možnosti pomá-
hala. We wšsem konánj byla na wšsečo
newwegš pozorná, plná mrawopočestnosti, ne-
hledajíc člowěka, nýbrž Boha za swědka
wšeho toho, co gegi šlechetná dusse myslila
a konala. Ona neublížila nikomu, byla ku
každému přjwětivá, rodičům prokazowala wšseču
uctiwost, sobě rovným uikdy nezawiděla.
Bencha nepřissla na mysl oné, kteráž se we
wšsem rozumem řjčila a přikázanj Božj pl-
nila. Na angelském obličegj gegjm nebylo
nikdy, gaťau newrlost k rodičům znáti! ona
se newadila nikdy s přjbuznými, tato new-
pokornějšj nepohrdala nikdy šprostými, a new-
autrpnějšj nečinila si nikdy posměch ze sla-
bých. Který potřebný widěl kdy tuto panhau
lásku před sebau utykati? Ona spatřila gen
tehdaž muže, když se gegi dobročinná láska
rdjti nemusela, a gegi pannenšká bázkliwost

urazena nebyla. Žádný vzdor w oku gegim; žádné pohorssenj w řeči gegj; žádná prostopássnost w twárnosti, nic nesluffného w postawě, nic rozpustilého w chůzi neb w hlasu, tať že giž wšsecka zemnitřnost gegj angelskai dussi a nenžiwěgssj obraz usslechtilhč ctnosti gewila. — Což mám teprw říci o gegj střjdmosti w pozjwánj pokrmů, o gegj nábožnosti a službowolnosti? Ona hleděla gen žiwot zachowati, nikoli smyslnost sytiti. Aučinný Duch gegj domolil gj spanj gen s potřebu, a kdž tělo odpočjwalo, bděl Duch. Ona zřjďka kdž wššla, krom do chrámu Páně. Nengistěgssj průwodkynj byla sama sobě. Mrawopočestná w chůzi a postawě zdála se každým krokem k wznesseněgssj ctnosti kráčet. — Maria hleděla na wšseckj, aby se ctnostmi wšsech powzbudila; ona wšsať plnila každau ctnost tať, že se wšsem učitelkynj ctnostj stala. — Tať gi našel Angel, a tať gi Duch swatý wmwolil. Dbjránj gegj byly pjsma swatá a Proroci. K přjbužným gewila nehautlegssj lásku. Widauce že za Matku Božj zwolena gest, pokorila se gessťě hlauběgi, chwátala k přjbužné do hor, a pozdržela se u nj tři mějce. — Zázrať nad zázrať! neplodná Alžběta stala se matkau, Panna počala z Ducha swatého, němý Zachariáš mluwil duchem prorockým, mudrci se klaněli, Simeon plejal nad wšplněnjm očekáwánj

svěho. — Žádná vnitřní hrdost nehnuła se v Marii na tyto divy se dítvagec, „to vssecko zachovávala ve srdci svém!“ Giž matkou Páně, žádala předce vůli Hospodinu zvěděti, kteráž Boha poroditi měla, chtěla také Boha znáti. — Každoročně chodila s Josefem do Jerusalema, velikou noc slaviti. Panna nemá nikdy bez průvodu ctnosti a študu býti. Kde toho není, nemůže také pannenství obstati. Ani do chrámu nešla Maria, by čistotu svou neubezpečila. — Tato Maria gest příkladem všem. Která ctnost dalaby se gestě mysliti, když by se na ni nesměla? S gáskou radosti vždyž zástupu panenškému vstříc, kteráž každou obegme a ku Pánu powede? „Tato“, řekne, „zachovávala Synu mému nezrušitelnou věrnost, panenšké srdce gegi zůstalo mu neposkvrněné“. — Kristus sám představj ge Otci svému takto: „Tytoť gsau Otče svatý, gež gsem tobě zachoval; nyní chci, aby semnou byli, kde gá gsem. Otče spravedlivý! svět mne nepoznal, tyto vsšať mne poznali, i nechťeli o hříšném světě nic věděti.“ — V Marii gest tolik vznessenosti, gakož matce Boží přísluffj. —

Ž á d o s t

(Od sv. Anselma.)

Ó! ljběžná gŝi, Maria! ŝrdcjm milow-
ným! Pomněnj na tebe wygafňuge myŝl
oněch, genž ŝynowŝky k tobě wolagj! ŝkrze
tebe přigmiž nás onen, genž nám ŝkrze tebe
dán geŝt. — Newinnosť twá kryge winy naffe,
pořora twá peňchu naffi. Plnosť láŝky twé
wymoz i nám u pramene láŝky mjru hognou
záŝluh. Tyŝ ozdoba člowěčenŝtwa, perla kře-
ŝtanŝtwa, králowna ŝwěta. — ŝrdce mé geŝt
bodláčjm a trnjm zarosťlé, kňžby ge oheň
s nebe celé ŝpálil! Káňj mé ŝe giž zgitřily,
ale mám maudrého léřaře, řterý ge wždy
geŝťtě zahogiti může a zahogiti chce. Můžef
mne z hrobu hřjchů mých wyzdwihnauti, gařo
Lazara, řterý giž čřwrtý den w hrobě ležel,
wŝŝemohaucjm hlaŝem ŝwým z poruŝŝenj wy-
wolal. Drodug za mne, Matřo miľoŝrdná
u tohoto léřaře. — Ğodna gŝi, aby tebe řaždý
ctil a řodna gŝi wŝŝeho wěřegněho ŝlawněho
uctěnj. ŝ andělé w nebi oŝlawugj tebe. Tebe
milowat neřtiti, ŝlowe, láŝku nenáwiděti. —
ŝ láŝky outlé a neřčisťŝŝj oddanosťi wzdychám
k tobě o láŝku, ó Maria, Matřo má! gařo
malíčťj k mateřřřým přŝúm twým dych-

timě pospýchám. Když bych mohl tebe hodně milovati. Uč mne Panno neposstorněná! gať bych tebe slusně ctiti měl. Kdyžby se dusse má k tobě tať roznytila, aby se Tělo mé láskou k tobě a sřze tebe k Synu tvému celé stráwilo! Mysl má bude tebe věčně dle hodnosti ctiti, srdce mé bude dle zvláštňich wlastnostj twých milovati. Snaziti se bude dusse má, aby se tobě zaljbila, a tať čest Boží po wšecky dni života mého rozmnožowala. Amen.

Pozdrawenj neyswětěgšj Panny.

(Od sw. Bernarda.)

K tobě o wznessená Králowno swěta pozdwiugeme očj swých. Brzy před oným soudcem ukázati se musjme, kteréhož gsme tať mnohými hřichy urazili. — Kdož geho sprawedliwau nehtyššj newoli bude moci ukrotiti? Kdo geg nám usmjřj? Žádného není, kdoby to gistěgi, tebe, ó mocná Panj! učiniti mohl; anas geg tať welice milowala, a od něho nehautlegšj zase láskou milowána býwáš. Stewři tedy, matko milosřdenstwj! swé autrpné srdce k nassim prosbám a wzdychánjm. Pod twau ochranu se učitáme, ukrot newoli swého Syna, a uwodiž nás zase w geho milost, giž gsme sřze swé hřichy ztratili. Wenjt twá powaha, hřjssnjka w offliwosti mjti,

byl sebe ohyždněgšj byl. J neopotrhugeš gim mjce, gať brzy k tobě wzdyhá, s ztrau-sseným srdcem tebe o pomoc žádage. Swau milostiwau ruku gemu podawagjc, wytrhuges geg z frage zaufanj. Ty mu dodawáš na-đege, ty wzbužuges ze sna malomyšlnosti, a gaťo outle milugjcj matka swé wyděssené djetě z newole otcowj těšj, tať i ty se wy-nasnažuges w dussi nawracugjcjho hřjssnjka spasitedlné city důwěrnosti žiwě wzbuditi. Tjnto diwným působenjm twé mjce než ma-teršké lásky posiluges geg w té důwěrnosti, a wyprostossi geho srdci opravditwau, z lásky plynaucj litost a zoffklivenj sobě hřjchů od shna swého, býwáš geho prostřednicj, smi-řuges geg s uraženau sprawedlnostj Boží, a on se z milostiwého saudce raduge.

O Maria; tys gediná mezi ženami, u které spasitel swěta přjbyteť nalezl, an by geho hoden byl; a kde swůg poklad, gegž swým přjstjm na swět přinesl, složil. Pročež ctj tebe taťe celýswět, o nešswětěgšj a nepo-sskwrněná Banno; gaťo poswěcenj chrám Božstwj, w němž se základ a počátek nasseho wykaupenj položil. Tam w tom nečistšjim líně, w tomto swatém chrámě, stalo se po-sléz mezi Bohem a lidmi giž skrze čtyřdct stoletj taužebně daufané a očekáwané sskastné smjřenj. — Tys zamknutá zahrada, ó wzne-ssená matka Boží! do niž noha hřjssnjka

nikdy vtročiti, w niž ruka ihua zlosti kwitj trhati se neosmělila. Tys ona sljčná rágská zahrádka, ona požehnaná země, do niž nebeský hospodář wsecky kwětiny nasázel, z nichž neyškwošněgšj ozdoba cjrkwě pozůstáwá, mezi kterýmiž fialka twé pokorn, lilium twé čistoty, růže twé lásky nad giné předčj. Čemu tě přirownáme, ó matko wšj přjgemnosti a krásy. Tys potěšenj srdce božského. Od tebe se wyprehštil pramen wěčného žiwota, genž celau zemi stwlažuge. D gať mnohá dobrodinj gfi swětu zýškala! Ty nám hogně wsecku milost spasenj s nebe přiwádjš.

D tobě, wznessená králowno! gest řeč, když w božském pismě čteme: „Která gest tato, genž pokračuge gaťo dennice wycházegjci, pěkná gaťo měsje, gasná gaťo slunce. Neb na swět gfi přišla gaťo třpytjci se dennice, ana swětlem swé swatosti blizké přjssj slunce sprawedlnosti předcházela. Den kterehož gfi swětu ukázala, může wšjm práwem dnem spasenj, dnem milosti nazwán býti. Krásná gfi gaťo měsje nehmilostněgšj mezi dcerami Dawidowými! nebo gaťo nižádná z planet slunci, se nepodobá gaťo měsje, tať žádný ze tworů nenj Bohu podobněgšj nad tebe. Měsje oswěcuge swětlem od slunce pügčěnými a ty oswěcugeš temnosti nassich dussj swětlem swých wznessěných ctnostj. — Ale mnohem pěkněgšj gfi měsje; neb w tobě gest

wšfecko swětlem a nečistšsji gasnostj; tebe nezohyzdugi žádné posskwrny, žádné stjny tě nezacloňugi. — Gasná gšj gačo slunce, totiž gačo ono wěčné slunce, od kteréhož toto uadzemské stwořeno gest, a které w swém panenském lúně nositi hodnauš uznána byla. —

M o d l i t b a sw. Š l d e n s o n ſ a.

Má cti nehodněšsji Panj, Matko mého nehwyššjho Pána! Gle, tys nepožehnaněšsji mezi ženami, nečistšsji mezi pannami, gediná panj mezi djwčkami, králowna mezi towarjšskami. Gyhle, gač tě wšfecka pokolenj blahoslawenau nazjwagi. Wngedneň tedň, abňch twau welikost zvěstowal, gač dlauho mi možno bude gi zvěstowati; abňch tě milowal, gač dlauho tě w tomto žiwotě milowati moci budu; abňch twé gméno zwelebował, gač dlauho mi šjly tebe welebiti postačj; abňch tobě slaužil, gač dlauho mi Bůh žiwota popřege, bňch tobě slaužiti mohl.

Prosím a swatě tě žádám, ó matko milosrdenstwí! abňš swým orodowánjím Ducha swého šyna a mého špasitele mi wngednala, abňch, což prawé a twé wšsosti dostogno gest, o tobě myšlil a mluwil, ničehož cobň se řjci mělo, nezatage. — Deň abň mé šrdce nowau wraucnost pro čest twého panenstwí ctilo; ošwěcug rozum můg, abň wšbornost a nece=

nitedlnau dobrotu tvého Syna poznal; uděl mi sílu a horlivost, abych pravdy si vážil; obgedneš mi milost, abych nezměnitelně Boha a tebe se držel; tvému Synu a tobě věrně sloužil, gemu gažto svému stvořiteli, tobě gažto hodne matce svého stvořitele: gemu gažto všemohajícímu, tobě gažto matce všemohajícího: gemu gažto svému vykupiteli, tobě gažto příčině svého vykupení. —

Učiniž mne hodna! ó nejsvětější Panno! abych tvau chválu rozhlašoval.

P o z d r a v e n í N e j s v ě t ě j š í
P a n n y.

(Od sv. Augustina.)

Rozpomeň se, ó litoštivá Panno, že nebylo na světě slyšáno, aby někdo u tebe své útočiště hledal a od tebe opuštěn byl. Za všech oroduješ ó požehnaná Rodičko mého Boha! tak i za mne oroduj. Nebťsa mnohem větší hříšník než všichni jiní, mámli tvé přimluvy více potřebí nežli jiní. —

Pod tvau ochranu se utíkáme svatá Boží Rodičko!

M o d l i t b a s v . P a s k á l a.

Ó nejsvětější matko milosrdenství, Panno a královno nebe i země, mocná hříš-

někú orodownice, po Bohu gisté a bezpečné útočiště a spomocnice w potřebách postavených. Ó dcero Otce, matko Syna, choti Ducha swatého, matko Boží, wzhledni očima swýma plnýma dobroty a milosrdenstwí na mne nehodného ctitele twého, a pro lásku swau přispěj mně w mé veliké potřebě, aniž mne opausstěg w mém nestěstí a sauzení. Ty přesladká spomocnice uděl pomoci, nedej padnauti a věčně zahynauti pro lásku Syna twého, gehož milugeš; pros za mne hříšného, přijmlauwen je a orodug za celé křestanstwo. Amen.

Ó pobožnosti k neyblahoslaveněgssí
Panně Marii.

(De Muratori *).

Neýblahoslaveněgssí Panna a Matka Pána nasseho Jezisse Krista netoliko do počtu Swatých přindlezí, ale i sluffně Rálowna u wssěch Swatých je nazývá. Neb mimo to, že swými wýbornými ctnostmi wssěcky Swaté přewýssila, má tať wznessenau hodnost, že před ní wssěcken giných swatých obywatelů nebeských blešk mizí. Neb že oua za Matku gednorozeného Syna Božího wnmolena byla, to tať veliké a slawné

*) Viz knihu o pravé křestanské pobožnosti, z vlastého gazyka do Čestiny přenessenau. W Praze 1778.

gest, že mysl nasse to nehvěššj uctěnj (které gen pauhému těmi nehvěššjmi milostmi od Boha obdařenému stvořenj prokázati se může) gj sluffně prokázowati má, z kteréžto přičiny té veliké Panj mnohém wěššj čest, nežli giným Swatým přináležj. O wzývánj pať gegj pomoci obecné cirkwe učenj gest, že k nj s daleko wěššjim užitekem nežli k giným Swatým se utjkáme, abychom čeho potřebujeme, od Boha dosáhli. Onať plná milosti gest; onať gest ta blahoslawená Panna, kteréž veliké věci učinil ten, genž mocný gest.*) Onať we swém životě nadpřirozenými dary hogně obdařena, w nebi k nemhprawitedlné cti powýššena byla; a gesttě wždy při nj to milosrdenstwj přebývá, kterýmž zde na zemi k nám lidem pogata byla; pročez za pomocnici křesťanů, za útočistě hříšníků, za potěssenj zarmaucených gi držime; a owšsem mezi wěřjci žádného nebude, kdoby z prawé po swém wěčném spasenj taužebnosti, k Marii obzwláštuj pobožnosti neměl, gj gažto swé dobrotiwé matky nectil, a za mocnau u Boha orodownici nepokládal. Nadto, abychom na cestě spasenj veliký prospěch učinili, nehswětěššj tato Panna za wšech ctuostj zrcadlo nám slaužj. Veliká byla gegj pořora, veliká gegj čistota, trpěliwost a ke wšsem láska, wraucná gegj k Bohu hor-

*) Luk. kap. 1, 49.

liwoſt, ať giných wýborných ctnoſtj mlčenjm pominu. W nj magj ſe obzwláſtĕ Bohu ode= wzdane Panny wzhlédati, neboť tam ten ne= dokonalegſſj příklad wſſeho toho naleznau, čeho gegich nebeſtĕj ženich od nich žáda. Ale i ge= den každý ſkrze čaſtĕgſſj rozgjmánj neſwĕtĕg= ſſjho Božſké Matky žiwota, welikého užitku nabýti může; a potom w prawdě řjci moci budeme, že prawau k nj pobožnoſt máme, nebo giſté geſt, že prawá a důkladná k nj pobožnoſt wjce w náſledowánj gegj ctnoſti (ſeč gen my bjdni lidé býti můžeme), než w kterékoli giné nábož= noſti pozůſtává. Gaž ſe gj ljbiti můžeme, geſtli ſrdce naſſe proti Bohu boguge, geſtli w hřjſſjch hluboce wĕzjme, geſtli niķdy oprav= dowĕ od hřjchů přeſtati, a ceſtj zahynutj opu= ſtiti nemýſljme. — —

Modlitby pautnické.

Při naſtaupenj pauti.

Ť Pane Ježíſſi Kriſte! genž gſi za twého žiwobytj zde na zemi mnoho pautj do Jeru= ſaléma wykonal, mnoho těžtĕjch a pracnĕjch kroků pro naſſe ſpaſenj před ſebe bral: ke cti a ſlávĕ twé, a na památku twých chůzj tuto

nyněgšj paut chci začjti, a gi s pobožnostj dle mé nehměššj možnosti wykonati, a ten úmysl, abych skrze to twé milosti dogjti, a we wšech mých důležitých potřebách dusse i těla wyslyssen a potěssen býti zaslaužil. S mým nehdobrotiwěgššj Pane Jezjssi Kriste! račiž mi swé milosti propůgčiti, aby tato má pobožnost zwláště k spasenj mé ubohé dusse prospěla. Wšechy kroky swé, modlitby, práce, se wšim pohnutjm těla i dusse, twými kroky, modlitbami a pracemi sgednocugi, a tať sgednocené tobě a twému nebeskému Dci k zalibenj obětugi.

A wám se taťe utjkám, nehmorliwěgššj panenšké Matky swatj milownjci, Sw. Wáclawe, Sw. Jene Nepomucký, genž gste tu cestu do Staré Boleslawi swau chůzj poswětili: prowážegte mne na této pauti, wyproste mi wraucnau k Bohu lásku, horliwau k nebeským wěcem náklonnost, a prawau k nehwětěgššj Rodičce Bozj pobožnost; řidte wšechy kročege a žádosti mé, napomáhagjce mi w tom dobrém předsewzetj, abych, co pro lásku Bozj a čest Bohorodičky gjem sobě umjnil, i k spasenj mému náležitě ku konci přiwěsti mohl. Amen.

Wzdechnutj při spatřenj chrámu
Páně Panny Marie.

Čať krásný přjbyteť Bozj nassi nábožnj

předkové zde gsau vzdělali! Toto přesvaté místo wjce o gegich horlivosti křesťanské svědčj, než wšsecka slowa. O deň Pane! abychom i my příklad těch poctiwých předků nassich následowali, to a tolik pro twau čest činiti wždy hotowi byli, a magjce od nich tať usflechtilé chrámy wystawené, w nich předně čest twau, čest Swatých a Swětíc Božjch, a swau prawau blaženost wyhledáwali. —

Modlitba při wcházenj do tohoto chrámu Páně.

Na tisjckráte buď pozdrawen o Nelyáskawěgssj Pane Jezjssi Kriste, kterž tuto we welebné Swátostj oltárnj osobně gfi přítomen. Gá twé nehodné stwořenj tobě gakožto Pánu mému w neyhlubssj ponizenostj se klanjm, a bjdný hřjssnjš k Spasiteli swému se utjškám, abys mně ó neydobrotiwěgssj Pane můg, na této pauti swé božské milosti k pravému a skraussenému pokánj uděliti, wšsechny moge hřjchy neymilostiwěgi odpustiti, a w těch potřebách, pro které tuto paut wykonávám, neylasskawěgi wyslyšseti ráčil.

Ty ale neyswětěgssj Rodičko Božj, Panno Maria, genž na tomto místě w tom milostném obraze ctěna býwáš: tebe, gať neywraucněgi mohu tjm pozdrawenjm, kterýmž gfi od Angela uctěna byla, i gá pozdrawugi, a k tobě

gažto k Matce milosrdenství a autočistě
hříšníků důvěrně se utíkám. Vím sice, že
na všech místech svým ctitelům milostivou
se prokazuje; předce jsem ale tento chrám
Boží k tvé cti posvěcený navštívil, zde
svou pobožnost vykonati žádostiv jsem, zde
všecky své důležitosti co dítě své matce
s důvěrností předkládám. Ach račiž mne pod
svou ochranu přijti, a ty milosti a dary,
o které žádám, gestli to k spasení mé duše
prospěšné gest, u Synáčka svého, Pána
a Spasitele našeho vyprositi. Vyžádej předně
pravé pokání, ošklivost naděšsemi hříchů,
a to stálé a nezměnitelné předsevzetí, že bu-
dačně všechny své křesťanské povinnosti ná-
ležitě chceme plniti. A tomu vypros sly-
š vřstů nebeských, abych hříšné žádosti a ne-
pořádné náklonnosti, kteréž již mnohého gafo
po stupních do propasti pekelné stouhl, krotil
a přemáhal. Zde před tvým svatým obrazem
předkládám také všechny své strasti a bdy. Ty
ó Nešvětější Panno! dobře znáš, v gať
veliké aužlosti jsem postaven! Tyš potěšení
všech zarmačených ó Maria! Popatř i na
mne zarmačeného, gafo ga nyní na tvůj
svatý obraz, slzavýma očima patřím. O ne-
zamjteg mne má gediná po Bohu pomocnice,
ale svou dobrotivostí v mých potřebách ku
pomoci mi přispěj. Do tvé svaté přjmluvy
také odporaučím našeho nemilostivějšího

Země Pána N. s celým Geho nehospojčeně-
šším domem rakaušským. Ať požehnanj Ne-
vyššího se stále nad ním snáší, odlehči mu
Geho těžké břímě, gehu dobré úmysly pro o-
becné dobré přived' k vyplnění, propuď po-
koge za duů gehu, a gméno gehu zveleb před
národny země. — Těž do twé ochrany porau-
čjm nassi milau vlast, wypros gj zdrawého
powětří, Božjho požehnanj, ochraň gi před
nepřátelskau mocj, nemocemi, a wšsedo od
sprawedlnosti Božské zaslaužené zlé swým
orodowanjm za wšsedny nás milostiwě odwrať.
— Tobě ó Maria! poraučjm také do ochrany
otce i matku mau, bratry, sestry, dobrodince,
přátely i nepřátely mé, tež i wěrné dusse
křestanské žiwé i mrtwé. Budiž ty wšsedny nás
Matkau milostiwau, smiř nás s Synem swým,
Gemu nás poraučeg. —

Konečně poraučjm a odewzdávám se do
twé mateřské milosti, Matko dobrotiwá! ob-
zwláště w oné přewelíké a poslednj potřebě
při hodině smrti mé, abych skrze spasitedlné
prostředky od hřjchů swých očistěn a milostj
Božj posilněn, tebe s Synem twým zaslaužil
chwáliti na wěky wěkůw. Amen.

Dokjónánj pauti.

Nynj ó můg nehodobrotiwěgšj Pane Je-
žíšši Kriste! tuto swau paut s twau božskau

svojci dobrého příkladu svjtiti. Ze swatého místa se nawracugi, swatý žiwot chci od této chvíle wěsti, aby mogli spolukřesťané ty blažené účinky panti na mně spatřugjce z toho Boha chwálili a welebili.

D gen mi k tomu, můg Kriste Ježíssi! na přímlowu své Rodičky, uděl potřebné milosti. Amen.

Modlitby cirkewni, genž se w kaplich k tomuto chrámu přiwtělených říkati mohou.

W kapli powýssenj sw. kříže w Hoffce,
dne 14. Září.

Bože, genž nás dnešního dne památkau powýssenj twého swatého kříže obweselugesš; uděl, prosjme, abychom, gakož gsme tagemstwí téhož kříže twého zde na zemi poznali, tať i někdy účineť twého swatého wykaupenj zafusiti w nebesjch zaslaužili. Genž gš žiw a kralugesš s Bohem Otcem w gednotě Duchu swatého, Bůh na wěky wěkům. Amen.

W kapli sw. Jana křtitele.

na bývalé vinici Swatowáclawské blíž obce Dřív, dne
29. srpna.

Swatý proroku a předchůdce Ježíše Krista! genž gší hoden byl, přjssťj wtěleného Syna Božjho zvěstowati, w řece Jordáně geg pokřtiti, a za Beránka Božjho wěregně wyhlásiti, a konečně u wězenj pro ctnost a prawdomluwnost drahý život swúg co mučedlnjř obětowati, — k tobě dnes na den slawný stětj twého o mocnau přjmluwu twau woláme, abys nám prawé horliwosti w poslauchánj a rozssiřowánj náboženstwj swatého wyprosil, a za příkladem twým swatým schopnými učinil nás, ať wsselikého zemského pohodlj, ano i žiwota swého opausstjme, abychom toliko Bohu a swaté ctnosti wěčně se oddali. Wypros nám toho, o Jene swatý, u Boha nestončené zasluhj twého i nasseho Pána Jesu Krista. Amen.

W umrlčj kapli sw. Benedikta na
hřbitowě.

Bože! Stwořiteli a Wykupiteli wssech wěřjcjch! duffem služebnjřů a služebnic swých odpusstěnj hřjchů rač dáti, aby prominutj, kte-

réhož wždycky si žádali, pokornými prosbami dogjti mohli. — Bože! který chceš, aby wssični lidé spaseni byli, a gim rád odpausstjš, prosíme tebe, aby gfi nasse rodiče, bratry a sestry, příbuzné a dobrodince, genž z tohoto swěta wykročili, skrze orodowánj neyblahoslaweněgssj Panny Marie a wssěch Swatých do blahoslawenstwj wěčného uměsti ráčil. Skrze Sežjisse Krista, Pána nasseho. Amen.

Odpočinutj lehké deňž gim Pane! a swětlo wěčné ač gim swjtj. Amen.

Modlitba w čas nakažliwých nemocj.

O Bože! nynj okazugesš, co člowěk gest, a co ty gfi. Ach, gač mnoho lidj pohubj tato gediná nemoc! Wssični gsme skrze ni w auzfošti a strachu. Dobré to sice gest, že gfi nás počořil, a tač mocný prostředek k naprawenj nassemu zvolil. Skžby ale tač pohledem na bljzkau smrt srdce každého se hnulo, k tobě naklonilo, a hřjssnjci se polepssili! Otče! milostiw nám buď, a odegmi tento hořký kaljch od nás. Dswil lekaře, aby tu nemoc náležitě poznali, a požehney ljkum, aby nemocným prospjwali. Gest-lit wssač wúle twá, aby toto zlé gessťe déle potrwalo, a gessťe wjce lidj trpělo a umřelo staň se neyswětěgssj wúle twá. Gen o to tebe prosíme, nenech žádného nepřipraweného a w nemilosti twé umřjti. Deň tomuto zlé-

mu k nassemu dobrému slaužití, a kdž těla mrtwj,
k naprawenj dussj prospjwati, strze Jezisse
Christa, Pána nasscho. Amen.

Modlitby večernj.

Bože Otče, Synu a dusse swatý, trog-
gediný Bože! we gménu twém započal gsem
dnessnj den; we gménu twém chci geg také
skončiti. Biz! na konci dne toho na kolena
padage děkugi tobě za wssedko dobré, které gfi
mi po celý den profázal, a za wssedko zlé,
které gfi tať milostiwě ode mne odvrátil.
Wděčným srdcem to uznávám, že každé dech-
nutj dar otcowské dobrotivosti twé gest.

Šterak gsem wssak dobrodinj twých po-
užíwal? Žadného-li hřichu gsem se nedopu-
stil? (Tu zpytug krátce swědomj swé). — O
odpuť, Otče nehmilosrdněgssj, gestli gsem zlé
učinil, dobré opomenul, nebo ge sspatně neb
nedbale wykonáwal.

Těchto a wssech hřichů žiwota mého gest
mi srdečně ljto, proto že gsem tebe, nehwýšssj
a milowánj nehodněgssj dobré! nehlepssjho
nehmilegssjho Otče! urazil a za dobrodinj twá
tať sspatně se odměnil. Měg trpěliwost s třeh-
kostmi a chybami mými, a odpuť mi pro Je-
zisse Syna swého, který swau předrahau křem
za hřichy moge wylil.

Dej mi nyuj odpočjwati, Otče milý!

řbž se do rukau twých kladu! Závři oči mé
otcovskau láskau svau, a zůstaň ve spanj při
mně! Zachovej milostivě tělo i dussi mau,
i vssedko, co gfi mi propůgčil. Slitug se též
nad vssemi bratry, přátely i nepřátely, živými
i mrtvými; odpusť zvlášt dussim zemřelých,
v čem se z křehkosti lidské prohřessili, a de-
gim brzo blahoslavenstvoj věčného dosáhnouti.

Swatá Maria Matko Boží! a ty milý
Angelé a Swatý! doplňte přimluvu svau,
co nehodné modlitbě nassj chybí, a vyproste
nám ochrany a pomoci Boha vssemohauciho.

Konečně otevři oči mé, gestli to tvá neh-
světěgssj vůle, ráno k životu novému, a na-
plň ústa má znova chválau svau, ať tebe
tať dlouho velebím a ke cti tvé žitv gsem,
až se večer vezdenssjho žiwota tohoto přiblíží,
po němž tať srdečně dychtím, a ty mine do
hrobu k odpočinutj uložíš a v onen pravý
radostrný den zase vzkrjssíš, kde mi slunce na
věky giž nezagde, nýbrž kde u věčné pravdě
a světlosti před tebau, Nesvětěgssj! žitv budu.
Amen.

Pobožnost sv. ruzence.

P ř i p o m e n u t j.

Z mnohých pobožností, gakhmi se ctí bla-
hoslavená Matka Boží, Maria Panna, vy-

niká pobožnost sw. růžence. — Počátek gegi klade se do času sw. Dominika, genužto se dle podání Rodička Boží w plné kráse své a welebnosti měla zgewiti, kdž giž duchaplný Dominik počal nad wykořeněním bludu Albigenského pochybovati. Ukázala se mu totiž králowna nebes obklopena 3 králowkami, z nichžto první w bílé, druhá w červené, třetí w zlaté rauchó oblečená gsauc, gednotlivě w komonstwu swém každá 50 panen měla, což nic giného nemělo dle wýkladu Marie B. znamenati, než troji onen růženec:

a) radostný — (barwa bílá),
b) bolestný — (barwa červená),
c) wítězoslavný — (barwa zlatá), gimiž ctěna býti chtěla zde na zemi. Swatý Dominik wyložil shromážděnému lidu tento wýznamný způsob modlitby, gímžto od oné chvíle bez přestání „błahoslauewau nazýwagj Marii Pannu wššični národowé,“ neboť sw. Dominik založil hned spolu bratrstwo sw. růžence, které papež Sixtus IV. potwordil a odpustky nadal. Pozděgi wššak, kdž mnozi dobré wíle gsauce, rádi by pobožnost onu byli wykonáwali, awššak pro nedostatek času toho zanecháwati musili, powstal spolek pod gmenem „Žiwého růžence,“ gehožto údowé snadným způsobem Rodičku Boží každodenně celým růžencem oslawugj. Potwordení a odporučenj do-

šáhl živý růženec od pap. Štehoře XVI. dne 27. ledna 1832, při kterážto příležitosti nadán gest i odpustky. —

Gest pať živý růženec způsob modliti se swatý růženec tak, že se patnácte růžencových tagemstwj rozděluge mezi 15 dussj, z nichž se každá gediné toliko tagemstwj každodenně modlj, předc ale wssch odpustků, kterých cjrkw sw. na růžencowau pobožnost uděliti ráčila, aučastnau se stává, gaťoby se wssch 15 desátků, to gest, celý růženec, pomodlila. Tato swatá tagemstwj střjdaji se každau poslednj neděli w měsíci, aby tak pobožnost gednotlivých dussj rozgjmánjm nowého tagemstwj okřála; pročez také živým růžencem, růžovým wěncem sluge, gaťož i proto, že z živých pobožných dussj sestává. Nazývá se pať spoleť takowýchto 15 dussj, z nichž každá pro sebe swüg desátek se modlj, růžj — 14 totiž gsau gaťo listkowé gegj a gedna stopkau (předstawenau), kteraužto sobě audowé wespoleť zwoliti magj a u njž se také střjdánj ceduleť každoměsíčně děge. Bylo by si přáti, aby buď w četněgssjch rodinách otec neb matka mezi djtky a čeledj swau pobožnost živého růžence zawáděli, aneb aby spřízněné rodiny takowauto společnau modlitbau se gessťe wjce sblížily. — Kde wšak takowé společnosti není, modli se každý gednotliwec růženec sám a sice:

1. od začátku adventu až do postního času růženec radostný,
2. v svatořádkovém čase růženec žalostný a
3. od velikonoce až do adventu růženec slavný.

Dvoce řádkového růžence.

Abychom všichni horliví ctitelé Marie Panny žábaucího užítí duchovního z modlitby řádkového růžence nabyl, bude třeba, abychom před každým desátkem zůstal poněkud státi a uvažoval v duchu ono řádkové, kterým se právě bude obrátit, buď živým představením si osob ge-
dnagických aneb zbráním se do oněch tragických, kde se věc ta přihodila, při čem vždy přigde na nějakou ctnost vznesenou, kterou za dvoce svého rozgimání držeti a pro sebe na Pánu Bohu vyprossovati může. A snadnějším toho pochopení podáváme nástin podobného rozgimání:

I. Řádkové.

(1. Radostné.)

Zvěstování P. Marie a vtělení Syna Božího.

Dvoce toho řádkové: Pokora.

II. Tagemstwj.

(2. Radosné.)

Nawsttivenj Panny Marie u sw. Alžběty.
Dwoce toho tagemstwj: Láska k
blížnjmu.

III. Tagemstwj.

(3. Radosné.)

Narozenj Pána nasseho Jesu Krista.
Dwoce toho tagemstwj: Chudoba.

IV. Tagemstwj.

(4. Radosné.)

Obětowanj Páně w chrámu.
Dwoce toho tagemstwj: Posluffnost.

V. Tagemstwj.

(5. Radosné.)

Nalezenj dwanáctiletého Jezisse w chrámu.
Dwoce toho tagemstwj: Bedlivé
hledánj Pána Jezisse.

VI. Tagemstwj.

(1. Bolestné.)

Smrtelná aužkost Jezisse Krista w za-
hradě Olivetské.
Dwoce toho tagemstwj: Žel a ljtost.

VII. Tagemstwj.

(2. Bolestné.)

Bičowanj Pána Ježíše.

Dwoce toho tagemstwj: Lásta k skut-
kům kagicnosti.

VIII. Tagemstwj.

(3. Bolestné.)

Pán Ježíš trnjm korunován.

Dwoce toho tagemstwj: Mrtwenj
hříšné lásky k sobě samému.

IX. Tagemstwj.

(4. Bolestné.)

Kristus Pán nese těžkú kříž svoug.

Dwoce toho tagemstwj: Trpělivé
snášení kříže w životě wezdeššjm.

X. Tagemstwj.

(5. Bolestné.)

Křížowanj Pána Ježíše.

Dwoce toho tagemstwj: Lásta k Je-
žíši a Marii.

XI. Tagemstwj.

(1. Wtězoslawné.)

Kristus wstal z mrtwých.

Dwoce toho tagemstwj: Prawé obrá-
cenj srdce.

XII. Tagemstwj.

(2. Wtězoslawné.)

Na nebe wstaupenj Páně.

Dwoce toho tagemstwj: Tauha po
nebi.

XIII. Tagemstwj.

(3. Wtězoslawné.)

Seslání Ducha swatého.

Dwoce toho tagemstwj: Objránj se
s nebeskými wěcmi a čistota myšli.

XIV. Tagemstwj.

(4. Wtězoslawné.)

Na nebe wzetj Panny Marie.

Dwoce toho tagemstwj: Prosba za
sšťastnau hodinku smrti.

XV. Tagemstvoj.

(5. Vštěžoslavné.)

Korunovánj Panny Marie.

Owoce toho tagemstvoj: Důvěrnost
k Marii Panně.

Způsob, gakým se katol. křesťan sw.
růženec modlj.

A. úvod.

Modlitbu růžencowau počnáme křížem
swatým, pať řikáme: Wěřim w Boha; Otče
náš a třikrát: Zdráwas Maria. To gest
gako úwod čili příprawa, pať následuge: Sláwa
Otci, i Synu atd., což se též na konci každého
desátku, genž z Otče náše a desjti Zdráwasů
sestává, řjká.

Každý druh růžence má ale swůg úwod
čili přípravu a do těchto třech Zdráwasů kla-
deme po gměnu Jezjš slowa:

I. před růžencem radostným:

1. genž wjru nassi rozmnožug,
2. genž naděgi nassi upetwňug,
3. genž lásku nassi rozněcirg.

II. před růžencem žalostným:

1. genž rozum náš ošwěcug,
2. genž wůli nassi zdořonalug,
3. genž srdce nasse postwěcug.

III. před růžencem slawným:

1. genž myšlenky nasse pořádeg,
2. genž słowa nasse řjđiti rač,
3. genž skutky nasse spravug.

B. Tagemstwj sw. růžence

t. g. słowa, která se do Zdráwasů wkládaj
a sice po wyšlowenj gmena „Ježíš.“

a) Patero tagemstwj radostného růžence:

1. Kterého gfi Panno! z ducha sw. počala,
2. S kterým gfi sw. Mžbētu nawšstiwila,
3. Kterého gfi Panno porodila,
4. Kterého gfi w chrámě obětowala,
5. Kterého gfi w chrámě našla.

b) Patero tagemstwj bolestného růžence:

1. Který se pro nás křwj potiti ráčil,
2. Který pro nás bičowan býti ráčil,
3. Který pro nás trnjm korunowan býti ráčil,
4. Který pro nás kříž nésti ráčil,
5. Který pro nás ukřižowan býti ráčil,

c) Patero tagemstwj slawného rúžence:

1. Který z mrtvých wstáti ráčil,
2. Který na nebe wstaupiti ráčil,
3. Který Ducha sw. seslati ráčil,
4. Který tebe na nebe wzjiti ráčil,
5. Který tebe na nebi korunowati ráčil.

Modlitba po rúženci.

Ó Bože, který gš autočisstě i sja nasse, wyslyš milostiwě nábožné prosby a úpěnj swé Cjrkwe, ty, genž gš gi te konánj té pobožnosti nabjdnauti ráčil, uděl škrze milosrdenstwj swé, abychom toho obdrželi, zač tebe s žiwau wj=rau prosjme, škrze Pána nasseho Jezisse Krista Syna twého, genž s Tebau žiw gest a kra=luge w gednotě Ducha sw., Bůh na wěky wěkůw. Amen.

Modlitba cjrkewnj po rúženci.

Bože, gehožto gednorozený syn žiwotem, umučenjm a wzkrjssenjm swým nám milost wěčného spasenjw hdožiti ráčil: propügč, prosjme, abychom tagemstwj ta při swatém rúženci bl=hoslawené Panny Marie rozgjmagjce i násle=downali, čemuž nás wnučugj i obdrželi, čeho přislibugj. Škrze téhož Krista, Pána nasseho. Amen.

V. Drodug za nás sw. Josefě.

R. Abychom hodni učiněni byli zaslíbenj Kristowých.

Modleme se: Prosíme tebe, o Pane, rač nám sřrže zásluhj ženicha twé nejswětěgšj Rodičky pomoci, by nám geho přjmluwau uděleno bylo, čeho nasse nedostatečnost dosáhnauti nemůže, genž gfi žito a kralugeš s Bohem Otcem w gednotě Ducha sw., Bůh na wěky wěkůw. Amen.

Křjžowá cesta *).

P ř j p r a w a.

Pane Ježjssi Kriste! w hluboké pokoře tebe žádám, račiž mi té milosti uděliti, abych

*) Pobožnost tať nazwané křjžowé cesty není nic giného, než rozgimánj umučenj a smrti Pána a Spasitele nasseho Ježjše Krista při čtrnácteru zastawenj. Nádánjm římských papežů wšicni, kteří tu pobožnost osobně w zřjzených k tomu chrámjch wykonagl, takowých odpustků obdržugi, gaťoby byli nawštwili poswátná místa, kde Pán Ježjš přehořké umučenj a smrt podstupil. Tyto odpustky se taťe prosebně i duffem w očistci ku prospěchu obětowatt mohau.]

Tvé přehořké umučení a přebolestnou smrt, kterau gš pro mé a celého světa spasení podštaupil, s nábožnou myšlj, autrpným a kagjcjm srdcem rozgjmá, rozgjmánjm tjm k bohabognému životu pomzbužen a posilněn, stále krácel cestau wedaucj k blažené nebeské vlasti, tam po wngitj z tohoto slzawého audolj se dostal a se wšsemi nebeskany Tebe s Bohem Otcem i s Duchem swatým chwálil a welebíl na wěky wěků. Amen.

I. Bystaweni.

Pilát odsuzuge Zejisse k smrti.

V. Klanjm se Tobě, Pane Zejissi, a dobrořečjm Tobě.

R. Neboť gš křížem swým swatým swět wštaupil.

Rozgjmánj.

Gle! Zejš mlče ortel smrti přigjmá, docela newinný, pauze proto, aby mne a celé lidské pokolenj od wěčného zahynutj wšwobodil. O nesmjrná láska Zejisse Krista ke mně! Gafá pať gest láska má k němu? — milugi geg srdečně? snažjm se se wšsj pilností, abych geg nižádným hřicheu neurazil? ostrjham přikázanj geho? —

Modlitba.

Ó nedobrotivějši Ježíši! prosím tebe úpěnlivě, zapal v srdci mém oheň lásky k Tobě, abych Tebe, vždy vroucně miloval, z lásky k Tobě všech zlých myšlení, žádostí, řečí a skutků se pilně varoval, Tvá přikázání ochotně zachovával, a gedenkrátě před Tvoji saudnou stolicí s dobrým svědomím a veselou myslí dostaviti se mohl. Amen. Otče náš. Zdrávas Maria. Smiluj se nade mnou, ó Ježíši!

II. Zastavení.

Ježíš bere kříž na sebe.

V. Klaním se tobě atd.

Kozgimánj.

Kříž gest znamení hříchů nassich, znamení trestu nasseho dobře zaslouženého; gest pať též znamení swaté přehořkého utrpení a smrti Wykupitele nasseho. Ježíš bere kříž na sebe, a s ním nasse hřichy a trest. Děge se, co profoť wyřkl: „On pať raněn gest pro nepravosti nasse, potřjn gest pro hřichy nasse; wšični my gaťo owce zblaudili gsme, geden kažďý na cestu swau uchýlil je, a položil Hospodin na něm nepravosti wšech náš. Iza. 53, 5. 6.

M o d l i t b a.

Od té chvíle, můj Ježíši! nebudu se žádného tvé kříže hroziti, nebudu ani proti žádnému reptati; poddám se tvé prozřetelnosti a vezmu kříž, kterýkoliv na mne sesleš, abych tebe mohl následovati. Posilň, ó Ježíši, mou mdlobu, gaťož i vssecky ty, který kříži gsau obtíženi, abychom na cestě kříže nikdy neumdleli, nýbrž vždy za tebou kráčejíce, někdy věčně k tobě se dostali. Amen. Otče náš. Zdrávas Maria. Smilug se nade mnau, ó Ježíši!

III. Zastavení.

Ježíš ponejprv pod křížem padá.

V. Klaním se Tobě atd.

Rozgimání.

Hříšný člověče! tys padl do hříchů, a ten tvůj hříšný pád porazil na zem Krista Ježíše: a kolikrátkoli do hříchů padáš, tolikrát nejtíššího Ježíše na zem porážíš. Proč ale tak často klesáš? proto, že sobě samému přlíš mnoho věříš; že se zlých příležitostí newarugeš; že se do nebezpečnství pausstíš; že spafitedlných prostředků proti svým pádům neujímáš.

M o d l i t b a.

O nemocnějši nebesť lékařři Kriste Ježíši! uznávám, že nešťastný pádové mogli příčina byli pádu tvého tať bolestného; vyznávám svou nestálost v dobrém předsevzetí. Často, ach přjliš často jsem do hřjchu padl! Abych ale napotom více neklesal, velikých příležitostí všemožně se chci varovati, spasitelných pak prostředkův proti pádům bedlivě užívati. Poněvadž ale bez tebe nic, s tebou všať všecko mohu, prosím posilň mldobu mou, abych v dobrém až do smrti setrval. Amen. Otče náš. Zdravas. Smilug se nade mnau ó Ježíši!

IV. Zařtavení.

Ježíše žalostné s Marií potkání.

Klaním se atd.

Rozgimání.

Pozorug zde, člověče ty dvě nejsvětějši osoby, Ježíše totiž a Marii, kdž se na té smutné cestě potkaly! Ach! žalostné potkání pro Ježíše, žalostné pro matku jeho! Veliký zármutek svjrá srdce Ježíše, an spatřuge nehu-

přijmnějšj matku swau, gegjžto duffi proniká meč bolesti, nebo widj jhna swého, křížem obtiženého, k smrti nehyopotupnějšj a neybolestnějšj wedeného. Wšak Ježiš i Maria dobře wj, že toto utrpenj gest wůle otce nebeského, sic ginak žebj se to státi nemohlo. Gle oddanost Ježiše Krista do wůle otce nebeského! Gle oddanost Marie do wůle Božj! — Odewzdávám gá je také do wůle Božj we wšech přjhodách? powážugi wždy, že Bůh i tenkrát, kdž na člověka smutné pády, nemoc, bolest, nešťěstj, nedůstatek w žiwosti a giné sauzenj sešla, gest geho neymládknějšj otec, o něho pečuge a takowé trápenj k geho lepšjmu žrižuge?

M o d l i t b a.

Částj neyhodnějšj Ježiši! račj mi na mau ponžjenau prosbu té milosti popřjti abych dle Twého a Twé neymilějšj matky, Marie Panny, přjkladu, wšechy osudj, které mne potkagj, ať gsau radostné neb smutné, sšastné neb neššastné, s odewzdánjmi do wůle Božj, s utěšenau a spokogenau myslj přjgmal, pamětliw gsa, že wšedko, cokoli Bůh na mne sešla neb dopaušstj, gen k dobrému mému slaužiti, před hřjchem uchrániti, cestau ctnosti mě wěsti a do králowstwj nebeského přiwěsti má. Amen. Otče náš zc.

V. Zastavení.

Simon Cyrenenský pomáhá Ježíši kříž nésti.

V. Klaním se rc.

Rozgimání.

Při tomto pátém zastavení rozvažug, gať bolestné přemilému Spasiteli našemu přicházelo, když newiděl žádného, genž by se nad nym sliťoval. Ga gsem očekával, kdoby potěšil, a nenalezl gsem. Žalm 68. Dokawádž Ježíš slavné zázraťy činil, haufně se k němu lidé hrnuli, a teď, když gest w sauzení a trápení, ani gediný mu ku pomoci nespěchá. Gediný Simon z Cyrenu se nalezl, a ten se zdráhá, spěčuje, až posléz donucen kříž nésti musj. — S srdce wššj lásky prázdna! Nemusj to Ježíše boleti? Gať mé srdce gest spořádáno? když widjm nuzného, bídneho, trpějeho, cítjm nad nym autrpnost? hledjm mu pomoci? mám lásku k bližnjmu? neb geden každhý chudobný předstawuge osobu Ježíše, an ubezpečuge, že co chudým činjme, gemu činjme, a w den poslednjho saudu žiwotem wěčným odmènj.

Modlitba.

Nejšladšj Jezšsi! wleg, štrausseně Tebe prošm, w srdce mé upřjmnau lášku ke wšsem lidem, a propůgč, abych nad nauzi spolubratřj swých autrpný byl, gim z lášky k Tobě, gať mohu radau a škutkem s ochotnostj pomáhal, a tudy hodným se stal toho požehánj, gež gš wšsem milosrdným přisljbiti ráčil. Amen. Otče náš zc.

VI. Zastawenj.

Weronika podává Jezšsi rauch.

V. Klanjm se Tobě zc.

Rozgjmánj.

Když se giž Jezšs blížil k šaudnj bráně Jeruzalémšké, nábožná Weronika, widauc geho oči a twář krmj žalité, autrpnostj hnuta, čiště potnj rauch s ochotnostj mu podává, abh njm twář swau otřiti mohl. Přigjma Jezšs šat, obličeg njm otřew Weronice opět wracj, za odměnu wššak prokázané služby twárnost swau wytlačénau zanechává. — Rozgjmey zde křestane, gať hogně ten Pán šobě prokázanau dosti malau službu odměňuje! Tak ššědrý odplatitel gest Pán Jezšs zwlášt wšsem těm, genž s geho umučenjm autrpnost magj a takowé šobě připomjnagj.

Modlitba.

Ó můj Ježíši! gať se odplatím Tobě za vssedko, co gfi pro mne učinil? Rjto gest mi z celého srdce mého, že gsem dosawáde wětšji ohled měl na wozdenšji pomigegjci wěci, nežli na twé přehořké umučenj. Gle, nynj se tobě a Twé swaté službě zcela odewzdám. Ach, wtiskni w duffi mau swau neyhwětěgšji twářnost, abych gi wždy na myšli měl, a na Twé muky pamatowal. Otewři oči mé, abych mrzkořost a marnost wssedch pozemských wěcj poznaw s nebeskými se objral, předewšjim pať s twým přehořkým umučenjím spoluautrpnost měl a rád ge častěgi rozwažowal. Amen. Otče náš 2c.

VII. Zastawenj.

Jejš padá po druhé pod křížem.

V. Klanj se 2c.

Rozgjmánj.

Upadl, a ten geho pád, giž druhý, srdcem nelidských katanů nepohnul. Jejš nezlobj se na ně, ačkoliw njm welmi thransky, nepřátelšky zacházegj, nepřege gjm nic zlého, ale wstává ze země, dále se ubjrá k hoře Kalwarii, aby tam život swúg dal a za ně na kříži gešstě se modlil. Ó, ten přelaskawý Spasitel,

ke wšsem i ke nepřátelům byl dobrotiwý! —
Milugi i gá nepřátely swé? Gest to powin-
nost má neb Ježíš poraučj, abychom nepřá-
telům odpustili, ge milowali, gim dobře činili
a za ně se modlili.

Modlitba.

Nehtoljdněgšj Ježíšsi! genžto gš se swými
auhlawnjmi nepřátely dobrotiwě zacházel, gim
odpustil; pomozj mi swau swatau milostj,
bych i gá z lásky ke tobě, že tomu chceš, těm,
kteřj mi ubližugj, neb nepřátelsky ke mně se
chowagj, rád a mile odpustil, ge gažto swé
bližnj miloval, gim dobře činil, tať důwěrně
daufati mohl, že i ty mi poklesky mé, nimiž
gšem Tebe urazil, milostiwě odpustjš. Amen.
Otče náš zc.

VIII. Zastawenj.

Dcery Jerusalémské pláčj nad Ježíšem.

V. Klanjm zc.

Ro zg j m á n j.

Ženy Jerusalémské widauce tať strápe-
ného a zmučeného Ježíše na popravnj místo
wěsti, ke autrpnosti hnuty nad njm gšau, pla-
kaly. Ach, kdožby neplakal, wida newinného
tať ztrýzněného. A hle! ke těm autrpným že-

nám praví Ježíš: „Dcery Jeruzalémské, neplačtež nade mnou, ale plačte samy nad sebou a nad syny svými. Stává-li se toto na dřevě zeleném, i co pak bude na suchém.“ — Proč měly samy nad sebou plakat, a nad syny svými? protože byli dosti hříšníci a pokání nečinili; a na neřádnou hříšnost čeká nešťastná věčnost, strážný soud soukromý, hrůžoplňný soud poslední, při němž zoufale volati budou k horám a pahrbkům, aby na ně padly, je přikryly před Bohem rozhněvaným. Zdaž já, když se z křehlosti hříchu dopustím, toho lituji a pokání činím?

Modlitba.

Sti nevhodnějši Ježíši! nenech mne bez užitku zanedbati toho času, kterého k napravení chyb svých tak laskavě mi propůjčuješ. Vím jistě, že Ty jsi sice dobrotivý a showjivý, při tom ale také spravedlivý. Dobrotivost Tvá žive hříšníka ku pokání, Tvá však spravedlivost zertovati s sebou nedá, trestá neřádnou, an showjivým Tvým pleťvá. Obdař mne svou milostí, abych hříchy své poznal a bez odkladu pokání činil. Amen. Otče náš. Zdravas Maria. Ukřižovaný zc.

IX. Zastavení.

Ježíš padá po třetí pod křížem.

V. Klaním te.

K o z g i m á n í.

Dpět, a to sice již po třetí pod křížem padá Spasitel světa. Pozoruj ó člověče, že je Spasitel tvůj při tom pádu s nemalou bolestí o ležící tam ostrý kámen urazil, a sobě zase nové rány způsobil. — Když ty bližnímu dáváš pohoršení, kladeš Kristu kamení k jeho urazení. S kolikráte jsi to dokázal svým nestydatým gazněním, pohoršlivým slovem, nepřikladným životem; však přístup již k Ježíšovi zde na zemi poraženému, pozdvihni jej ze země, pomoz mu! Pomůžeš ovšem, gestlíže bližního svého od zlého odvrátíš, gestlíže jej svým spasitelným naponmáním a příkladným životem ke všemu dobrému přivedeš.

M o d l i t b a.

Nezlaskavější Spasiteli! ach, co jsem myšlil, že jsem s tebou tak nelidsky zacházel! Óá jsem tě nelitostivě na zemi porazil, když jsem bližního k hříchu přivedl, gemu zlořečil a marná slova z úst svých vydával! Vyznávám ale svou vinu před te-

bau, ó Jezjssi! Chci napotom své pohorššlivé mravy a způsobu napraviti, gačož také dle mé možnosti wšseliké zlé přetrhowati, a wšse dobré wšstjipiti. Amen. Otče náš zc.

X. Zastaweni.

Jezjše s raucha swléfagi, a wjno s myrhau mu f pitj dáwagj.

V. Klanjm zc.

Rozgjmánj.

Sotwa se Jezjš, welice umdlený na horu Kalwarii dostal: tuž s něho oděw ztrhugj, a wjno s myrhau smjssené f pitj podáwagj. Šře-
stanská dusse! tys stratila bjlé rauchu newin-
nosti, a proto se necháwá Jezjš z ššatů swých
swláčeti. Tys užjwala nestřjdmě pokrnu a
nápoge, proto se Jezjš necháwá octem a žlučj
napágeti. Patř a powaž: twüg Spasitel gest
na celém těle zraněný, zedraný a škrwácený:
a ty rozššsem těla chceš powolowati? Jezjš twüg
Pán, má ocet a myrhu za nápoj, a ty sobě
w lahůdkách nestřjdmě oblibuješ?

M o d l i t b a.

Š nendobrotiwěgššj ženichu dusse mé, Šriste
Jezjssi! tys plný ran a bolestj, proto že gšeni
gá plný rozšššj a nezřjzených žádostj. Ach!

Kde gest oděw oné newinnosti, kde gest rauch Božské milosti, w které gsem byl oblečen při křtu swatém. Dbogj gsem ztratil. Ach oděg mne znouwu rauchem swé milosti, a nedopusť, abych ge wjce stratil neb posskrwnil. Ať se proměnj w hořkost wsselité mé nepořádné rozkošse, které mne oddělugj od tebe. Uděl mi tu milost, abych gediné w milowánj tebe měl zaljbenj swé. Amen. Otče náš zc.

XI. Zařtawenj.

Ježíše na kříž přibjgegj.

V. Klanjm se zc.

Rozgjmánj.

Ježíše obnaženého zúřiwj drábowé na kříž kladau, a ku křížj přibjgegj. Batř člowče na rozpiatého Ježíše, na geho přeswaté ruce a nohy, hřebj prorážené, audy a klaubj natažené, oči křwj zalité, ljece oteklé a zmodralé, ussi zlořečenjm a rauhánjm naplněné, ústa geho wyprahlá. Slowem wssechny audy Kristowj gšau strápeny, poněwadž wssechny audy twé hřjchj byly sprzněny. Twé oči wssetečné, twé ussi k pomluwám otewřené, twúg gazně neskrocený, ruce i nohy k hřjchu dopomáhaly. Newinný Syn Boží trpj pro nasse přestaupenj, a ty nepřestáwáš přestupowati Bo-

žich přikázanj! Přestaň přestupowati, a přestaneš Krista trápiti.

Modlitba.

Ó bolestný Ježíssi! nynj právě se nazýwati můžeš mužem bolesti, tolikerými bolestmi gja obkljčen. Kterak bych mohl wjce hřjchu šwoliti! Ach, probodniž tělo mé, srdce mé, ruce i nohy mé šwau spasitedlnau báznj, abych se ostýchchal tebe wjce urážeti. Odwrať oči mé od wšseliké wšsetečnosti, zawři ussi mé, aby neposlauchaly utrhačných gazhků; přibj wšsečny smysly a audy moge na twüg nešwětěgšsji kříž, abych gich napotom gináče neužjwal, nežli gedině k twé cti a chwále. Amen. Otče náš 2c.

XII. Zašlawenj.

Ježíš na kříži umjrá.

V. Klanjm 2c.

Rozgjmánj.

Giž wišj na kříži tělo šwaté, tělo s Božštwjm spogené, celé jedrané, zšrwácené. W nešwětšsich bolestech nepřátelům šwým milostiwě odpausštj, za ně se modlj — šagjcjmu lotru rág dáti přislibuge — šwau nehmilešsji matku Janowi pod ochranu odewzdáwá — konečně dušši šwau Otci nebesštemu poraučj a šfloňuge

hlavy. Skloňuge hlavy k pokoře k Otci svému, gaťoby za prokázaná dobrodinj gemu djky vzdával, poslušný syn až k smrti! skloňuge hlavy na poděkowánj své pod křížem stogjci matce že gi ljbá, že se s uj laučj, že gi děkuge za wšsecku mateřskau starost a péci. — Dći Jezisse Krista hasnau, ústa se zawjragj — giž umjrá — z lásky k nám. Milowal wšsecky lidi, wždy wnhledáwal čest Otce nebeského, k němu častěgi se modlil, i geho poslednj slowa na kříži: „Otče, do rukau twých poraučjm ducha swého!“ co gsau giného než modlitba? Wnhledáwám také we wšsem čest Božj? modlím se rád? modlím se náležitě? w stawu milosti Božj, — pobožně, důwěrně s odewzdánjm do wůle Božj? Děkugi mu za to, co mám, prosjm o wšsecko, co potřebugi?

Modlitba.

Nejdobrotiwěgšji Jezissi! gežto gšj welel, bychom se modlili, nás modlitbě naučil, sám častěgi za swého žiwobytj, ano i giž na kříži pněgjcj se modle k Otci nebeskému, pomáhej mi dobrotiwě, abych wždy w stawu milosti, horliwě, pobožně, důwěrně s odewzdánjm do wůle Božj se modlil, pomocj modlitby žiwot swatý wedl a umjrage s utěšsenau myslj zwolati mohl: Otče do rukau twých poraučjm ducha swého! Otče náš zc.

XIII. Zastavení.

Ježíš s kříže snat a na kříž mateřský dán.

V. Klanění se zc.

Rozjímání.

Když Ježíš na kříži umřel, a jeho svatý božský kříž proboden byl, před západem slunce přicházejí dva nábožní mužové, Josef z Arimacie a Nikodém, s dovolením Pilátovým, snijmagi mrtvé tělo Ježíšovo s kříže, a kládou na kříž bolestné matky. Maria mnoho hořkých slz vylévá, a velikou tesknost v srdci cítí, když tělo syna svého milého na lůně drží. Tehdáž ten od Simona předpovězený meč bolesti srdce mateřské pronikl! — Ah, to svaté tělo! hlava gest trnami zbodána, na rukou a nohou veliké rány od hřebů, božský kříž otevřen, všude samé modřiny, samá krev. To trpěl Ježíš pro mé spasení! Šem mi za to vděčný? zpomínám často na veliké dobrodiní vykaupení? Neurážím Ježíše žádným hříchem! S hříchy, to nejtěžší zlé, připravuge o milost Boží, o dobré svědomí, o nebe.

Modlitba.

Nejsvětější Ježíši! vstip, prosím Tebe, bázeň svatou v srdce mé, abych v celém svém

životobytj ničehož se tať nehrozil, gačo Tebe uraziti. Nedopusť, abych pro marnau rozkoš tělešnu, pro něgafň časň zisk, ba ani pro celň swět hřichů spáchal. Milost Boží a čisté svědomj budiž mi wždy wzácněgšj, než pokladowé zlata a stříbra. Ať gsem hotow raděgi wšsedo i život ztratiti, než swéwolně hřichu smrteelného se dopustiti. Propůgč mi toho skrže orodowánj neyswětěgšj Matky twé Marie. Amen. Otče náš zc.

XIV. Zastawenj.

Bohřeb Pána našeho Ježíše Krísta.

V. Planjm se zc.

Rozgjmánj.

Josef z Arimatie wzaw tělo s lúna bolestné matky, obwinul w plátno čisté, položil do hrobu nowého w skále wytesaného, a přimwalil kámen velikň ke dweřjm hrobowým. Židé hrob zapečetili a strážj římských wogáků osadili. Tuť nalezl předobrotiwň Ježíš po nepotupněgšj a neybolestněgšj smrti odpočinitj sladkého až do dne třetjho, kdež na důkaz swého božstwj weleslawně z mrtwých wstal. — Tať mé tělo brzy a snad dost brzy bude do hrobu tmawého dáno, a wyplnj se nad njm ortel w rági wyřčenň: „Prach gfi a w prach se obrátjš.“ Pamatugi často na to, že gsem

zde gen putujici? že brzy svět opustím? že snad dřívě než se naději tomu, již se zvoniti budou hrana, kopati se bude hrob pro mne. S kýmž vzpomínám častěji na smrt, a to mne pohne, že život uábožný povedu, šťastně zemřu a gedenkráté mé tělo oslawené z mrtvých wstane.

Modlitba.

Drahocenný Spasiteli! rač we mně wzbuditi uřtawičné pamatowánj, že zde gen přichozj gsem, brzy, a snad dosti brzy wýhost swětu dáti, a wřecťo, co mám, opustiti musjm, a to připomínánj ať mne s milostj Twau k tomu wede, abych wždy nábožně a ctnostně žito byl, řagicně umřel, duffe má aby se do nebe dostala, gedenkráté opět s tělem, až na slowo twé z mrtvých wstane, radostně se spogila a troggediného Boha se wřsemi nebestany chwálila a welebila na wěky. Amen. Otče náš. Zdráwas Maria. Smilug se nade mnau, ó Ježíssi!

Závěrka.

Styňj gř se, řřestane wěrný! opět Spasiteli swému oddal. Řciž se swatým Pawlem: „Život gsem gá, ale ne již gá, ale žito gest Kristus. A tenť gest cíl řřizowé cesty, by řřrže rozgjmánj tagemřtwj umučenj Páně starý

přewrácený člověk umřel a pohřben byl, a v Kristu Ježíši powstal nový, genžby po křesťanských ctnostech dychtěl. Naprawjš-li své zlé obyčeje a mravy, a vezmeš-li na sebe Kristovy ctnosti, pořu, tichořt, trpělitowst, lásku k Bohu a k bližnjmu, tjm ukážeš, že gř prawy milownjř křizowé cesty, a wěrný následownjř Krista Ježíše.

Částka III. Pjseň duchownj.

Pjseň rannj.

Minula nočnj hodina,
Pokleknauc na kolena
We gmenu Otce i Syna,
Těž i Ducha swatého,
Wsse gednoho Hospodina.

Děkugemel, ó Bože náš!
Žes z své lásky otcowjřké
Těto noci byl strážce náš,
A že nad námi swau moc
Neprowed dábel satandš.

Tebel my Otče prosjme!
Řid nás swým swatým Duchem,

At před tebau nezhřěssjme,
Dež, at tento celý den
A tvé cti a chwále ztrávjme.

Zažen od nás dábla zlého,
Wzďal od nás i člověka
Ustivého a nepravého,
Božsli k ostríhánj nás
Anděla svého swatého.

A poněwadž w potu twáři
Swüg chleb gjsi musjme,
Bože dobrý hospodári!
Božehney prácem nassim,
At se nám wssem dobře dařj.

Na twau lásku zpoleháme,
Tobě se poraučjme
Se wssim, což od tebe máme,
Dež at we zdravj času
Wečernjho dočekáme.

Pať po zdegssim obcowánj
Skřz Krista Syna twého,
Pro své, Bože, milowánj
Popřen, abychom došsli
W nebi s tebau kralowánj.

Re Mŕŕi ſwaté.

Při začátku Mŕŕe.

Bože! před twau welebností
Na kolena padáme,
Zapal w ſrdcích ſwau milostí
Dheň láſky, žádáme:
Bychom tebe milowali,
Gať w nebesjch auželé,
Oběť ti obětowali,
Podle twé ſwaté wůle.

Kterau Syn twůg uſtawowil
Na wečer před ſwau ſmrtj,
S apoſtoly kdž ſe laučil,
Chťe nás wiſſech wyſtaupiti:
Wezma chleb a wjno žehnal,
Apoſtolům rozdáwál,
Památku činit rozkázal,
Žiwý chleb nám zanechal.

Řka: wezměte to, a gezte,
Tělo mé geſt a krew má,
Ničdy nezapomjnete
Co má láſka wám dáwá;
Také na křížj umřjti
Chci pro waſſe ſpaſenj,
Byſte mohli doſáhnauti
Nebefké obcowánj.

Při Gloria.

Sláva budiž na výsosti!
Čest a díky vzdáváme,
O Bože, tvé velebnosti,
Dej nám pokoj žádáme:
O Ježíši, který snímáš
Tohoto světa vinu,
A Tobě do nebe přiveď nás
Skrz své předrahé rány.

Při Ewangelium.

Slowo Boží ukazuje
Do věčné slávy cestu
Kdo je slyší a splňuje,
Spěchá k Božímu městu:
Spraw Ježíši svou milost,
Abychom vyplnili
Slowo Boží s ochotností,
A tobě se líbili.

Při Kredo.

W gednoho Boha věříme,
Otce všemohoucého,
Stvořitele nebe, země,
I w Krista Syna jeho,
Duchem svatým počátého,
I panny narozeného,
Pro nás na svět poslaného,
W božství Otci rovného.

Při Obětování.

Přigmiž tu obět, ó Pane!
Skrze ruce duchovní,
Kterau nyní podáváme,
A která se proměňj
V tělo a krev Syna tvého,
Gaf on v pravdě vygemil,
Když tuto obět nového
Zákona ustanovil.

S obětj tu obětugem
Všsecka naše myšlenj,
Dobrou vůli ti darugem,
Mluvenj i činěnj:
K tvému trůnu též klademe
Naše gměnj a statky,
Život i také naši smrt
I naše nedostatky.

Pro lásku Synáčka tvého,
Tě prosjme společně,
Dchraň nás od všseho zlého,
Zde časně, potom věčně:
Odvrať od nás mor, hlad, wognu,
Wody škodné a oheň;
Přideg nám aurodu hognau,
A buď od nás vždy chválen.

K Sanctus.

Swatý! Swatý, Bůh náš swatý!
Genž gest Sabaot nazwán;

Otec, Syn, též i Duch svatý,
Od věčnosti mocný Pán.
Plná glau, Bože, nebesa,
I země tvé hognosti,
Hosanna ti vssecko plesá,
Věčně máš vsseho dosti.

Při Pozdvihování.

Serafjni lásky plnj,
Dolů s nebe sstupugte,
Boha svého s námi nynj
V svátosti zvelebugte:
Pozehnaný! genž přichází
V gménu Páně, Syn Boží,
Od něho milost pochází,
Tomu kdo se ponížj.

Budiž od nás pochválena,
Svátosti přewelebná,
Skrze tebe otewřena
Gest nám nebeská brána:
Děťugeme tobě Jezjssi!
Žes pro nasse spasenj
Bolesti trpěl nentěžssi,
Na křížj umučenj.

Matko Boží, vsšickni Swatj!
Proste Krista Jezjsse,
By se ráčil smilowati
A spasil dusse nasse,

Které smau předbrahau krowj
Z welké lásky wykaupil,
Abh, genž gest dobrotiwý,
Nás do nebe promodil.

Při Agnus Dei.

O Jezíssi! negsem hoden,
Bys ráčil přigjt ke mně,
Wšak nicméně gen rci slowem,
A gisté uzdrawiš mne.
W tebe wěřim, w tebe daufám,
Tebe nehyweš milugi:
Že gsem zhřessil, oplakávám,
A srdečně litugi.

Ty mne k své lásce wzbuzugeš,
O Jezíssi nehyladššj!
A srdce mé rozpalugeš,
O poklade nehydražššj!
Když je mně w Swátosti dáwáš,
Přebýwat u mne žádáš
Chudý gsem a přec mne rád máš,
Mně i žiwot wěčný dáš.

Wšak ale gá ne pro nebe,
Nebo žes ke mně šstědrý,
Gen proto milugi tebe,
Že gš sám w sobě dobrý.
Tě milowat nepřestanu,
Neb wššj lásky hoden gš
W té lásce stálý žustanu,
Proto že ty můg Bůh gš.

Při požehnání kněžském.

Bože! požehnej nás toffecty,
Bychom to lásce strwali,
S twau milostj chléb andělský,
Wždy hodně přigjimali.
At gsme živi k twé cti chwále,
A twému wychwalowánj;
Dej nám zdravj při tom stále
A wěčné požehnánj. Amen.

Píseň před kázáním.

Otče náš milý Pane!
Dej nám Ducha swatého,
Prosíme, ať se stane
Pro Krista Syna twého;
At nás naučj božského,
Prawdu zákona znáti,
Proroctwój falešného
Pílně se wstříhhati.

Kriste genž gsí swým wěrným,
Sešlal Ducha swatého,
Před wěky wnmoleným
Od Otce nebeského:
Kačiz nám této chwjle
Téhož Ducha sešlati,
Abychom tebe mile
Mohli to slowjch poznati.

O milý Dusse swatý!
Kač nassjm hostem bh̄ti,
Genž gfi to darjch bohath̄,
Nemesskeh k̄ nám přigjti.
Sprawugž gazh̄k k̄ mluwenj,
Dej nám dobré naučenj;
Nachyl ussi k̄ slh̄ssenj,
Zapal srdcj k̄ wěrenj.

P o k á z a n j.

Pochwálen budiž Pán Bůh náš!
Kterh̄ž nynj nash̄til nás
Swatým slowem,
Genž gest pokrni nassjm duffem;
Alleluja, Alleluja;
Pochwálen buď Bůh, Alleluja.
Pochwálen buď i Syn Božj
Genž gest duffj nassich zbožj;
Nebot on sám,
Strž smrt nawrátil žiwot nám;
Alleluja, Alleluja,
Pochwálen buď Bůh, Alleluja.
Pochwálen buď i Duch swatý,
Genž nás učj prawdu znáti,
Boha Otce,
I geho milého Syna;
Alleluja, Alleluja,
Pochwálen buď Bůh, Alleluja.

O welebné swátosti oltářnj.

1. Pokleknj na kolena, zde dusse boha-
bogná, neb se tobě uděluje milost přehogná.

2. Patř zde na Boha swého, w Swá-
tosti zakrytého, s tělem, s krovj, i s swau dussj
zde přítomného.

3. Dnt gest z nebe nám daný, z čisté
Panny zrozený, gehož divné na tom swětě
bylo byhlenj.

4. Sjme slowa sil swého pro člowěka
bydného, až posledně wydal sebe w obět za něho.

5. Při poslednj wečeři, tomu každý al
wěřj, dal se w pokrmi, též i w nápoj, z lá-
sky neywětšj.

6. Tent pokrmi bylo tělo, které pro nás
trpělo, a krew nápoj, by swüg pokog twé
srdce mělo.

7. Tjm lačnivé nasytil, a žjzuitivé na-
pogil; tať památku umučenj swého učinil.

8. Ač nemůžeš pochopit, co Bůh ráčil
učinit, wšak to prawá w Krista wjra může
doplnit.

9. Tomu tedy tagemstwj, klañme se s
wšj wraucnostj; djky za to wždy wzdáwegme
božské mocnosti.

10. Buď od nás wšech uctěný, chwá-
lený, zwelebený, ó Kriste náš neymilenšj, zde
wystawený.

11. Tebe andělský chlebe, nám pokrm daný s nebe, Tebe ctíme, welebíme, ze srdce cele.

12. Přispěj nám svou milostí, opatruj nás mocností, uděl chleba potřebného nám všem z výsosti.

13. Uděl pravou kagicnost odtud gdau-
cím na věčnost; nad hříchami a křečtostmi
popřeg skraussenost.

14. Pať tím andělským chlebem, ne-
wzácněšším pokrmem, posilň dussi, až se lau-
čiti bude s tělem.

15. Vychoť mohli s milostí na tě pa-
třit w radosti, wždy zpřiwati: swatý, swatý!
tam na výsosti. —

M e s s n í p í s e ň .

Zpřiwá se gafo: Tisicrát pozdrawugeme Tebe.

Na začátku mši iw.

Ó Maria autočisstě nasse,
Anděl Páně Tebe pozdrawil:
Panno, z Ducha počneš Mesiáše,
Abh lidstwo z hřichů wnhawil;
Slyš, o slyš kagicj nasse zpěw,
Přimlwo se za dítě hřišsné Ew,
Ať nám Syn twůg diwem zplozený
Opět otewře rág ztracený.

Při Gloria.

Když gfi Panno porodila w stági,
Dítě hodné sláwy nebeské,
Andělé, genž Boha slawj w rági,
Splésali w fragině Betlemské!
S angeli zpjwáme w skrauffenosti:
Sláwa, sláwa Bohu na wysosti;
Gen pros matko, ať duch pokojge,
A nám od trůnu Páně zawěge.

Při Ewangelium.

Mudrci se zbožně, matko blahá,
Uklonili twému dítěti,
Maudřj posud slova geho drahá,
Wěrně ukládajj w paměti.
Dblohj a země krása zhyne,
Slovo Syna twého nepomine,
Pros, ať swětlo geho učenj
Wšsem poswjti cestau k spasenj.

Při Obětowánj.

Když gfi w chrámu Páně nemluwnátko,
W lokty Symeona wložila,
Tehdy gfi též, přeblažená matko
Kristu celj život swětla;
S tebau obětugem w skrauffenosti,
Bohu nasse plešj i bolesti,
Chceme wždy gen Krista milowat,
Gemu stále žjt i umjrat.

Při Sanctus.

W chrám gfi wedla synka zbožná Panno,
By ctíl Otce s Tebau společně,
Teď ti w chrámu věčné sláwy dáno
S angely Ho slawit powěčně;
Zpjwem w duchu: Swatý Hospodine,
Swatý gfi, Twá sláwa nepomine,
Sláwy Twé gsau plné wýššiny.
Plny gsau i swěta hlubiny.

Při Pozdwihowání.

Maticko! Tys prowázela Pána,
Když se na smrt kříže ubjral
Dusse Twé se dotkla každá rána
Když gj utrpěl, když umjral;
S tebau ljbáme to swaté tělo,
Genž za oběť swěta w mukách pnělo,
A ljbáme křwe křupěge,
Z nichž wykwětla spásy naděge.

Při Přigsmání.

Tebe Syn twüg Janu odporučil
By utěchu tobě obgedual.
Nám pať na památku, že se mučil,
Tělo swé a křew swau odewzдал;
D nás: Jezu Kriste hřeby spiath,
Nesgme hodni požjt pokrím swatý
Kci gen, Pane, slowo gediné,
Že se nám trest věčný promine!

Ku konci mše sv.

Když povolal Syn tvůg „dočono,“
V hrozném ducha svého trápení
V slzách zapléšalaš drahá Panno;
Že teď lidstvo došlo spasení.
Pros ať v svaté ctnosti setrváme
A pať zemskou šťastně dočonáme,
Abh nám dal Syn tvůg na trůnu,
S tebou věčné slávy korunou. Amen.

Píseň k Rodičce Boží.

Dle sv. Bernarda.

1. Zpomeň, o Královno milá, že nebylo
slyšáno, abys koho opustila, když k tobě gest
voláno, Matko gať svět daleký, ozývá se ve
dne v noci: k Marii že bez pomoci bylo by
kdy voláno, neslyšáno — neslyšáno — ne-
slyšáno na věky, neslyšáno na věky.

2. Když kdo k tobě s prosbou kráčí, po-
moci neodpíráš, a kdo život vede v pláči,
slze gemu utíráš. Matko zc.

3. Utíám se k tobě, cítě veškerou svou
slabotu; pohleď mile na své dítě — prokaž
mi svou dobrotu. Matko zc.

4. Tobě vinu svou vyznávám: žil jsem
v hříšném rozmaru; tebe, Panno, snažně žá-
dám, nepusť mne bez daru. Matko zc.

5. Nezamítej mne od sebe, služu ač nehodného; dej milost najít u tebe, matko slova věčného. Matko rc.

6. Slyš mé skrauffené vzdychánj, představ mne Synu svému, uděliž mi požehánj, milost wypros hříšnému. Matko rc.

7. Zůstaň vzdychtj při mně státi, drž mne na cestě ctnosti — vzdychtj tyš mocná Božj máti — ved ku šťastné věčnosti. Matko rc.

8. Odporuč, matko Jezisse, Synu svému dušsi mau! ať se brány nebes řisse po smrti mi otewrau. Matko rc.

Giná píseň k Panně Marii.

1. Tisjkrát pozdravugeme tebe
Ó Maticko Krista Jezisse!
Ty gfi okrasau celého nebe,
Tobě se klanj celá řisse,
Ty gfi po Bohu ta nehprwněgssj,
Tobě čest a chwálu nehředněgssj
(Angelé a Swatj vzdáwagj,
Králowrau tebe nazh汪j.)

2. Přispěg nám také, ó Matko nasse!
Wssični wraucným srdcem žádáme,
Tyš gediné autočisstě nasse,
Po Bohu nad tebe nemáme.
At chwalozpěw tobě prozpěwowat
Můžem, twoge gméno zwelebowat,

(Tak gať tobě patřj po Bohu,
Chceme tě chválit w každou dobu.)

3. Nebo Stvořitel nebe i země
Za swüg stánek tebe wymolil,
Když přigal člowěčenstwj na sebe,
W twüg panenský život se wložil:
Ježíš Kristus, Syn Boha živého,
Maudrost tagemstwj přewelického
(Přehořkau smrt kříže podstaupil,
Nás od wěčné smrti wykaučil.)

4. Ty gfi na Sionu utworzená,
Přebýwáš w městě poswěceném,
Dřjwe nežs byla na swět zrozena
Boctěna gfi w lidu uctěném.
Giz požjwáš wěčné blaženosti,
Která připrawena od wěčnosti
(Byla ti od Boha wěčného,
Otce, Syna, Duchu swatého.)

5. O, překrásná Panj na Libánu,
Gaťo cedr gfi wymýšfená,
Gaťo cipřiš na hoře Sionu,
W Kades gfi palma powýšfená,
A gaťo růže w Jerichu krásná
A gaťo rannj dennice gasná,
Gať oliwa krásná na poli
A gaťo gamor podle wody.)

6. Ty gfi též lilium nejkrásněgšj,
Genž wůni ljbeznuu wgdáwáš,

Nad rofsecky byliny nehvouněgffj,
 Nám wždy k obcerstwenj podáváš.
Ty gfi nad slunce, měsíc swětleyffj,
Panj a Králowna nehswětěgffj,
 (Ty gfi gista brána nebestá,
 Mocná králowna archangelská.)

7. Zdráwa buď Králowno nehswětěgffj,
 Ty gfi matka neporuffená,
A chrám Trogice nehduřtogněgffj
 Giž od wěčnosti wzywolená.

Maudrá Panno, šchránko Boha wzácená,
Duho na obloze welmi krásná
 (Wznessený trůne Šalomauna,
 I také rauno Gedeona.)

8. Kdožby mohl rofsecku sláwu twogi
 Zde na swětě pérem wypsati,
Kterauž Syn twüg gen pro lásku twogi,
 Kácil tobě na nebi dáti.

Byl celého swěta gazňkowé
Chtěli chwálu mluwiti o tobě,
 (To by wsse gessťe nic nebylo,
 Coby k twé chwále postačilo.)

9. Před twým obrazem, ó Matko Páně!
 Chceme prosby uasse skládati,
Zachowen nás wždycky w swé ochraně,
 Začkoli tě budem žádati:

W nauzi, w zármutku, w křži, w trápenj
Wnžáden u Boha potěffenj.
 (S račiž nám twogj přimluwau
 Wždy řtědře bñti nápomocnau.)

10. Vypros wjru, naděgi a lášku,
W ctnostném životě setrwánj;
Odwrať od nás mor, hlad, též i wálku,
Den šťastné života skonánj,
Abyž přjsnost soudce sprawedliwého
Odtud z tohoto swěta bjdného
(Káčj nás k saudu powolati,
Tenkrát Matko rač nás zastati.)

11. A wypros nám wssem tu Božj milost,
At ne w ruce rozhněwaného
Soudce my upadneme na wěčnost,
Něbrž proměň w milosrdného,
By nám Bůh dal zde w časném životě,
Dokud žiwí gsme na tomto swětě,
(Z nassich hřjchů se zpowjdati,
A gich srausseně litowati!)

12. Wssickui Swatj a Swětice Božj,
Z wy přimlawegte se za nás:
At se od nás Bohu chwáta množj,
A nezapomjnete na nás;
Deyte nám se tam s wámi shledati,
Bohu a Marii čest wzdáwati,
(Bychom po tom životě časném
Dosáhli radost wěčnau. Amen.)

Giná.

Maria, Maria!
Nad slunce gasněgššj,
Nad měsje krásněgššj,
Nad perly wzácněgššj, Maria!
Budiž pozdraveno
Twé přesladké gmeno
Na nebi na zemi, Maria!

Maria, Maria!
U Boha wěčného,
Otce, Syna twého,
Pros za nás každhý čas, Maria!
Ať nás neopustj
W nauzi a w těžkosti
Podle swé milosti, Maria!

Maria, Maria!
Pros Ježíšse Syna,
By nám nasse wina
Odpusttěna byla, Maria!
Nad hřjchami ljtost
A prawau škraussenost
Wypros nám, způsob nám, Maria!

Maria, Maria!
Pros Ducha šwatého,
Ať nám šwětla šwého,

•

Dá s nebe sřrz tebe, Maria!
Protí lstí dábelšké,
Ať w wjře křestanské
Betwňj gšme, stálj gšme, Maria!

Maria, Maria!
Genž plná milostj,
Přispěg s ochotnostj,
Když budem w aužkosti, Maria!
Glad, wognu, mor zažen,
Nedeň by byl zkažen
Kdo tě ctj, welebĵ, Maria!

Maria, Maria!
W smrtešlné nemoci
Přispěg ku pomoci
Protí dábla moci, Maria!
Když bude duše mĵt
Z svého těla wngĵt,
Ochraň nás, zastaň nás, Maria!

Maria, Maria!
W poslednj hodině
Ať gešť mé gešíné
Wzdechnutj: Ježíš a Maria!
W těch šlowech chci umřĵt
A na wěčnost odĵt,
Ježíš, ach Ježíš a Maria!

G i n á. *)

Hvězda gasná,
Panna krásná,
Kteráž Krista krmila;
Pád Adamů,
Smrt i vinu
Kristem gest zapudila.

Prosmež tedy
Této hvězdy,
Ať wygedná milosti,
Sněwu sprostj
Zlého zhostj,
Ať nepadnem w rychlosti,

Hvězda gasná,
Kůžc krásná,
Přimluw se k Kristu Pánu,
Ať zažene
A odžene
Od nás morowan ránu.

Než od něho,
Syna twého
Uzdravenj žádáme;
Skrze tebe,
Boha z nebe,
Milostiwého máme.

*) Tato píseň se zpívá w tomto chrámu po celý
rož po rannj mši sw.

Sejſſi, mocný lékaři,
Obrál se k nám gajnuau twáři,
Uſlyš své milé křeſtany,
Zbatw nás morowé rány.

Pro přimlunu své Rodičky,
Marie ctné maticky
Dej tobě wěrně ſlaužiti,
Nedey se nakaziti.

Zdravým rač zdrawj popřiti,
Nemocné uzdrawiti;
Dej nám zde ſwau ſwatau miloſt,
Potom tam wěčnau radoſt.

Giná o ſedmi radoſtech Panny Marie.

Wesel se nebes Králowno, ó Maria!
Pleſeň ſwěta Cjſařowno, Alleluja.

Nej gſi od Boha zvolená, ó Maria!
Abys matkau Kriſta byla, Alleluja.

Prwnj radoſt twoge byla, ó Maria!
Kdyžs od Anděla ſlyſſela, Alleluja.

Že máš počít a porodit, ó Maria!
A panenſtwj své nezruſſit, Alleluja.

Druhá radoſt twoge byla, ó Maria!
Kdyžs Alžbětu nawſſtjmila, Alleluja.

Kteráz gať Tě pozdravila, ó Maria!
Božehnanau tě nazwala, Alleluja.

Třetí radost twoge byla, ó Maria!
Když Ježíše porodila, Alleluja.

Angelé libě zpíwali, ó Maria!
Božog lidem zvěštowali, Alleluja.

Čtvrté radosti twé byly, ó Maria!
Tři králowé když přigeli, Alleluja.

Zlato, kadidlo a mirhu, ó Maria!
W oběť dali Synu twému, Alleluja.

Pátá radost twoge byla, ó Maria!
Když Syna w chrámě našla, Alleluja!

A to mezi učiteli, ó Maria!
Wykládal píjma, gať zněly, Alleluja!

Šestá radost twoge byla, ó Maria!
Wzkříššeného když spatřila, Alleluja.

Genž se ti w sláwě ukázal, ó Maria!
Synowstau lásku prokázal, Alleluja.

Sedmá radost twoge byla, ó Maria!
Když do nebe wzata byla, Alleluja.

Tam byla k trůnu božskému, ó Maria!
Powyššena k Synu swému, Alleluja.

Tam i nám přístupu zgednáš, ó Maria!
Prosby nasse Ťu předkládáš, Alleluja.

A tobě my se utjáme, ó Maria!
D přijmluvu tě wzýváme, Alleluja.

Pros za cjsaře nasseho, ó Maria!
I za wesskeren lid geho, Alleluja.

Zachowey aurodu země, ó Maria!
I wesskeré české plémě, Alleluja.

Před wognau, morem, a hladem, ó Maria!
Zachraň, ať bidně nezhyne, Alleluja.

Když budem myt umjrat, ó Maria!
Kač maticko při nás státi, Alleluja.

Tenkrát zgedney Božstau milost, ó Maria!
Ať wegde me w wěchnau radošt, Alleluja.

Ať mižeme „Swatý“ zpjwat, ó Maria!
Wěčně wěkŭw Boha wzýwat, Alleluja.

Pjseň, kteráz se zpjwá na den zwě-
stowánj Panny Marie a w času ad-
wentujm.

1. Z nebe posel wchází
Zdáwna giž žádaný,
A Panně Marii wchází
Od Boha poslaný;
Ten ragstý archangel,
Nazwaný Gabriel.

2. Pokorně se pokloniv
Kondá své poselstvoj,
Svau hlavu ctně nakloniv,
Etj swaté pannenstvoj,
Pannu pozdravuge,
Divnau věc zvěstuge:
3. „Zdravas Panno milostj
Božskau naplněná,
Krásau wsselikh ctnostj
Nad giné wznessená,
Máš rodičkau býti,
Syna poroditi.
4. Syn Božj tebe wolj,
Chce tě matkau mjtj,
Gať gen srdce twé swolj,
Hned ho máš počjtj,
Swol panenko čistá,
Počnesť Pána Krista.
5. Proč se rdjš, proč wyptáwáš,
Gať to může býti?
Ač může nepoznáwáš,
Nemesskeň swoliti;
Panenstvoj nezrušjš,
Že gš matkau zkusjš.
6. Nebog se to učinj
Sám Bůh wssemohaucj,
Tebe čistě zastjnj
Duch swatý žádaucj,

Co nelze mysliti,
Může Bůh činiti.“

7. Když tuž Maria slyšij
Angela řkavcjhо,
Dj: „Gáť gsem ta neymenššj
Djwka Pána mého,
Podle twých slow se staň,
Co chce můg Bůh a Pán.

8. A hned w tom okamženj,
Učiněno bylo
Z božjho přičiněnj
Slovo božské, Tělo :
Wpogilo se Božstwj,
W nasse člowěčenstwj.

9. Plešen králowno ragská,
Že gať gfi swolila
Divné věci moc Božská
W tobě způsobila :
Počalas w swém těle,
Swěta Spasitele.

10, S divná wěc a nowá!
Bůh ponjzil sebe,
Gegž gfi škrze twá slowa
Přiwábila s nebe
Na twé gedno slowo,
Wtělil se Bůh-Slowo.

11. Milá Boží rodičko!
Bud našj řečnicj.
Promluw za nás slowičko,
Bud orodownicj;
Koho ochraňuješ
Od pekla zbawugeš.

Píseň postnj k Panně Marii bolestné.

Matka pláče, ruce spjndá,
Ach, můj Bože rozmilý!
Božského gegjho Syna
Kati na kríž přibili.
V této přezalostné době
Chce umřiti s Jezíšem,
Bledá na zem klesá w mdlobě,
Ljto gest Marie wšsem.

Nynj wzhůru pozdwihuge
Oči plácem škalené,
A zas kwišj, kdž špatřuge,
Kohy, ruce zraněné;
Kuce které ljbáwala,
Které wždycky žehnaly;
Kohy, které wjdáwala,
A ubohým gať spěchaly.

Žijni prosj — umjrage,
Matka nesmj k dítěti!
Každý kat mu wzhůru lage
Ona musj slyšeti!

Velké bdy nesem sice,
Bolesti my trpíme,
Ta však nevháslowně více,
Nad kteraužto kvílíme.

„Proč gšī opustil mne Otče!“
Těžce voláš Ježíšsi!
A Marii přehluboce
Gjmá bolest nevyhššsi,
Widj sebe opuštěnu
Od synáčka milého,
Widj sebe poruženu
Pro twau smrt od každého.

Čeho někdy s pečlivostj
Po Sionu hledala —
To gj s takau ukrutnostj
Kalwarie odňala!
Giz na kříži dokonává
Wššedka gegj naděge;
Ježíš ducha odcwzdává:
Kam se matka poděge?

Janowi gšī poručena
Ale sám Jan opuštěn!
Čeho mysl poraněna,
Že gest Ježíš umučen.
Jan, ta dušička milostná
Hořce musj kvíliti:
Kdož tě tedy, přeboleštná,
Kdo tě bude těšiti?

„Otče! přigmi ducha mého,
Neboť vše jsem dokonal,“ —
Byla ještě slava jeho,
A pak Ducha odemzдал.
Dusse jeho k otciim wessla,
Maria wssak widěla,
Gať mu swatá hlawa klesla,
A žalostj omdlela.

Giž neměla žádné síly,
Předc se ještě wzhopila,
A w tu hrůzy plnau chrojli
Nowau hrůzu spatřila.
Srdce jeho probodeno!
S wodau krew se wylila —
„Ach kž mně tať učiněno!“
Kuce lomjc prawila.

Potom s kříže dolů snali
Tělo swaté k pohřebu. —
Matce na kljn pokládali,
Zproraněné od hřebů. —
Tuhé audy — bledé ljece —
Negsi k sobě podoben!
Kan krawých na tisjce —
Jesu! ty gsi zohawen!

S Marij my chceme plakati,
Nad nassjmi winami;
A té bolestné chceme lkáti:
„Ach smilug se nad námi!“

Abychom se z hříchů káli,
Pro něž Ježíš křižován,
Bychom došli tam té chvály,
Kde Bůh věčně milován.

**Píseň k blahoslavené Panně Marii
od sw. Kazimjra.*)**

Dotud žigi, djť Marii
Wzdech den každy dusse má!
K gegj chwále neustále
Zpjweg dusse skrauffená.
Gegj ctnosti w skrauffenosti
Kozgjmeny a zwelebug;
Matku blahau, Pannu drahau,
Wděčně, zbožně prozpěwug!

*) Tato píseň původně byla složena w latinském
gazyku od sw. Kazimjra, syna polského krále
Kazimjra VI. Narodil se skladatel gegj roku
1458, a byw wšij křesťanské ctnosti, zvláště pa-
uenské čistoty a pobožnosti příklad a ctitel, dožo-
nal žiwot swúg r. 1482. Gest pať ta píseň welmi
dlauhá, obsahujc šest desetiu, každá desetina 60
krátkých weršů, a ku fonci dusse odewzdánj, Com-
mendatio, we 12 weršich. Zde se toliko stráčená
podává poblé přeloženj Wáclawa Swobody, c. k.
gym. profesjora. Pautnjci mohau gi zpjwati na
cestě.

Ā ni gen wzhwew, Ā ni se sŕhwey,
By tĕ hřichů sprostila;
W pokussenj od umdlenj
By tĕ chránit ráčila.

Neustále nebes krále
Matku sluffně zwelebug,
Wděčně, slawně, neunawně
Gegj ctnosti wychwalug!

Myslĭ celau, lástau wřelau
Gj má duffe poctu wzdey;
Panně skwaucj, djkau wraucj,
Pisně weždy chwálně pĕg!

Ādož má dosti wýmlywnosti,
Gj by plnau chwálu wzdal?
Bohorodné Panně hodné
Ādoby zpĕwy osnomal?

Pannu drahau, wssĭ gen snahau
Byt ĝsi jwĕte slawit chtĕl:
Nemyslowsĭš, neproslowĭš
Zpĕw, by ĝj důstognĕ znĕl?

Než co možná, seč pobožná
Lidská duffe býti muž;
W to odwaž se, wynasnaž se,
Nebes tĭm králowně sluz!

Nebl nebesným, blahonesným
Zákonem se řjdila,
Neznabohů myslĭ Ā Bohu
Wzorem swým obrátĭla.

Mariiny zbožné činy
Ozdobau wssj cirkwi gsau;
Gegj mratwy a rozprawwy
Milost wssechněm wymohau.

Emy wina swého syna
Z ráge wen wyhostila;
Djwka Páně k ragské bráně
Cestu nám wydobyła.

Tu milostnau Pannu ctnostnau
Weleb lidu wssého hlas;
Gj w pokoře, každy tware,
Oslawug po wssecken čas!

Dej mi, máti wěrně státi
Syna twého ke slowu,
A kdy zbudu těla trudu,
Wznést se k němu do rowu.

Slyš laskawě, twé oslawě
Co pégeme citem ctným,
Chraň hřjssnjků, smrtedlnjků,
Wed nás k bytům nadhwězdnyhm.

Izai dcero, wssch důwěro,
Muzných hagitelkyně,
W každé době naděg k tobě,
Máme, Páně swatyně.

Perlo gasná, růže krásná,
Něžný kwěte panenstwj,
Dusse wěrné, bezeskworné
Wodjc k blahoslawenstwj.

Čisté mřawŋ, ctné rozprawŋ,
Kač swŋm sluhŋm wssťj piti,
Bych znal čile twé spanilé
Wděky, Panno, slawiti.

Slyš mau tauhu, swého sluhu,
W duchu rač posilniti,
Bych důstogně, bohabogně
Směl twau sláwu gewiti.

Ač gest matuh a nestatuh
Ku twé chwále gazň mŋg,
Předce čilau Bohu milau
Pannu pŋnj prozpěwug.

Bohorodná, wssj cti hodná,
Panno — matko spanilá!
Giž ze strasti, ze propasti
Sřŋssné gŋi wywodila.

Ty, wždy čistá, ty gŋi Krŋsta,
Panno nám porodila,
Z twého kwětu wssemu swětu
Spása gest se zplodila.

Z twého kwětu wssemu swětu
Sladká naděg powstala,
Tyš w swém plodu nám swobodu
Kobŋm smrti zŋškala.

Skwělá ctnostj, ni křehkosti
Podrobená člowěčj,

Dej at zbožná, kde gen možná,
Dusse se ti zaměčj.

Tvé ze tváři w gasné zářj
Swětům swjtj blahota,
Tebau trůdů, starých bludů
Gest zahnána mrákota.

Přcha chlauby padla w hlaubi,
Gať gš byla wěsstila,
Bjda přessla, blahost wzessla
Nuzným, gať gš sljbila.

Tebau zlosti, nepravosti
Zahnané gsau přjssery,
Ž z kořene wywrácené
Ducho hubné powěry.

Swěta wnady i aupady
Ty nás učjš matko znát,
Boha ctjti, z nás sestřjti
Řehkost těla, k wjře stát.

Božj bázeň, spasnau kázeň
W srdce sstěpjš mocj swau,
Wássi ni mocj dáwáš zmoci
Za nebeskau odměnau.

Tys w swém těle Spasitele
Panno panen nosila,
Hospodina gaťo syna
Swého, matko, pěstila.

Porodilas, nepozbylas
Wšak panenské čistoty,
Nesauc w lůnu s nebes trůnu
Wěno wěčné Dobroty.

Tebau zřácen i wytwácen
Saud gest smrti strassliwý,
Nám ztraceným zawrženým
Smjřen Bůh sprawedliwý.

Požehnaný král seřlaný
S nebes, náš Wykupitel,
Z Boha zplozen, tebau zrozen
Smjrece náš a spasitel.

Ty křagjicjch, zausagjicjch
Utěcho, ty na nás hled,
Nás ze tjsně saudcem přjjsně
Stanowené k blahu wed.

Kačjž mocj swau w ymoci
Bořlid nám trwanliwý,
Bych w propasti wěčné strařti
Nepad, hřjssnjš tesřliwý.

Uděl duffi, čeho tuffj,
Kač mé rány zhogiti,
Dary léčné lářky wěčné
Wně do řrdce wšřtjřpiti.

Bych počestný a bezelřtný,
Gemný, tichý, řřjzřliwý,
Zbořný, mratowý, wěrný, zpráwňý
Byl a niřdy zášřtiwý.

Pilen slova gfa Kristowa
Bych se zlého wystrážil,
W Boží bážni, w swaté kázni
Život wésti se snažil.

Bych byl stáhn, w dobrém dbalhn,
W srdci neposffkwrněhn,
Čisthn, sprosthn, maudrhn, ctnosthn,
Trpěliwh, skrauffenh.

Mjrnhn, wděchn, prawdořechn,
Brožřetedlnhn, bedliwh,
Dobročinnhn a newinnhn,
Boha ctitel uctiwh.

Ty buď sstjtem, buď oswittem
Wssm Maria křeslanům,
Pošliď mjru, prawau wjru,
Wssm opatřiž zemsslanům.

Hvězdo gasná, hvězdo spasná
Mám po moři plowaucjm,
Twhm dey heslem, twým dey weslem
Dogjt k bytům žádaucjm.

Pašli slábnu, pašli chábnu
Kačiž sluhu zotawit;
Co nás křussj, co nás tussj
A zlému swěst, rač zabatit!

Synu twému, saudci mému,
Má přimlucěj weď mne wstřjc,
Bych neklesl, bych se wznesl,
Abyž swět ztroskotá se w nic.

Učiň vsjdným mne a klidným,
Bugné z dusse wássně puď,
Chce-li swěsti mne k neřesti
Škudce, statnost we mně zbuď.

Nezabawiž, nezohawiž
Wássnij mne tě esných moc,
Genž w chorobu, genž w porobu,
Genž nás w temnau řjtj noc.

Prosiž za mne, aby na mne
Kácil Pán swúg ohled mjt.
Zabraň wrahu — arciwrahu,
Kaukol mně do srdce sjt.

Kač swau mocj, swau pomocj
Swého blazit ctitelé,
Genž ctj chwalau neustálau,
Matko, tě Spasitele.

Panno čistá, Matko Krista
Deňž, o blahoslawená,
Má by wina ode syna,
Byla mně odpustěna!

Blahorodná, wssj cti hodná
Kněžno nebes na trůnu,
Po skonánj, z mrtvých wstánj
Dej nám wěcnau forunu.

Píseň k Panně Marii.

Zmláště na den Světa Marie. Od Jos. Kamarýta.

Kohožbys ty, máti milá!
Kohobys nepotěšila?
Tisícové dokázali,
Od tebe že pomoc vzali.
Pročez w tebe daufáme,
S důvěrou dnes voláme:
 Maria! Maria!
 budiž nám milostivá.
Skrze tvoje vraucené gmeno
Nám též bude spomoženo,
 Maria! Maria!

Gakauž tobě obět dáme?
Srdce nasse ti podáme;
Dno plné zarmaucení
W tobě hledá potěšení.
Potěšit se, potěšit,
Gen al k tobě pojpěšit.
 Maria! Maria!
 budiž k nám milostivá!
Skrze tvoje sladké gmeno,
Srdce bude potěšeno.
 Maria! Maria!

Zde budeme žalovati,
Tobě chcem si stěžovati;

Ty gfi nasse zástupnice,
Ty nasse orodownice.
Zhůru k tobě náš zni hlas,
Ach neoslyš Matko nás!
Maria! Maria!
Budiž nám milostivá!
Ubeznoštj twého gména,
Bude bolest zahogena.
Maria! Maria!

Mnohé křivdy w žalosti,
Sana, bjda, iwěta zlosti,
Uzkosti nás obstaupily,
Přátelé nás opustili.
Tak před trůn twůg padáme,
W pláči k tobě woláme:
Maria! Maria!
Budiž nám milostivá!
Strze zázračné twé gmeno
Bude wšsecko nahraženo.
Maria! Maria!

Ona milost uděluge —
Sned se oko wygajšuge!
Ach co gsme se naplakali,
Wšfude potěchy hledali.
Teď před tebau kľečjme,
Wraucně tebe prosjme;
Maria! Maria!
Budiž nám milostivá!

Srže tvoje ljbé gmeno
bude srdce ufogeno.

Maria! Maria!

Tobě my se zaslibujem,
Život náš ti obětujem;
Rásko swatá srdce ctného!
Chraň, ó chraň nás wšseho zlého.

Zachoweg tu naděgi,
Ze nám bude blažegi.

Maria! Maria!

Budiž nám milostiwá!

Srž milostné tvoje gmeno,
Bude srdce přeblaženo.

Maria! Maria!

Tam kde žádná žalost není
Čeká wěčné utěšenj;
Tam gfi naše hvezdo zlatá,
O, Panenko w nebe wzatá!

Tam putugi za tebau,
S taužebnostj horliwau.

Maria! Maria!

budiž nám milostiwá!

A twé swaté, drahé gmeno
Budiž wěčně wěkuw ctěno!

Maria! Maria!

Salve Regina.

Zdráváš královno milostj,
Matičko milostivá!
Tys život, pramen sladkostj,
W toběť naděge živá.
S pláčem my voláme k tobě:
Ó, wyslyš nás w této době.

Wyslyš štrauffené vzdychánj
Padlých djetek Ewiných,
Genž tu zápasj we lkánj
S valným rogem wáffnij swých.
Sessli záři oka swého
Do audolj slzavého.

Obrat k nám své oči gasné
Na nassi strast mile hled;
Už pať život někdy zhasne,
K Synu swému nás uveď,
Panno sladká, ufflechtilá,
Maria, maticko milá!

Píseň za odvrácení nemoci a
moru.

Ó náš neyhladšj Jezjssi,
Synu Boha živého,
Genž gšj na nebi neywyššj,
Wyslyš hlas lidu swého!

Který k tobě s důvěrností,
Jako k Otci pospíchá,
S horlivou svou žádostí
Žalostně sobě vzdychá.

Ach uděl nám své milosti,
Náš Spasiteli milý!
Odvrať od nás té auzkosti,
Které nám každou chvíli
Hrozí metlami nemocí,
Zvláště morové rány;
Ach račiž ty svou pomocí
Smilovat se nad námi.

Wzhlédni dolů s trůnu svého,
Ach wyslyš prosby naše,
Nebezpečnostej každého,
Hrozí nám v tomto čase:
Gesťli Pane s svou pomocí
Budeš chtít problémati,
My předce v každé nemoci,
Chceme v tebe dautati.

Gedině proijme Tebe,
D iwatau trpělivost,
Geuž dáwáš posilu s nebe,
Udělugeš svou milost.
Pohled na náš Spasiteli,
Dkem milosrdenstoj,
Tak budeme ugistěni
Wsseho nebezpečnostoj.

Neb gať mnoho w této době
Ani je nenadáli,
Poznali těžkost na sobě,
Z světa se odebrali:
Tu manželé pro své děti,
Smutně si nařkají,
Těž opustěni široci
Pro rodiče křivlegi.

O svrchovaný Ježíši,
Ach slitug je nad námi,
Pro twau hořkau smrt na kříži,
A twé předrahé`rány,
Wyslyš, wyslyš prosby naše,
Genž s celau důvěrnostj
Tobě chcem se w každém čase
Wzdát srdcem skrauffenosti.

Tebe, a Maticko Páně,
Pro lásku Syna twého,
Za přijmutou Tě žádáme,
Byš Ty za nás u něho
Laskavě orodowala
O geho smilování;
By nás zachowati ráčil
Od té morové rány.

Přimlauwegte se též za nás
O Patronové čestj,
Proste Boha zvlášt w tento čas,
By nás zachowal wssedky;

Swatý Wjete a Wáclawe,
Norberte a Zjkmunde
Swatj Erho a Strachoto,
Wogtësse též Swane,

O swatá Lidmilo milá
Přimluw je také za nás,
By je šťastně odvrátila
Morowá rána od nás.
Zagisté Tebe wyslyšj
Dobrotiwý nebes Pán,
A jkrze twoge zásluhy
Těž udělj milost nám.

Nepomučký swatý Zene,
Kosmo a Damiáne,
J rozpomeňte je na nás,
Přistupte ke trůnu Páně:
Proste za nás nehyššjho
W nebejch Hojpodina,
By nám odpustěna byla
Wšech nassich hřichů wina.

Swatý Rochu, náš Patrone
Proti morowé ráně,
Nezapomjneg též na nás
Swatý Sebastiane,
Wyproste nám té milosti
U Boha k obdrženj.
Abychom w nyněššj aužkosti,
Nebyli opustěni.

Že my se gednau musíme
Na věčnost odebrati,
Bůh dal vyřčení takové,
Nemůž je ginať státi.
Gen uděl Pane milosti,
Bychom zaopatřeni
Byli poslednj Svátostj
Při života skončení,
A tať kdž my připraveni
Z toho světa wngdeme,
Dež ať mezi wyvoleny
Na pravicj přigdeme;
Kdežto o nebeskj Pane
Tobě díky vzdávati
My nikdy nepřestanemíc
Věčně Tebe chváliti.

Píseň k sw. Janu Nepomuckému.

Kam gdeš, Jene, kam pospicháš,
Že se s námi zehnáš;
Ku Praze tať smutně kráčjš,
Wale nám zde dáváš.
Snad se wjce nenawrátjš,
A nás zde opustit mjnjš —
Ach neopust, swatý Jene!
Za to tě žádáme.

Budiž vůle mého Boha,
Bud tvá, ó Maria,
Neboť wjm, že mne přiwjta
Ukrutnost Wáclawa;
Božádáť pauti ode mne,
Tu musjm dáti Moldawě;
Bude chtjti zwědět na mně
Zpowěď o králowně.

Dobře je mĕg, na to nedben,
Že se s tebau laučjm,
W lásce Božj wždy přebhwen,
Žádám a poraučjm.
Poraučjm wám maticku mau,
To Marii Boleslawskau,
Tu gen ctěte každodenně,
Dna wás zastane.

Giž gdu, giž kráčjm pod nebem,
Giž gdu z Brandehsa wen;
Slunce gasné krásně swjtj
Poslednj dnešsuj den;
Swjtj, které swjtjwalo,
Když gjem wzýwal Marie gméno.
Mĕg se dobře, ó Boleslaw!
Čeká na mne Wáclaw.

D cestu má, o role mé!
Smutno gest srdce mé;
Často gjme se widjwali,
Giž gest to posledně,

Posledně již kráčím tudh,
D pole, role a vrchy!
S wámi se teď smutně laučím,
A ku Braze kráčím.

Pražská města, již má cesta
Smutně se skonává;
Na wás patřím a se laučím
Se wssemi bránami;
Kráčím zagisté posledně,
Po tom nowém pražském městě,
K starému rychle pospíchám,
Dobrau noc wám dávám.

Ó Teyne, ó Teyníká faro,
Wzpomeneš na ráno,
Že jsem kázal Boží slovo,
Smazal hříchů mnoho;
Kde jste moji poslouchači,
Jan se s wámi smutně laučj,
Na starém městě poslednj
Dává požehnánj.

Giž, již můg swatý růženec,
Poslednj za wěnac
Kodičce swé odewzdávám,
Smrti se podávám;
S mostu smutně k residencj
Kráčím a čekám sentencj;
Ó Bražané, již se mně čte
Ortel o Moldawě.

Wale, wale, co gest w swětě,
Wale wssemu dáwám;
S matickau mau Boleslawskau
Se laučim a žádám:
Zastaň chudé, zastaň wdowu,
A neopausstěg sirotku,
Kterj ctěgi moze gméno,
Zbáw ge wsseho zlého. Amen.

Bišeň wečernj.

1. Pod wečer twá čeládka, co k slepici
kuřátku, k ochraně twé hledjme, lastawý Ho=
spodine.

1. Žes ráčil z twé milosti dobrého zdrawi
přjti, tento dnešni celý den, z toho tobě dě=
fugent.

3. Gestliže pať gaki hřich nassel se w na=
ssich tělji, odpust twému stwořenj, w Kri=
stowu zaslawženj.

4. Božogné noci nám přeg, dáblům
sskoditi nedey: ale sám nás ostrjheň, gaž
ochránce silneň!

5. Ať tělo odpočine, sen zlý, hrozný po=
mine, wssedka dobrá mysslenj, deň nám Pane
we spanj.

6. Snům nedey nás mámiti, počoge rač
popřjti, abychom lehnauc zdrawi, wstali ráno
weseli.

7. Ó Bože všemohoucí, buď při nás s svou pomocí; pokračuj nás udeň, celou noc nás ochraň.

8. Tobě se poručíme a pokorně prosíme, při nás buď svou milostí, bude nám na tom dosti.

9. Učiň to pro tvé jméno, ať jest od nás chváleno, pokračuj až na věky, Pane Bože veliký! Amen.

O b s a h.

	Stránka
Bonaučenj o pautjch	1
Bočateľ Obrazu Milostného, nalezenj a ostatnj události	20
Příběhomé kostela Panny Marie	62
Božláb	90
Zvonice	91
Ambit	93
Fundacj při tomto chrámu	95
Rád služeb Božjch	100
Znamenité osobh, genž ten Obraz a chrám namořtívili	103
Proceřsji, fteráž sem od dávná chobila o dosarváde chobj	108
Milosti w tomto chrámu dosážené	112
Kaple k němu přivotělené	116
Modlitbh rannj	124
" ke mřsi řw.	126
" k řw. řpovědi	146
" k řw. přigjmánj	156
" za dosáženj odpustků	159
Pobožnost na swátbh blahosl. Panny Marie	163
Letanie Loretańské s ostatnjmi modlitbami	171
Rozgjmánj některbh řř. Dtců o Panně Marii	177
Modlitbh pautničé	189
" genž se w kapljch k tomuto kostelu přivotělenbh	195
" večernj	198
Pobožnost řw. Růžence	199
Česta řřžová	209
Přiseň rannj	228
" ke mřsi řw.	230
" před a po řázanj	235
" o Welebné Swátosti	237
Měřsuj přiseň k Panně Marii	238
Přiseň o Panně Marii. Řpomen o Královno milá	241
" o Panně Marii. Třřkrát pozdravugeme Tebe	243
" o Panně Marii. Maria, Maria nad slunce	246
" o Panně Marii. Hvězda gasná	248
" o Panně Marii. Weřel se nebeř Královno	249

	Stránka
Píseň o Panně Marii. Z nebe posel rozhájí	251
„ postní k P. M. Matka pláče	254
„ k Panně Marii od sv. Kazimjra	257
„ Na den jména Panny Marie	265
„ Salve Regina od Marka	268
„ za odvrácení nemocí	268
„ o sv. Janu Nepomuckém	272
„ večerní	275
